

και διέταξε διάφορα φάρμακα, επί πληρωμή 222 δραχμών. Άλλ' αυτή ήτο ή πρώτη δοκιμή, επειδή τα συμβούλια και οι εξορκισμοί επανελήφθησαν πολλάκις, και επί τέλους εδαπανήθησαν έννέα περίπου χιλιάδες δραχμών χάριν τής πενθεράς, ήτις όμως έμεινεν άσθενης, ει και δηλώσαντος του επισκόπου ότι έλυτρώθη των πειρασμών του σατανά.

» Ίσως νομίζει ο άναγνώστης ότι ή γοητεία αυτή ήνοιξε τους οφθαλμούς του Κυρίου Δ. . . Έξ εναντίας, λυπούμενος ότι άριστά τις οικία άνήκουσα εις αυτόν δέν ένοικιάζετο παρεκάλεσε την Κυρίαν Σ. . . ν' απαλλάξη αυτήν τής δυσμενείας τής τύχης. Η κυρία δέν έδίστασε να είταχούση την αίτησιν, και μετά πολλής επιδείξεως ένήργησε διάφορα μαγικά τεχνάσματα: έλαβε δέ δι' αυτά 2,300 περίπου δραχμών, βεβαιώσασα ότι του λοιπού ή οικία δέν ήθελε πώποτε στερηθή ένοικιαστών. Η προφητεία δέν έπληρώθη, και όμως ή άστυνομία κατέβαλε πολλούς άγώνας έωσον καταπαίση τον Κύριον Δ. . . να διηγηθή τά διατρέξαντα, τά όποια, ως φαίνεται, εξακολουθεί πιστεύων.

ΘΑΥΜΑΣΙΟΣ ΛΟΓΙΣΤΗΣ. Υπάρχει σήμερα έν Λονδίνω Γερμανός τις του όποιου ή λογιστική ικανότης φαίνεται ότι υπερβαίνει και την του περιφήμου Γεωργίου Βιτδερ. Έσπέραν τινα κατά τινα συναστροφήν, έρωτηθείς ο περί ου δ λόγος έκτακτος λογιστής ποιόν τό εξαγόμενον πέντε αριθμών πολλαπλασιαζόμενων δι' άλλων πέντε, απήντησεν έν άκαρεί θούς άκριβεστάτην λύσιν. Την αυτήν έσπέραν υπήρχεν επί τινος τραπεζής κιβώτιον περιέχον σφαιρία ήρωτήθη δέ αν έδύνατο να εύρη διά μιας πότος ο αριθμός αυτών αφού τά έχυσεν επί τής τραπεζής ειπεν άμέσως ότι ήσαν εξήκοντα και όκτώ και τωόντι ήσαν τριασά. Μετά ταύτα εύρεν άμέσως τό εξαγόμενον δύο αριθμών έκ δώδεκα στοιχείων συγχείμενων, έπολλαπλασίασεν αυτούς διά του 7 και χωρίς διόλου ν' άπατηθή ειπε τό όλικόν των αριθμών τούτων εξαγόμενον. Μετ' άλλων ήρωτήθη ποιός ο κύβος του 457, άπεκρίθη δέ διά μιας 95,443,993. Δύναται επίσης να διαιρέση ένα αριθμόν δι' ενός άλλου συγχείμενον έκ δύο ή τριών στοιχείων και να γράψη άμέσως τό πηλίκον εις μίαν γραμμην χωρίς την ελαχίστην δυσκολίαν. Ηθέλωμεν δαπανήσαι άπειρον χρόνον ίαν εξεθέτομεν άνα μίαν τας καταπληκτικάς αποδείξεις του εξαίσιου τούτου λογιστικού πνεύματος άπλώς μόνον αναφέρονμεν ότι, διά να εύρη άκριβώς τό εξαγόμενον δύο αριθμών συγχείμενων έκ δώδεκα στοιχείων, έχρειάσθη μόνον έν λιπτόν και τρία τέταρτα.

ΚΑΤΑΠΟΤΙΟΝ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΜΟΝΟΜΑΧΟΥΣ. Φαρμακοπόλης τις έν τινι θεάτρω Άγγλικώ, μη θέλησας να παραχωρήση εις τινα αξιωματικόν την θέσιν του, έπροσκάλεσθη εις μονομαχίαν. Και έσπευσεν μιν να παρευρεθή άκριβώς κατά την προσδιορισθείσαν ώραν έν τώ τόπω τής μονομαχίας, έπρότεινε δέ τρόπον νέον εις λύσιν τής διαφοράς. Έσυρεν από τή θυλάκιόν του κύτιον περιέχον καταπότια, και λα-

βών δύο έξ αυτών ειπε προς τον αντίπαλόν του — «Ως τίμιος άνθρωπος, κύριε, δέν επιθυμεί βεβαίως να συνάψης μάχην άνισον με έμέ. Ίδού σι παρουσιάζω δύο καταπότια, τό μιν έν συγχείμενον έκ των πλέον θανατηφόρων δηλητηρίων, τό δ' άλλο πάντη άβλαβές. Άς καταπιή λοιπόν άνα έν έκαστος ύμών σ' εκλέγεις πρώτος όποσον θέλεις, εγώ δέ ύπόσχομαι να λάβω τό άλλο. Είναι περιττόν να προσθέσωμεν ότι ή διαφορά έλύθη διά μεγάλων καγχασμών.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΕΚΘΕΣΙΣ. Αντικείμενον ώραιότατον και όλως πρωτοφανές κατεσκευάσθη έν Λονδίνω διά την παγκόσμιον έκθεσιν. Επιτηδεύτατός τις γλύπτης έχάραξεν επί σμικροτάτου τεμαχίου χρυσίου, ίσου με κεφαλήν συνήθους καρπίδος, την κυριακήν προσευχήν (Πάτερ ήμών). Έπειδή δέ δέν άναγινώσκαται διά γυμνών οφθαλμών, έτέθη παρ αυτώ λαμπρός διοπτήρ διά τους περιέργους. Τό αντικείμενον τούτο, και τοι τό σμικρότατον όλων των έκτεθέντων, δέν είναι βεβαίως τό ήττον περιέργων. Άς ένθυμηθώμεν έν τοσοούτω ότι Μυρμηκίδης ο Μιλήσιος, όστις ήμασι πρό δύο χιλιάδων και τριακοσίων έτών, κατεσκευάζε τέθριππα, έκαστον των όποιων εκάλυπτετο υπό μίας, και έπέγραψε δίτιχον έλεγείον επί οροήμου.

ΣΤΟΙΧΗΜΑ ΑΓΓΛΟΥ. Έν τώ ΑΔ' φυλλάδιω τής Παρθώρας, όμιλούντες περί αλέκτορος, είπομεν όλίγα τινα έν παρόδω και περί τής άκρας κλίσεως των Βρετανών εις τό στοιχηματίειν, ή περιόλουσθαι ως έλεγαν οι άρχαίοι. Άλλά τό πάθημά τινος έξ αυτών στοιχηματίσαντος εγγάτως έν Παρισίαις, μάς πληροφορεί ότι υπάρχει και άλλη λύσις των στοιχηματίων, πλην τής συνήθους, πολλά περιέργος. Γευόμενος μίαν των ήμερών έν τινι ξενοδοχείω, έλαβε συνομιλίαν μετά τινων γειτόνων αυτου, είντες, ως έκ του ένδύματος, έραίνοντο κωπηλάται. Έπόμενον άρα ήτο να συνδιαλεχθώσι περί γυμνασίων ναυτικών και περί κολυμβήματος. Ο Άγγλος έλεγεν ότι ήτο άλλος Δηλιος κολυμβητής, και διαγυριζέτο ότι έμενεν άκτινώνως πέντε λεπτά τής ώρας εις τον μυχόν τής θαλάσσης. Έπειδή δέ οι κωπηλάται έδίσταζον, έκίησεν μέν έπρότεινε να στοιχηματίσωσι δρ. 500, όδοι δέ έδέχθησαν.

Μετέθησαν λοιπόν προς τό έσπέρας εις τό έν Άσνιέρη σχολείον τής κολυμβητικής, και ο Άγγλος άποδυθείς έπεσεν εις τον ποταμόν. Μετά καταδυσιν διαρκέσαν 25 λεπτά τής ώρας, άνέβη νικητής και τροπαιούχος. Άλλ' όποία υπήρξεν ή έκτασις του όταν παρατηρήσας πανταχού δέν είδεν ούτε τους αντίπαλους του, ούτε τό χρυσάδι και άδαμαντοκόλλητον ώρολόγιόν του, ούτε τό πλήρες βαλάντιόν του, ούτε αυτά τά ένδύματά του. Ένωσείται ότι ο κωπηλάτης τό στίχημα έδιάσθη να παρουσιασθή όπου έδει διά να καταγγείλη τους κλέπτας, φορών μόνον τ' ένδυμα τό όποϊον έρουθριάσει να προσφέρωσιν ή ν' ακούωσι προφίρομενον αι συμπολίτιδες του.

Η ΠΑΝΑΘΡΑ.

ΑΝΑΡΙΑΝΑ.

(Συνέχεια. Τό αρθ. 36.)

Έν τοσοούτω ο πειρατής επανήρχετο συχνάκις εις τον λιμένα, και πάντοτε επανήρχετο βριθών λαφόρων πλουσίων συνέθη δέ κατά τό 1812 ο πατήρ Λεγόφ να εύρεθή εις τινα παράδοxon βεμβασμών, διά να πανηγυρίση την σημαντικωτέραν λείαν των ότων ειχε κάμη μέχρι εκείνης τής ήμέρας: ο κύριος πειρατής συνήρτησεν εις την τράπεζάν του τους άριστους ναύτας του πλοίου του: τό συμπόσιον τούτο ήν τρομερόν: ο Άμφιτρώων έδωκεν ο ίδιος τό παράδειγμα τής εγγρατείας: έπει άς σπάγγος και έμεθύθη τοσοούτον ώστε μετά έννέα μήνας ή καλή κυρία Λεγόφ, άσχυρομένη όπισσών, εγέννητε πέμπτου υίου δς:

βαπτισθείς ώνομάσθη Ίβέρτος: ή δυστυχής γυνή δέν ανέλαβεν από του τελευταίου τούτου αγώνος: αρ' εδ' έζησε κοντόν τινα μαραινόμενον βίον, παρέδωκε τό πνεύμα εις τας άγκαλάς του Ίωσήφ όστις εύρέθη μόνος εις την οικίαν διά να την βοηθήση εις την τελευταίαν της ώραν, εις την άπουσίαν του πατρός του και των αδελφών του ο Ίωσήφ έρύλασε την οικίαν και επεμελήθη την νηπιότητα του νεήλιδος μετά πάσης τής δυνατής φροντίδος και φιλοστοργίας.

Έτελος κατά τό έτος 1815 ο πατήρ Λεγόφ και οι δύο του υιοί ο Χριστόφορος και ο Ίερώνυμος άπεράσισαν να απολαύσωσιν ήούγως τους καρπούς των κανακητήσιών των, εξηργύρωσαν την κατάστασιν των, ήγόρασαν τό Κοιτ-Δόρ, είδος παλαιού φρουρίου επικειμένου εις τον αιγιαλόν εις άπόστασιν ένός τετάρτου λεύγης από του Βγγνίκ και άνεχώρησαν εκεί μετά του Ίωσήφ και του μικρού Ίβέρτου και μετά πενήντα χιλιάδων λιτρών εισο-

δηματός· από το καιρού της εν Ρωσσία τροπής οὐδεμίαν εἰδησιον εἶχον λάβη περί τοῦ Ἰωάννου, τοῦ πρωτοτόκου τῆς οἰκογενείας καὶ εὐλόγως ἔκθετον ὅτι εἶχεν ἀπολειθῆ κατ' ἐκείνην τὴν μεγάλην κατατροφήν οἱ Λεγόφ ἐπαρηγοροῦντο βλέποντες τὸν νεογέννητον αὐτάνοντα ὡς ἐν ῥοπή ὀφθαλμοῦ ἀλλὰ μόλις εἶχον παρέλθῃ δύο ἔτη ἀφ' οὗτο ἐκείνοι οἱ τιμιοὶ ἄνθρωποι εἶχον ἀποκατασταθῆ εἰς τὴν ὑδαίμωνίαν των, ὅταν κεραυνὸς τρομερὸς ἐνόσκησε κατ' αὐτῶν. Ὁ πειρατὴς ἠγάπα νὰ κάμνη μικρὰς ἐκδρομὰς εἰς τὴν θάλασσαν μετὰ τοῦ νεωτάτου τῶν υἱῶν του. μίαν ἡμέραν ὅτε ἡ λέμβος των εὐρίσκειτο εἰς τὸ πέλαγος, ἠγγίθη θύελλα τρομερὰ, καὶ ἔκτοτε οὐδὲν ἠκούσθη πλέον οὔτε περί τοῦ πατρὸς οὔτε περί τοῦ παιδίου· ἀμφότεροι κατεβυθίσθησαν εἰς τὰ κύματα.

Καθεὶς δύναται νὰ κρίνη περί τῆς ἀπελπισίας τῶν τριῶν ἀδελφῶν· ἀπερίγραπτος ἦν ἡ ὀλίφης τοῦ Ἰωσήφ ὅστις ἀνοθρέψας ὁ ἴδιος τὸν νέον ἀδελφόν του, τὸν ἐθεώρει ὡς τέκνον του. Ἄλλ' ὁ οὐρανὸς ἐπεφύλαττε δι' αὐτοὺς μίαν ἀποζημίωσιν. Μετὰ τινα καιρὸν ἐν ἧ' ἐπέρας ἐκάθηντο καὶ οἱ τρεῖς ἐμπροσθιν τῆς θύρας τῆς κατοικίας των, καὶ συνδιέλεγον τοὺς τελλιμίους περί τῆς προσφάτου των συμφορᾶς, πτωχὸς τις τοὺς ἐπλησίατε, κακοσυνδυμένος, σχεδὸν γυμνόπους, στηριζόμενος εἰς ῥάβδον ἐξ ἀκάνθου, γένειον πυκνὸν ἐκάλυπτε τὸ ἦμισυ τοῦ προσώπου του, ἂν καὶ νέος ἔτι, ἐφαίνετο κεκυφὸς ὑπὸ τὸ βάρος τῶν χρόνων· οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ τὸν ἐξέλαβον κατὰ πρῶτον ὡς ἐπαίτην, καὶ ὁ Ἰωσήφ ἠτοιμάζετο νὰ τῷ δώσῃ ἑλκος· ἐκεῖνος δὲ ἀφ' οὗ τοῦ ἐθεώρησεν ἐν σιωπῇ, εἶπε μετὰ συγκινήσεως — Δὲν μὲ γνωρίζετε; — Τότε, ἔξ μεγάλοι βραχιόνες ἠνεώχθησαν διὰ νὰ τὸν ἐναγκαλισθῶσιν· ἐκεῖνος ἦν ὁ Ἰωάννης· ἐπανερχόμενος ἀπὸ τοῦ βάλου τῆς Ρωσσίας ὅπου ἐκράναιτο ἀιχμαλώτως· ἐδηγήθησαν εἰς αὐτὸν εὐθὺς κατ' ἀρχάς πᾶν ὅτι συνέβη κατὰ τὴν ἀπουσίαν του. Ὡστε ἡ χαρὰ τῆς ἐπανόδου συνεμίχθη μετὰ πικρίας.

Ἰδοὺ λοιπὸν οἱ τριττοὶ μας ἀδελφοὶ συνηνωμένοι ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην, πλούσιοι, εὐτυχεῖς, μακάριον ἔχοντες ἄλλην φροντίδα εἰμὴ μόνον πῶς νὰ ἀπολαμβάνωσι τὴν κατάστασιν των ἣτις ὤφειλε τὰ πᾶν εἰς μὴν τὴν Ἀγγλίαν. ὑπὸ τὸν ἴδιον αὐτὸν οὐρανὸν ὅστις τοὺς εἶδε νὰ γεννηθῶσι πτωχοὶ καὶ νὰ αὐξήθωσιν ἄποροι ὑπὸ καλύθην χωρικήν, ἰδοὺ αὐτοὶ εἰς παλαιὰν ἀρχοντικὴν ἑπαυλιν, κύριοι πάντων τῶν ἐν αὐτῇ, βασιλεῖς τῆς αὐτῆς ἐκείνης ἀκτῆς περί ἣν ἔβρισκον ἄλλοτε τὰ δίκτυά των καὶ ἠγρυμνον τὸ φύκιον, ἀλλ' ἄμους ἡ ἀνία δὲν ἐβράδυνε νὰ τοὺς ἐπισκεφθῇ καὶ νὰ καταστήτῃ τὸ ἐσωτερικόν των ἥτιον εὐαρίστον τοῦ προσδεκωμένου.

Ἢς τρεῖς κλύοι βίαιως ἐκπαταθέντες τοῦ κορμού των ὁ Χριστόφορος, ὁ Ἰερώνυμος καὶ ὁ Ἰωσήφ δὲν εἶχον ἀνωκλήρ ἀπὸ τῆς συμφορᾶς ἣτι· ἀφῆρπαιε διὰ μίαν· τὸ σκέλεος καὶ τὸν βλαστὸν τῆς οἰκογενείας· ἡ μαύρη ἐκείνη κατοικία ἦν δὲν ἐχαροποιούσιν πλέον το ἀκμαῖον γῆρας τοῦ πατρὸς, οὔτε ἡ θορυβώδης νηπιότης τοῦ ὑπεργεννητοῦ κατέστη σκυθρωπὴ καὶ ἔ-

ρημος ὡς τάρος· ἀπολέασα τὸν μικρὸν Ἰθέρτον ἡ οἰκία ἀπώλεσε τὴν μόνην καθοραζούσαν αὐτὴν χάριν· οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ ἠγάπων τὸ παιδίον ἐκεῖνο· πρὸ πάντων ὁ Ἰωσήφ τὸ ὑπερφίλει δι' αὐσνήτους φιλοστοργίας· ὁ Ἰθέρτος ἦν τὸ παιγνίον των, ἡ διασκεδάσις των καὶ ἐνταυτῇ ἡ ἐλπίς των. μηδεμίαν ἔχοντες κλίσην πρὸς ὑμψευσιν, ἀποφασισμένοι νὰ διέλθωσι τὸν βίον ἐν ἀγαμίᾳ ἐκ τε σκέψεως καὶ ἐκ κλίσεως, εἶχον ἀναθεῖν καὶ οἱ τρεῖς ἐπὶ τῆς ξανθῆς ἐκείνης κρυαλῆς τὸ μέλλον τῆς δυνατείας των· εἶχον ἀφιέρωσιν εἰς ἐκείνον τὴν φροντίδα τοῦ νὰ διατηρήτῃ τὸ γένος των, ὁποῖους καλοὺς σκοποὺς δὲν εἶχον σχεδιάσῃ περί τὸ λίκνον του! ὅποια γλυκὰ ὄνειρα δὲν ἐφαντάθησαν τὸ ἐσκέρας ὑπὸ τὴν λάμπην τῆς ἐστίας, ἐν ᾧ τὸ νήπιον ἀνείρπεν εἰς τὰ σκέλη τοῦ γέροντος πειρατοῦ ἢ ἀποκοιμᾶτο ἠσυχῶς μετὰ τῶν βραχιόνων τοῦ καλοῦ Ἰωσήφ! δι' ὁποῖον φροντίδων ἐμελέτιον νὰ κυκλώσωσι τὴν νεότητά του! ὅποια ἀνατροφήν τῷ ἐπεφύλαττον! μόνος κληρονόμος τῶν ἀδελφῶν του εἰς ὅποιαν πλουσίαν καὶ λαμπρὰν σκηνίαν δὲν ἐδύνατο νὰ ἀποβλέψῃ μίαν ἡμέραν! καλὰ σχέδια, ὄνειρα τερπνὰ σκεδασθέντα διὰ μιᾶς ὑπὸ φορᾶς ἀνέμου! διὰ νὰ ἐνοήσωμεν τὴν λύπην τῶν Λεγόφ, πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ὁποῖα ἀδυσσος πένθους καὶ ὀλίφης εἶναι εἰς μίαν οἰκίαν τὸ κενὸν ἐνός λίκνου· πρέπει νὰ ἐκλαύσαμεν ἐπὶ τοῦ χειλοῦς μιᾶς ἐκείνων τῶν ψυχρῶν καὶ σιγαλῶν φιλῶν ὡς εἶδομεν πλήρεις κλαυθμάτων, περιχαρῶν τέρψεων καὶ χαριέντων μειδιαμάτων.

Ἡ ἀνέλιπτος ἐμφάνισις τοῦ Ἰωάννου ἐπαίδρυνε τοὺς πενήτους τούτους χρωματισμούς· ἡ χαρὰ τῆς ἐκ νέου συναντήσεως, ἡ ἐκπλήξις τοῦ Ἰωάννου ὅστις ἀνεχώρησεν ἀπὸ καλύθης καὶ εἰσῆρχετο εἰς ἐπαυλιν, ἡ εὐχαρίστησις τῶν τριῶν ἀδελφῶν ἐκ τοῦ ὅτι εὗρον καὶ πάλιν τὸν ἀδελφόν των ὃν ἐνόμιζον ἀποθανόντα, ἔπειτα ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τὰ τεράστια διηγήματα, αἱ οἰκίαι συνομιλίας, αἱ ἀδελφικαὶ διακοινωνίαι, πάντα ταῦτα ἦσαν κατ' ἀρχάς μέθη, γοητεία· ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰερώνυμος ἐδηγήθησαν τὰ κατορθώματά των καὶ ὁποῖον τρομερὸν πόλεμον ἔφερον κατὰ τοῦ Ἀγγλικοῦ ἐμπορίου· ὁ Ἰωάννης ἐδηγήθη τὰς ἐκστρατείας του καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς αἰχμαλωσίας του· ὁ Ἰωσήφ τοὺς ἤκουε διότι ἦν ὁ μόνος ὅστις οὐδὲν εἶχε νὰ διηγήθῃ· τὰ πάντα ἐβιάδιον καλῶς ἐπὶ τινὰς μῆνας· ὁ Ἰερώνυμος καὶ ὁ Χριστόφορος ἦσαν αὐτόχρημα ναυτικοί, ὁ Ἰωάννης αὐτόχρημα στρατιώτης· καλοὶ σύντροφοι καὶ οἱ τρεῖς, ἔχοντες τὰς αὐτὰς κλίσεις, τὰς αὐτὰς συμπαιεῖας, τὰς αὐτὰς πολιτικὰς ἰδέας. Ἐν τοσούτῳ ἀνατεθραμμένοι εἰς τὴν ἐργασίαν, μεμορτωμένοι διὰ τὴν πάλην, εἰθισμένοι ἀπὸ πρῶτης ἀρχῆς εἰς τοὺς κινδύνους τυχοδιωκτικῆς ὑπάρξεως, νέοι καὶ οἱ τρεῖς καὶ σφιγγόντες, ἦν ἐπάμεινον νὰ κατανήτῃσι μετ' ὀλίγον εἰς τὸ νὰ συναισθανθῶσι τὴν δυσδιαθεσίαν ἣν γεννῶσιν ἀναγκαιῶς εἰς τοὺς τοιαύτας φύσεως διοργανισμούς ἢ ἀνάγκαι· καὶ ἡ ἀεργία, ἦταν καλῆς καὶ τιμίας φύσεως, ἀλλὰ τραχεῖς καὶ βίανουσι, ἀνίκανοι νὰ ἀναπληρῶσιν τὴν ἐνέργειαν τοῦ σώματος διὰ τῆς γοήσεως.

αἱ ἡμέραι ἦσαν μακρὰ καὶ μακρὰ αἱ ἐσπέρας· ἀφ' οὗ ἅπασι ἐπληρώθη ἡ περιέργειά των, δὲν ἤξερον πλέον τί νὰ γίνουσι καὶ τί νὰ ἐπινοήσουσι διὰ νὰ συντέμωσιν τὴν διάρκειαν τῶν ὥρων. τὸ Βιγνίκ εἶναι χωρίον ἀρετὰ ἀθλίον καὶ οὐδὲν παρεῖχεν εἰς αὐτοὺς βοήθημα. Ὁ ἄγιος Βριέυκος δὲν τοὺς εἶλκυε· μὴ ὄντες ἄνθρωποι φαντασίας ἢ νοητικῆς δυνάμεις, εὐρίσκοντο ἐπίσης εἰς ἀμηχανίαν διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ πλοῦτου των ὡς καὶ διὰ τὴν τοῦ καιροῦ των· εἶχον διατηρήσῃ τὴν μετριότητα τῶν ὀρέξεων των καὶ τὴν ἀπλότητα τῆς παλαιᾶς των στάσεως· ἡ τραπέζιά των δὲν ἦν σχεδὸν πολυτελεστέρα τῆς κατὰ τὸ παρελθόν, αἱ δὲ θήνη καὶ τὰ ἀργυρὰ σκεύη ἦσαν ὅλως ἀγνωστα ἐπὶ τῆς τραπέζης των· ἡ κομψότης τῆς ἐνδυμασίας των ἦν ἀνάλογος τῇ τραπέζι τῆς πολυτελείας· μετεχειρίζοντο μᾶλλον ὑπενδύτας παρὰ ἱμάτια, μᾶλλον κρουπέζας παρὰ ἐμβάδας· ἡ δὲ οἰκία ἦν μυστῶν καταγώγιον ὡς ἐν διαστήματι εἰκοσι ὄλων ἐτῶν ἔμεινε· ἐγκαταλειμμένη, οἱ τεῖχοι τῆς ἦσαν ἄγροϊ, αἱ ὀροφαὶ κατεθραυσμέναι, τὰ διαφράγματα κατατροπημένα ὑπὸ τῶν μυῶν· ἔλαι αἱ καπνοδόχοι ἐκάπνιζον· οὐδὲν παράθυρον, οὐδεμίαν θύρα ἐκλείετο· οἱ Λεγόφ ἐγκατασταθέντες εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην, ἐφυλάχθησαν νὰ μεταβάλωσι τὸ παραμικρὸν ἐκ τοῦ τότε ὄρειου ἐσωτερικοῦ· μόλις εἶχον ὀλμήτην νὰ ἀναπληρώσωσι δι' ἐλατωμένου χαρτίου τὰ υἰελώματα ἅπερ ἔλειπον ἀπὸ πάντων τῶν παραθύρων· ἐπιπλα τινὰ τῆς πρώτης ἀνάγκης· ἐκείντο πῶς καὶ πῶς εἰς μεγάλας αἰθούσας ψυχρὰς καὶ ἀνευ ἐπιστροφῆς· ὁ Ἰωσήφ δὲ εἶχε κλίσεις ἐξόχους, καὶ εἰς τὸν ὑπερτατον βαθμὸν τὸ αἰσθημα τῆς τάξεως καὶ τῆς ἀρμονίας οὐκ ἔστρεφον τὸ οὐσιωδὸς οἱ ἀδελφοὶ τοῦ εἶχε πατήρη καὶ τοὺς πείση νὰ μεταποιήσωσι τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὸ εὐπρεπέστατον, ἀλλὰ τὸν παρεκάλεσαν ἐκεῖνοι ἀγροῖκα· νὰ φυλάξῃ τὰς συμβουλάς του διὰ τὸν ἑαυτὸν του, ὅπερ καὶ ἠκολούθησε χωρὶς νὰ γογγύη μετὰ τῆς συνήθους εὐπειθείας του· οὐγὲν ἐκεῖνοι οἱ καλοὶ ἄνθρωποι ἦσαν φιλάργυροι, πολὺ ἀπειχον· ἀλλὰ μόνον γεννηθέντες ἐν τῇ πτωχείᾳ, ἔστρεφοντο ὅλως τῆς αἰσθησεως ἐκείνης· ἦν δυναμέθα νὰ ὀνομάσωμεν αἰσθητὴν τῆς εὐτυχίας, τὸ θλιβερώτερον δὲ εἰς τὴν διάταξιν τοῦ βίου των ἦν ὅτι διὰ νὰ ἐκδικηθῶσι κατὰ τοῦ καιροῦ ἐκείνου κατ' ὄν ὑπερτοῦτον μόνον ὑπὸ τῶν δύο βραχιόνων των ἐκαστος, ἐφαντάσθησαν νὰ μισθώσωσιν ἐξ ὑπηρετίας οἱ τινες πραγματικῶς οὐδεμίαν ἄλλην εἶχον ἀτγολίαν ἐκτός τοῦ νὰ κλέπτωσι τοὺς κυρίους των· οὗτος ἦν ὁ μόνος φόρος ὃν ἐπλήρωνον εἰς ἐκείνην τὴν ἀλαζονείαν τῶν ὀφιπλοῦτων, εἰς ἐκείνην τὴν ματαιότητα τοῦ θεαθῆναι εἰς ἣν ὑποπίπτουσι πάντοτε κατὰ τι καὶ τὰ καλῆτερα πνεύματα. οὗτος δὲ ἦν καὶ ὁ μόνος τρόπος τοῦ νὰ πεισθῶσι καὶ οἱ ἴδιοι περί τῆς μεταβολῆς τῆς στάσεως των, διότι κατὰ ἀλήθειαν οὐδεμίαν ἄλλην εἶχον ἐνδείξιν πλην τοῦ θορυβοῦ τῶν ὑπηρετῶν καὶ τῆς εἰς τὴν οἰκίαν τελευτήσεως ὑπ' ἐκείνων λεηλασίας.

Ἡ ἀεργία τοὺς ἐβρίθην εἰς τὴν αἰαν· ἡ ἀνία φυσικῶ τῷ λόγῳ τοὺς ὠθήσεν εἰς τὴν ὄβην τῶν χυδαίων διασκεδάσεων· ἤρχισαν νὰ πίνουσι, νὰ καπνίζουσι, νὰ χάρτοπαίζων· ἡ κατοικία των ἔγινεν ὀλίγον κατ' ὀ-

λίγον εἶδος· καπηλείου καὶ κέντρον· συνενώσεως ὄλων τῶν ἀρχαίων ὑποκειμένων τοῦ τόπου. ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰερώνυμος προσεῖλκυσαν τοὺς παλαιούς ναύτας τοῦ πλοίου των· ὁ Ἰωάννης ἔφερον ὄσους γέροντας ἀπομάχους ἐδυνήθη νὰ εὖρη εἰς περιπέριαν δεκά λευγῶν· καθ' ἑκάστην οἱ στρατιώται τῆς ἑξῆς καὶ οἱ στρατιώται τῆς θαλάσσης συναδελφίζοντο εἰς τὸ Κουτᾶρ, κρατοῦντες τὸ ποτήριον εἰς τὰς χεῖρας· καὶ ἂν μόνον συναδελφίζοντο! ἀλλὰ, ὅπερ συμβαίνει πάντοτε μετὰ ἀνθρώπων ἀέργων, ἡ διχόνοια εἰσέφρυσσε μετὰ τῷ τοῦ στρατιώτου καὶ τῶν δύο ναυτικῶν. ἂν καὶ ἐκπελθῶν ἀπὸ τῶν ἐκστρατειῶν των εἰς ἰλιεῖν ἡ κατάστασιν, ὁ Ἰωάννης· ἔλαβεν εὐθὺς ὕψος νικητῆ κατὰ τὴν τοῦ φλόκους, κομψότης εἰς τὸ ἄκρον, ἀντιποιοῦμενος τὴν καλλιπέριαν καὶ τὴν εὐγένειαν τῆς συμπεριφορᾶς, πλήρης πεποιθήσεως περί τῆς ἀξιολογότητός του, δὲν ἐβράδυνε νὰ τὴν καταστήσῃ φορτικὴν κατὰ τῶν δύο ἀδελφῶν του. ἐκαυχᾶτο ὅτι ἦν ἐπιστήμιος τοῦ Ἀυτοκράτορος ὅστις δὲν ἐδύνατο νὰ τὸν στερηθῇ καὶ τὸν συνεβουλεύετο εἰς τὰς ἐσυχρεῖς περιστάσεις· πρόσθε εἰς τὴν ἀνιδείαν ὅτι δὲν ἐδίσταζε νὰ ἐπιδεικνύη εἰς τοὺς ἀδελφούς του πόσον ὀλίγον ἐτίμα τὸ πλουτίαν αὐτοῦ· ἐπιτηδεύμα, καὶ νὰ τοῖς διδῇ νὰ ἐνοήσωσι ὅτι τοὺς ἐθεώρει ὡς πειρατὰς καὶ ὡς κλέπτας. ὁ Ἰερώνυμος καὶ ὁ Χριστόφορος ἤρχισαν νὰ λέγουσι μετὰ τῶν ὅτι ὁ πρωτότοκός των κατεχρᾶτο ὀλίγον τὴν εὐπιστίαν των, καὶ τέλος ἠγανάκτων, βλέποντες ἐκείνον νὰ φέρηται ὡς μέγας ἄρχων εἰς τὴν ἐπαυλιν εἰς ἣν μόνον τὸν κόπον τοῦ νὰ εἰσέλθῃ κατέβαλε, καὶ εἰς ἣν εἰσῆλθεν ἀνευ ἱματίων καὶ σχεδὸν ἀνευ ἐμβάδων. μετὰ τῶν ἡμερῶν ὁ πόλελος ἐξεβράχη, ὁ Ἰωάννης δὲν ἔλεγε ῥητῶς εἰς τοὺς πειρατὰς ὅτι ἦσαν ἄπιστοι, ἀξιοὶ νὰ καταδικασθῶσιν εἰς οὐρανὸν· εἰς ἀγγόνην ἢ εἰς εἰρκτήν· ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰερώνυμος δὲν ἔλεγον ῥητῶς· εἰς τὸν στρατιώτην ὅτι ἦν ἀνυπόδητος· ὁ δὲ ἐπὶ τὸν ἄρτον του, ἂν οἱ ἀδελφοὶ του δὲν ἐπεφορτίζοντο τὴν φροντίδα τοῦ νὰ κερδίσωσιν εἰσοδήματα. ἀλλὰ αἱ μικρὰ αὐταὶ ἀμοιβαὶ φιλοφροσύνη περιλαμβάνοντο πάντοτε ὑπονοουμένως εἰς τὰς μεταξὺ των συνεχῶς ἀναρῶμενας φιλονεικίας κατὰ φιλοτιμίαν τοῦ νὰ δεῖξωσιν ὁ μὲν τὴν στρατιωτικὴν, οἱ δὲ τὴν ναυτικὴν σημαίαν ὑπερτέρων τῆς ἄλλης· τοσοῦτον δὲ μανιωδῶς ἐφέροντο εἰς αὐτὰς τὰς διενέξεις, ὡστε ἐφαίνοντο ὡς ἀφ' ἐνός μέρους· ὁ Ἰωάννης· Βάρτ καὶ ὁ Δυγνέ· Γρουτίος καὶ ἀφ' ἑτέρου ὁ Τυρέννος ἢ ὁ μέγας Κονδὲ νὰ ἐφιλονεικῶν περί τῆς τιμῆς τοῦ ὅτι ἔστωσαν τὴν Γαλιαν. ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰερώνυμος· ἐκαυχῶντο διὰ ὅλα τὰ κατορθώματα τοῦ γαλλικοῦ ναυτικοῦ καὶ ἐπέπληττον τὸν Ἰωάννην διὰ ὅλας τὰς καταστροφὰς τοῦ νὰ πεισθῶσι καὶ οἱ ἴδιοι περί τῆς μεταβολῆς τῆς ἐξ ὧν προήλθεν ἡ πτώσις τῆς αὐτοκρατορίας, ὁ δὲ Ἰωάννης ἀπέδειξεν εἰς ἑαυτὸν ὅλας τὰς νίκας τοῦ Ἀυτοκράτορος καὶ ἐκατηγόρει τοὺς ἀδελφούς του διὰ ὅλας τὰς ἤττας ἃς ὑπέστη ἡ Γαλλία εἰς τὴν θάλασσαν. εὐκόλως δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὁποῖους ἡμεῖς ἀλλομαχίαν μετὰ ἀνθρώπων μεταχειρίζομένων τὸν λόγον διὰ τῆς αὐτῆς ἰλαρότητος· δι' ἣς

μετεχειρίζοντο άλλοτε τήν καρβίναν και τόν πλέκον τής έμβολής· πρό πάντων δέ όταν είχαν παρόντας ό μόν Χριστόφορος και ό Ιερώνυμος τούς παλαιούς πειρατάς των, ό δέ Ιωάννης όσους εκ των συντριμμάτων του μεγάλου στρατού έδύνατο να συναθροίση ένθεν κάκειθεν, τότε αι διενεχείς αύται εξαπτόμεναι υπό του όλου, τής βραχίης και του καπνού, εγένοντο μάχας τῷ έντι άμφικαίς· αι παραχώδεις αύται συνεδριάσεις ήρχίζαν πάντοτε εκ περιπαθοῦς άδελφότητος· έπροσιμίζον διά προπόσεων εις δόξαν του άυτοκράτορος και εις άφανισμόν τής Άγγλίας· ήσπάζοντο άλλήλους, έπινον δι' ύπεροχειλών ποτηρίων· άλλα μία μόνον λέξις ήρκει διά να διαλύση τήν περιπαθή εκείνην όμνύονταν. εις τήν λέξιν εκείνην ριφθείσαν έν τῷ μεταξύ τής συνομιλίας ως σπινθήρ εις πυριτοθήκην τά αντίθετα πάθη εξήκτοντο, εξεργήνοντο, και βοηθούμενα και υπό τής μέθης, κατήνταν εις κλύδωνας ύπερβαίνοντες ένιοτε τήν φωνήν του Όκτανου, οι ναύται προσέβαλλον τούς στρατιώτας εις τό Ουάτερλου, οι στρατιώται προσέβαλλον τούς ναύτας εις τό Άβουκίρ· πανταχόθεν εκραζόν, συνέτριβον τά ποτήρια, πότε και πότε έβρίπτον και τās εκκενωμένας φιάλας κατά τής κεφαλής και τούτο δείηκει άχρως όσων νικώντες και νικώμενοι εκυλιόντο υπό τήν τράπεζαν νεκροί οινόληπτοι.

Ό δέ Ιωσήφ έζη εις εκείνο τό άντρον ως άγγελος εις καταγώγιον κολασμένων όστις τόν έδωκεν έμπροσθεν τής έστίας με τήν ξανθήν του κόμην και τό γλυκύ του πρόσωπον, και με ήθος μελαγχολικόν και σκεπτικόν, έν τῷ οι άδελφοί του καθήμενοι περί τραπεζής βραθύσης ποτηρίων και φιαλών, έχαρτόπαιζον, έμέθυσον, εκάπνιζον και έδλασφύμον. Ό έλεγε τῷ έντι ότι ήν ό άγγελος του Άλθέρτου Δύρερ εις καπηλείον του Τενέρεσου. θεωρών μετά σκετου μελαγχολικού τήν θορυβώδη ευθυμία των πινόντων. ώμοιάζει προσέτι ό Ιωσήφ ως δορκάς εις κατοικητήριον λύκων, ως φάσσα εις φωλιάν γυπών. Άλλως τε, ποτέ δέν παρευρίσκειτο εις εκείνας τās σκηνάς των άρχων ειμή μόνον διά να κάτχη να μεσολαβή μεταξύ των διαρρομένων, όταν κορυφομένης τής μέθης, έρθανον εις βαθμόν του να ύβρίζωνται και να ρίπτουν τās φιάλας κατά κεφαλής. ένιοτε κατώρθωνε να καταπαύσθη εκείνας τās όρμάς. άλλα συνεχέστερον έγίνετο όθυμα αυτών, και ήν ευτυχής τότε, αν ήρκοῦντο εις τό να τόν βιάσασι να καταπή ακουσίως κένεν ποτήριον βρούμιου, ή αν τόν έστελλοι εις τήν κλίην του ώθούντες τον από των άμων.

Έξαιρουμένων των παρεμπόσεων τούτων αιπερ θα ήσαν γελοιαί άνευ του συνοδούστος αυτάς Ολιβιερου θεάματος, ή ζωή του Ιωσήφ έβρεε πλήρης ερήνης και συνοχής· ειχε διαθέση δι' έαυτόν κατά τό υψηλότερον μέρος του πύργου μίαν φωλιάν άφ' ής μόνον τά κύματα έφαινοντο και ήκούοντο. ουδενια πολυτέλεια ή κομψότης ύπήρχεν έν τῷ οικήματι τούτω, άλλα χαριστά εις και ποιητική κλίσις έφαινετο εις όλα τῶ αντίκειμενα. οι τοίχοι εκαλύπτοντο εκ πινάκων χρυσαλιδών και κολοκπτερών, εκ βυμών άναμίστων εκ βιβλίων, όρυκτών, εξηραμένων φυτών και

όστρακοδέρμων. ύπεράνω τής κλίνης ήτις ήν λευκή και σεμνή ως κοιτή καρβένου εκρέμαντο εις χριστάς έλεφάντινος και έν περιβραντήριον έχον επ' αυτου κλάδον πύξου· πλησίον του προτοκεφαλαίου μία βάρβιτος έκοιμάτο όρθη έντός τής μελανοθαφούς ξυλίνης της θήκης. μία τράπεζα έχουσα επ' αυτης πυξίδα εκ σινικου έκειτο κατά τό μέσον του δωματίου. όλα τά σκεύη ήσαν καρβίνα, τοσοῦτον δέ καθάρια και στιλπνά ώστε έδύνατό τις και να ένοπρισθῆ εύκόλως εις αυτά. μία ψάθη Ινδική εξέτεινεν επί του έδαφους τό εκ σχοίνων λεπτόν της ύφασμα· ή όροφή αναπληρωθεϊσα δι' ύέλου άνευ κασοιτερώματος αν ένίοτε οι γλάφοι έπέφαινον διά του άχρου των πτερέγων των καθίστα όρατόν τόν ότε μέν κυανοῦν, ότε δέ νεφροσκηπή ούράνιον θόλον. Είς τούτο τό οικήμα ό Ιωσήφ έμέριζε τās ημέρας του μεταξύ τής σπουδής, τής άναγνώσεως, των τεχνών και των θεοσεβών πραξεων. ήγάπα τούς ποιητάς και συνέταττε και ό ίδιος εις τήν γλώσσαν του τόπου του σεμνά ποιήματα άπερ μόνον εις τās θαλαστίους αυρας ένεπιστευέτο. έπαίξε βάρβιτον μετά ζωηρότητος και έξωγραφίξε μετά φιλοκαλίας τά άνθη άπερ αυτός ό ίδιος εκαλλίεργει. ό θεός έρωσ ήρκει εις τās ανάγκας τής καρδιάς του, και εις τόν ούρανόν επανέβαινον οι θησαυροί ους ειχε λάβη εκίθην. ουδέποτε κάμμια επιθυμία δέν ήλλοίωσε τήν γαλήνην των στογαμιών του· ουδέποτε κάμμια εκών άπατηλή δέν συνετάραξε τήν άγνότητα του βλέματός του· όλα του τά όνειρα άνιπτάται πρός τόν θεόν. ποτέ δέν έλιπε του να ακροάξεται τήν κυριακήν τήν λειτουργίαν και τόν έσπερινόν εις τό Βιγνίχ. τόν έλετρυσον εις τό χωρίον και εις τά περίξ απ' έναντίας των άδελφών του ους δέν ήγάπων εξ αιτίας του πλούτου των οι έφθύνον και ου ή αρχή, ως τινες έλεγον, έτίμα μάλλον τήν άνδρείαν των παρά τήν τιμιότητά των· ό Ιωσήφ ό ίδιος δέν ήν ελεύθερος ως πρός τούτο τύπως τινος συνειδήσεως. αι άμφοβολίαί του προέβησαν εις βαθμόν ώστε ήνώτισε τόν εφημέριον του Βιγνίχ αν έδύνατο, χωρίς να άμαρτήσῃ πρός τόν θεόν να δεχθῆ τό μέρος τής λείας τό αναλογού εις αυτόν εκ τής κληρονομίας του πατρός του, λέγων πρός τούτοις ότι θα προτίμα μάλλον να παραιτηθῆ απ' αυτου και να ζήσῃ μετά χαράς εκ της εργασίας αυτου, παρά να παροργίσῃ τόν θεόν του κύριον. όπερ και θα έπραττε βεβαίως, αν ό γέρον ιερεύς δέν τόν άπέτρεπε, συμβουλευών όμως αυτόν να καθαγιάσῃ τήν κληρονομίαν του διά θεαρέστων έργων, και να αποδίδῃ τοίς πτωχοίς όπερ ό πατήρ του έλαθε παρά των κλουσιών. διά να πράξῃ οὔτω ό Ιωσήφ δέν ειχεν άνάγκην τής προτροπής του γέροντος ιερέως. οι δυστυχέας τόν πύχοντο, επί τής θέσεως τής κλύδης εις ήν εγεννήθη έκεισαν εκκλησιδίον και προσδιώρισαν να τελώνται δώδεκα λειτουργίαί κατ' έτος διηνεκώς διά τήν άνάπαυσιν τής ψυχής του πατρός του. έκτισε πρός τούτοις εις τό Βιγνίχ σχολείον προπαιδευτικόν, και νοσοκομείον δέκα κλινών διά τούς άσθενείς ναύτας και τούς πτωχοῦς άλιεϊς. Δυναμέθα εύκόλως να συμπεράνωμεν ότι βίος τοσοῦτον ευσεβής έπέφερε κατ' αυτου έντός τής οικίας χλευατημούς άπεράντους, κυ-

ριως δέ εκ μέρους του Ιωάννου όστις ως πρώην λοχίας του μεγάλου στρατου έπηγγέλλετο να μην πιστεύῃ οὔτε εις τόν θεόν οὔτε εις τόν διάβολον. επί τέλους δέ, έπειδή αυται αι άθρησκοί τάσεις διεδόθησαν εις τόν Χριστόφορον και τόν Ιερώνυμον, ό Ιωσήφ ευρέθη εκταθειμένος εις όσους οι τρεις άδελφοί έδυηθήσαν να φαντασθῶσι ναυτικούς και στρατιωτικούς έμπαιγμούς. παραδείγματα χάριν δέν είχαν μεγαλητέραν ευυχίαν παρά να τόν κάμουν να λανθασῃ τήν ώραν τής λειτουργίας ή να ψάλαυν έμπρός του άματα άπερ δέν ήσαν κυρίως εκκλησιαστικά ή διά τινος κατά τό μάλλον ή ήττον ευφροδς άπάτης να τόν κάμουν να φάγῃ κρέας τήν παρασκευήν. κατ' αυτόν τόν τρόπον εξεδιουόντο κατά τής ύπεροχής του εις ήν υπέκειντο χωρίς να τήν όμολογώσι, μη θέλοντες να τήν αναγνωρίσωσι. τόν ήγάπων έν τούτοις ένδομύως και δέν θα έστεργον να έγγίσῃ τις μίαν τρίχα τής κεφαλής του. άντέκειντο μόνον κατ' αυτόν, χωρίς να τό γνωρίζουν, διότι δέν ήνιάντο ως εκείνοι. κυρίως δέ παρωργίζοντο κατ' αυτόν όσάκις τόν ευρισκον κρατούντα βιβλίον. ό Ιωάννης τόν ώνόμαζε τότε ψευδοευλαβή, οι δέ δύο άλλοι σχολαστικόν και ουτίδανόν· μίαν ημέραν ευρόντες καιρόν έν τῇ άπουσία του, ειρήλθον εις τό δωμάτιόν του, επί σκεπῶ του να ριψώσιν εις τό πῦρ όλα του τά βιβλία. άλλα γνωρίζοντες κρεμάμενα ως άγια λείψανα ύπεράνω του προσκεφαλαίου του Ιωσήφ τήν φανέλλαν και τόν εξ αυνουδς μικρόν επενδύτην άπερ έφόρε ποτέ ή μήτηρ των, οι βάρβιτροι εκεινοι ευκρυέθησαν υπό συστολής και ανεχώρησαν κατηχηόμενοι, χωρίς να τολημήσωσι να εκτελέσωσι τόν σκοπόν των. ό Ιωσήφ ύπέφερε μετ' άγγελικής ύπομονής· όλους τούς κατ' αυτου προσηλακισμούς των άδελφών του, ή μεγαλητέρα του δε Ολιφίς ήν ότι δέν έδύνατο να φέρῃ εις τήν οικίαν τόν γέροντα εφημέριον του Βιγνίχ αν ήγάπα και εσέβετο. εβιάζετο να στερηθῆ τής ευχαριστήσεως του να τόν δεχεται, φοβούμενος μη τόν εκθέτῃ εις τούς πνευματώδεις χλευατημούς δι' αν βεβαίως θα τόν προσέβλεπεν ό τρομερός λογίας.

Έν τούτοις ή άταξία προέβαινεν αυξανουσα, ό Ιωάννης, ό Χριστόφορος και ό Ιερώνυμος έρθυσαν εις βαθμόν του να αποδάλωσι πάσαν περίοπισιν και πάσαν συστολήν. και τό Κοετ-Δόρ ώμοιάζειν άκαρλάκτως καπηλείον έν ημέρα άγοράς. μόνον θαλάσς επί τής όύρας έλειπεν· εκράτουν εκίει τράπεζαν άνοικτῆν και έμέθυσον από τής πρώτης μέχρι τής έσπέρας και ένιοτε μάστιγα και από τής εσπέρας μέχρι τής πρώτης. τό πλείστον μέρος των είσοδημάτων του οίκου έδωκανάτο εις όινους και διαφόρων ειδών πνευματωδών ποτά. έπαίζον δέ συγχρόνως εκίει και ακριβή χαρτοπαίγνια· ώστε ό άγιος εκείνος τάπος ήν ένταυτώ και πανδοχείον και χαρτοπαικτήριον· οι υπήρξαι έμιμούντο τούς κυρίους των, και τό μαγειρείον ειχε και εκίει τά Κρονία του ως ή άρχαία Έώμη και έτι πρός, έν συντόμῳ μετά τινας μήρας ή οικία κατήντησεν όλως άναπίδευτος έννοικήσεως, και ό Ιωσήφ, άφοῦ πολλάκις έδοκίμασε, και πάντοτε εις μάτην, να φέρῃ τούς άδελφούς του εις κα-

λητερον δρόμον, έστοχάσθη σκουδαίως να αποσυρθῆ απ' εκείνης τής κολάσεως, και να όπάγῃ να ζήσῃ μόνος εις τό πλησιόχωρον χωρίον. Πρίν όμως άποφασίσῃ να λάβῃ μέτρον όπερ θα ήτίμαζε τούς άδελφούς του και θα έσυρεν απ' αυτών τήν περιφρόνησιν των τιμίων ανθρωπων, ήθέλησε να δοκιμάσῃ και παλιν διά τελευταίαν φοράν και να προσπαθῆσῃ να έμπνεύσῃ εις εκείνους τούς άχρείους πλέον έπαινετά αισθήματα· έπομένως έβρε κατά πρώτον τόν εφημέριον του Βιγνίχ, και συμβουλευθείς μετ' αυτου περί των οικιακων του πληγών, έπέστρεψε φέρων φάρμακον όπερ προέκειτο μόνον να προτεινῇ και να κατορθώσῃ να δεχθῶσιν εκίειναι αι άσθενούσαι ψυχαί.

Έδοκίμασεν επί πολύ προέβλεπεν όποιαν αντίστασιν έμελλε να άπαντήσῃ, όποιας αντίπαθείας θα ειχε να νικήσῃ· και όμως, αυτή ήν ή μόνη θεραπεία εις τόσα δεινά, ή μόνη μένουσα έλιπς σωτηρίας δι' εκείνους τούς αποπλανημένους· άλλα πῶς να τούς κερδίσῃ; διά τινος γοητίας να ύποτάξῃ και να ήπαλύη εκίεινα να άνυπότακτα πνεύματα, εκίεινας τās έσκληρωμένας καρδιάς; μίαν έσπέραν τέλος έστοχάσθη ότι έφθασεν ή πρόσφορος ώρα· ήν έσπέρα του φθινοπώρου· εκάθηντο και οι τέσσαρες έμπροσθεν φλογός λαμπράς και χαροποιάς, ό Ιωσήφ, σιωπηλός και υκεπτικός κατά τήν συνήθειαν· οι άλλοι τρεις ώχροί, πάσχοντες και όλιγον αισχυνόμενοι δι' αποτρόπαια όργια άπερ ειχον τελέσῃ τήν προτιραϊαν· τούς ειχον ανεγείρῃ ήμιθανείς εκ τής μέθης δια να τούς φέρισιν εκαστον εις τήν κλίην του. και, αν και ειχον στόμαχον Ικανόν να χωνεύσῃ χάλυβα και μέτωπον ειθισμένοι πρό πολλου να μην έρυθραϊ είμή μόνον εκ τής πυρώσεως τής μέθης, ήρθάνοντο έαυτούς διτιώδης πάσχοντας, και όταν ό Ιωσήφ, έστρεψε πρός αυτούς τό γλυκύ και καθαρόν βλέμμα του, τό έρυθρήμα άνέβαινεν εις τό πρόσωπόν των· ό Ιωσήφ όστις τούς παρετήρει άστοχάστῃ λαιπῶν, μετά λόγου έσωσ, έτι αυτή ήν ή μόνη περίστασις να ριφκοινδυνεύσῃ τήν πρότασιν του· διό και απ' εῖ παρ' εκάλεσε τόν Θεόν να τόν έμπνεύσῃ και να τόν υποστηρίξῃ, καθ' ήν στιγμήν ό Χριστόφορος, ό Ιερώνυμος και ό Ιωάννης απέσειον τήν στάκτην των καπνοσυρίγγων των και ήτοιμάζοντο να κατακλινηθώσι, τῇ 15 Οκτωβρίου του έτους 1818, κατά τήν έννάτην ώραν τής έσπέρας ό Ιωσήφ ήρχισε να όμιλῇ και διά φωνῆς ήν έπάσχησε να καταστήσῃ έντονον:

— Άδελφοί μου, ειπε, ζώμεν άθλίαν ζωήν. άθλίαν ένώπιον του Θεου, άθλίαν ένώπιον των ανθρωπων. τί θα έλεγεν ή άγια μας μήτηρ, εάν ήν έτι έν μέσῳ ήμών; πόσον έπιεται να λυπηται, όσάκις από του ύψους του ούρανου καταβιάζῃ τούς οφθαλμούς της επί των υιών της!

Είς αυτό τό προσίμιον έμειναν εκίεινοι έννοι και κατηχηόμενοι, διότι, έν μέσῳ των αποπλανησίων των έσώζον πρός τήν μνήμην τής μητρός των αίόθημα. θιθύ άγάπης και εύλαθείας. ό Ιωάννης ήθέλησε να άπαντήσῃ διά τινος άσθεϊας, άλλ' ό Χριστόφορος τόν προσέλαθε και ειπε πρός αυτον άποτόμως:

— Ιωάννη, σέβασθητι τὴν μητέρα! ἐκείνη ἦν κρείττων ἡμῶν.

— Ἀδελφοί μου, ἐπανελάβεν ὁ Ἰωσήφ μετὰ μεγάλτηρόν θάρρος, διὰ τῶν πράξεών μας κυρίως πρέπει νὰ τιμῶμεν τὴν μνήμην τῆς. Αἴ! ἂν ὁ Θεὸς μᾶς τὴν ἀπέδιδε, θὰ ἐδύνατο ἐκείνη βλέπουσά μας, νὰ γνωρίσῃ ἐκεῖνα τὰ τέκνα ἃ εἶχεν ἀναθρέψῃ εἰς τὴν αὐστηρὰν ἐκπλήρωσιν ὅλων τῶν χρεῶν τῆς πτωχείας; Ἰερώνυμε εἶσαι σὺ; θὰ ἔλεγε δι' ἐκείνης τῆς γλυκείας φωνῆς ἥ; ἡ ἀρμονία ἀντηγεῖ ἐτι εἰς τὰς καρδίας μας; εἶσαι σὺ, φίλτατέ μου Χριστόφορε; εἶσαι σὺ, Ἰωάννη, πρωτότοκέ μου, τὸ τέκνον τῆς προτιμῆσεώς μου; ὁ πρῶτος καρπὸς ἐξ οὗ ἐσκήρτισαν τὰ σπλάγγνα μου; σεῖς εἶθε οἱ τέσσαρες υἱοὶ μου οὓς εὕρισκω εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν, ἐκείνοι οἵτινες ὑπέρχοντο νὰ ἀδελθώσιν διὰ νὰ ἦναι μίαν ἡμέραν τὸ καύχημα καὶ ἡ παρηγορία τοῦ γῆρατός μου;

Ὁ Ἰωάννης ἐδάγκασε τὸν πυθρότριχα μύστακά του. ὁ Ἰερώνυμος καὶ ὁ Χριστόφορος ἀπεστρίψαν τὸ πρόσωπον διὰ νὰ ἀπομάξωσι τοὺς ὀφθαλμούς των διὰ τοῦ ὄπισθεν τῆς χειρὸς των· εἶχον ἐκεῖνοι καὶ τι καλὸν· προσέτι θὰ καὶ ὁ στόμαχός των θὰ συνηθάνετο ἐτι τὴν κραιπάλην τῆς προτεραίας τοῦς διέθετε θαυμασίως εἰς συμπάθειαν καὶ εἰς μεταμίλειαν. Αἱ ἐπιούσαι τῶν ὀργίων ἐγέννησαν συνήθως ἀναχωρητάς.

— Εἶναι ἀληθές, εἶπεν ὁ Χριστόφορος, ζῶμεν ὡς ἀγύρται· αὐτὸς ὁ ἐπαίτης Ἰωάννης μᾶς ἐμάλυνε διὰ τῶν ἐξέων τοῦ στρατιωτικοῦ βίου του.

— Ὑπομονή! ἀνέκραξεν ὁ Ἰωάννης· εἰ; τὸν στρατὸν ἡμεῖς ὀνομαστοί, ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ἐγὼ διὰ τὴν ἐγκράτειάν μας. ὁ Ἰερώνυμος καὶ ὁ Χριστόφορος μᾶς ἐνεκέντρισαν τὰ ἀρχαῖα ἦθη τῆς ναυτικῆς των ζωῆς.

— Ἰδοὺ λοιπόν, ἀδελφοί μου, ἀνέκραξεν ὁ Ἰωσήφ διακόπτων αὐτοὺς, ἰδοὺ εἰς τί κεντηθήσασμεν! εἰς τὸ νὰ κατηγοροῦμεθα μεταξὺ μας διὰ τὰ ἐλαττώματά μας καὶ τὰς ἀταξίας μας· ἦν ποτε καιρὸς καθ' ὃν ἐζῶμεν ἠνωμένοι, ἀνευ λογομαχιῶν καὶ διχονοιῶν, ἄλλοι καὶ εὐχαριστιμένοι ὡς καλὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ· ἡμεῖς πτωχοὶ τότε, ἀλλ' ἡ ἐργασία ἐπλήρου τὰς ἡμέρας μας, καὶ πᾶσαν νύκτα ἀπεκοιμώμεθα ἐν τῇ γαργῇ τῆς ψυχῆς μας καὶ ἐν τῇ εἰρήνῃ τῆς συνειδήσεώς μας.

Ἐμφυχθεῖς ἐκ τῆς σιωπῆς τῆς ὀμπύρεως ὁ Ἰωσήφ ἐξέθεσεν εἰκόνα ἐνεργητικὴν καὶ πιστὴν τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως εἰς ἣν εὕρισκετο τὸ Κοετ-Ἄδρ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς οἰκογενείας. ἐμέτρησε τὴν ἀβυσσον εἰς ἣν εἶχον καταπέσῃ οἱ ἀδελφοὶ του. ἀνέπτυξε τὸ περιμένον αὐτοὺς μέλλον, ἂν ἐπιμείνισεν εἰς τὰς ἀποπληκνήσεις των· προείπεν εἰς αὐτούς· τὸ αἶσχος, καὶ τὸν ἀφανισμὸν τῆς οἰκίας των, καὶ ἐξεφράζετο εἰς ταῦτα πάντα μετὰ ὀλιβεράς πεποιθήσεως. ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰερώνυμος τὸν ἤκουον μετὰ ταπεινότητος. ὁ Ἰωάννης, οὐδὲ αὐτὸς ἐπασχε πλέον νὰ κρύψῃ τὴν σύγκλησίν του, καὶ οἱ τρεῖς διεκρίνον ἤδη μετὰ τρόμου εἰς δικαίον βαθμὸν

καταπτώσεως εἶχον καταντήσῃ. Ὅταν εἶδον ἐαυτὸν κύριον τοῦ ἀκροατηρίου του, ἅμα ἐνόησεν ὅτι ἐκράτει ἐκείνους τοὺς τρεῖς ἀνθρώπους ὡς τρεῖς κίρκους ἄμμου ἐντὸς τῆς χειρὸς του, δι' Ἰωσήφ προέβη θάρβαλωτερον καὶ ἀσφαλέτερον πρὸς τὸν ἀλήθη σκοπὸν τῆς δημηγορίας του.

— Ἀδελφοί μου, ἐξηκολούθησε, δὲν ἐπέσαμεν τὸσον κάτω ὥστε νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ ἀναγερωθῶμεν. καὶ ἐπειτα δὲν ὑπέσχεσιν ἀβύσσου ἀρ' ὧν ἡ χεὶρ τοῦ Κυρίου νὰ μὴ δύναιτο νὰ ἀνελευθέρη τοὺς δυτηγεῖς τοὺς τείνοντας πρὸς ἐκεῖνον τὰς ἱκετικὰς χεῖρας των.

— Τί θέλεις νὰ γίνωμεν; εἶπεν ὁ Χριστόφορος μετὰ ὀλίψεως· εἰ; μίτην θὰ τείνωμεν τὰς χεῖρας μας; ἡμεῖς δὲν εἴμεθα σοφοὶ καθὼς οὐ' ἡ ἀνία μᾶς καταβιβρώσκει καὶ μᾶς θανατοῖται.

— Δὲν εἶμαι σοφός, Χριστόφορε, καὶ πολλὰκις ἐδοκίμασα τὰς προσβολὰς τοῦ πάθους ὅπερ σὰς τήνι καὶ σὰς καταναλίσκε. Ἐσκέφθην ὀρίμως, ἀδελφοί μου, τὸ ὅπερ μᾶς θανατοῖται, ἀδελφοί μου, εἶναι ἡ ἐλλειψὶς καθήκοντος· σπουδαῖον προσηλωτὸς τὸν ἀνθρώπον εἰς τὴν ὑπαρξίν, εἶναι ὁ ἐγωϊσμός, ἡ μόνωσις, εἶναι ἐν ἐνὶ λόγῳ τὸ ὅτι δὲν εἴμεθα οἰκογένεια, ἡ οἰκογένεια εἶναι ὡς δένδρον αἰώνιον καὶ ἱερὸν οὐ' ὁ κορμὸς τρέχει τοῦς κλάδους, οὐ' οἱ κλάδοι μεταδίδουσι καὶ αὐτοὶ τὴν ζωὴν εἰς νέους βλαστὰς διαδομένους καὶ τούτους εἰς τὸ νὰ ἀποδώσῃ βραδύτερον τὴν θ', ἐλαβὼν γυμὸν· ἡμεῖς δὲ εἴμεθα κλάδοι μόνον ἀπεσπαζόμενοι τοῦ στελέχους των, ἀνευ ριζῶν· κατὰ τὸ παρελθόν, ἄνευ βλαστῶν διὰ τὸ μέλλον, εἰς αὐδὴν ἀνήκομεν καὶ οὐδὲν ἀνήκει εἰς ἡμᾶς. Ζῶμεν μόνον δι' ἡμῶν καὶ δι' ἡμῶν· κακὴ ζωὴ ἡ; δοκιμάζομεν τὴν ποιήν, εἶπατε, φίλοι μου, εἶπατε ἂν κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἡμέρας καὶ τῆς ἀπευδήσεως δὲν ὠνευρεῖσθε ποτὲ οἰκιακὴν τινα κατάστασιν ἥσυχότεραν καὶ τιμιωτέραν. εἶπατε, ἀδελφοί μου, ἂν κατὰ τὴν μέθην αὐτῆν τῶν ἡδονῶν σας δὲν ἐπιθυμήσετε ἡμέρας κατ' ἀρωπότερας, εἰς εὐδαιμονίαν ἐντελεστέρας. Ἐνθυμήθητι, Χριστόφορε, καὶ σὺ ἐτι ἐνθυμήθητι, Ἰερώνυμε, τὸν καιρὸν καθ' ὃν ὁ νέος ἀδελφός μας ἐπλήρου εὐθυμίας τὰς καρδίας μας· διὰ τὴν ἡλικίαν του καὶ διὰ τὴν ἀδυναμίαν του ἦν μᾶλλον τέκνον μας παρὰ ἀδελφός μας. ἐνθυμήθητε ὅποιαν τέρψιν διέγειε περὶ ἡμᾶς καὶ διὰ τίνος χάριτος ἐγαροποιεῖ τὴν οἰκίαν μας. ἀκούετε ἐτι τοὺς φαιδροὺς ἤχους τῆς περιγαργυῆς φωνῆς του, βλέπετε ἐτι τὸ μειδιδῶν τοῦ στόμα καὶ τὰς μικρὰς θεραπευτικὰς χεῖρας του· πῶς εὐχεροῦμεθα τὸ ἐπέρρας νὰ τὸν κοιμίζωμεν ἐπὶ τῶν γονάτων μας! πῶς ἐφιλονεικοῦσαμεν μεταξὺ μῆς τὰ θωπεύματά του καὶ τὰ φιλήματα τῆς ξανθῆς κεφαλῆς του! πῶς ὁ Ἰωάννης θὰ ἠγάπα νὰ τὸν κρεμά εἰς τὸν τράχηλόν του, καὶ νὰ αἰτῶνεται τοὺς μικροὺς τοῦ βοδίνου δακτύλους νὰ ἔλκωσι τοὺς μικροὺς τοῦ μὴ ἄτακας.

— Πρὸς τί, εἶπεν ὁ Χριστόφορος, νὰ ἀνακινῶμεν αὐτὰς τὰς ἀναμνήσεις; ὁ Ἰθέρτος ἀπέθανε· ἡ θάλασσα ἤτις τὸν ἔλαβε δὲν θὰ μᾶς τὸν ἀποδώσῃ.

— Ὁ Θεὸς δύναται νὰ μᾶς τὸν ἀποδώσῃ, ἀδελφοί μου! ἀνέκραξεν ὁ Ἰωσήφ· ποσάκις δὲν εἶδον εἰς τὰ

ὄνειρά μου γυναῖκα σώφρονα καθήμενν εἰς τὴν ἐσπίαν μας! ὅστις ἐξ ἡμῶν τὴν εἶχεν ἐκλέξῃ τὴν ἀπεκαλεῖ διὰ τοῦ καλοῦ ὀνόματος τῆς συζύγου· οἱ ἄλλοι τρεῖς μετὰ σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης τὴν εἶδον τὸ γλυκὺ ὄνομα τῆς ἀδελφῆς· εἰσῆρχετο ἐκείνη σοβαρὰ καὶ γαληνιαία, συνοδευομένη ὑπὸ τῆς εὐτεβοῦς θεραπείας τῶν οἰκιακῶν ἀρετῶν· ἡ εὐδαιμονία εἰσῆρχετο μετ' αὐτῆς· εἶχε συγχρόνως τὴν διενδύνουσαν φρόνησιν, τὴν ἐμφυχοῦσαν ἀγαθότητα, τὴν πείθοντα λόγον, τὴν κληροδοροῦσαν χάριν, ἡ παρουσία τῆς μόνῃ καθωρῶζε τὴν κατοικίαν μας· εἰ; τὴν φωνὴν τῆς πᾶ καθὴ ἐπρόδυντο. ἀνεκαλεῖ τὴν τάξιν καὶ συνέστριγγε τὸν δεσμὸν τῶν ψυχῶν μας· ὄνειρον τερπνόν! μετ' ὀλίγον βρέφη ξανθὰ συνελλίθητο περὶ τῆς ἐστίας, καὶ ἡ μήτηρ μας, ἄγγελος τοῦ οὐρανοῦ, εὐλόγει τὸν ἐπίγειον ἄγγελον τὸν παρέχοντα εἰς ἡμᾶς ὄλους αὐτὰς τὰς μακαριότητας.

Ὁ Ἰωσήφ ὠρμήθη ἐνταῦθεν διὰ νὰ δείξῃ ὑπὸ τὴν ποιητικὴν καὶ τὴν πραγματικὴν φάσιν των ὅλα τὰ σωτήρια ἀποτελέσματα μιᾶς συζύγου εἰς τὸ Κοετ-Ἄδρ. μετεχειρίσθη ὅλα τὰ χαρακτηριστὰ τῆς παιδῆς ὅσα εἶχε λάβῃ παρὰ τοῦ οὐρανοῦ, διὰ νὰ ἀποδείξῃ εἰς τοὺς ἀδελφούς του πόσον ἦν ἐπάνωκε εἰς ἐκείνων, ὁ Ἰωάννης, ὁ Χριστόφορος ἢ ὁ Ἰερώνυμος νὰ νυμφευθῇ, διότι ὁ Ἰωσήφ ἐξῆρει σιωπηλῶς ἐαυτὸν, σωφρονέστερος τοῦ σώφρονος ὁμωνύμου του τῶν ἱερογραφικῶν χρόνων, οὐδέποτε προσέβλεψεν εἰς ἄλλην γυναῖκα πλην τῆς μητρὸς του, καὶ εἰ κλίσεις του, ἡ εὐσιβεία του, ἡ ἄκρα νεότης του, τὸ λεπτὸν τῆς ὑγείας του, ὁ δειλὸς καὶ πεφοβισμένος χαρακτήρ του τὸν ἀπῆλλατον πότον φυσικῆς τοῦ νὰ παρασταθῇ εἰς τὸ ὄπερ προέτινεν εἰς τοὺς ἀδελφούς του σταδίον, ὥστε αὐτε ἐστοχάσθη νὰ ἀποποιήθῃ ἢ νὰ ἐξηγηθῇ περὶ τούτου.

Οἱ λόγοι τοῦ Ἰωσήφ παρέστησαν ἐνώπιον τῶν τριῶν ἀδελφῶν σειράν ὀλην ἰδεῶν ἃς οὐδὲ εἶχον ὑποπτεύσῃ εἰς τότε· ἐκ αἰσεως εἶχον τὸσον ὀλίγην κλίσειν πρὸς τὴν νύμφευσιν, ὥστε οὐδὲ ἐσυλλογίσθησαν ποτὲ περὶ τούτου· ἐκ τῆς ἐκπλήξεως των ἐδύνατο εὐλόγως νὰ εἰκασθῇ ὅτι μέχρι ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἠγνοοῦν ἐκεῖνοι τὴν ὑπαρξίν τοῦ Θεοῦ Ὑμεναίου, καὶ ἐτι τότε κατὰ πρῶτον παρίστατο εἰς αὐτοὺς· ἀπὸ τῆς ἐκπλήξεως μετέβησαν εἰς τὴν σκέψιν· τὰ ποιητικὰ ἐπιχειρήματα ἄπερ ὁ Ἰωσήφ ἀνέπτυξε πρὸς ὑποστήριξιν τῆς προτάσεως του δὲν εἶχον κινήσῃ τοὺς τρεῖς ἐκείνους ἀνθρώπους, ἀλλ' ἡ ἐποψίς των πραγματικῶν καὶ θετικῶν ὠφελειῶν τοὺς κατέχευεν εὐθὺς κατὰ πρῶτον. ἦσαν κατὰ ἀλήθειαν ἐκεῖνοι βεβαρημένοι καὶ ὀλίγον μάστιγα καὶ κατηρχυμένοι διὰ τὸν ὃν διήγον βίον· ἐξέλλωσαν ἀπ' αὐτοῦ· διὸ καὶ ἡ δημηγορία τοῦ νέου ἀδελφοῦ των διήγειρεν ἐν αὐτοῖς πλοίσους συμπληθείς των ὧν εὐλόγως περιεμόνοντο. ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰερώνυμος ἐστοχάσθησαν ὅτι ἡ παρουσία μιᾶς γυναίκας εἰς τὴν οἰκίαν θὰ ἐπέβαλλε σέβας εἰς τὸν Ἰωάννην· ὁ Ἰωάννης πάλιν ἐνόμισεν ὅτι μία σύζυγος εἰς τὸ Κοετ-Ἄδρ θὰ ἐγαλήνιου βεβαίως τὰς παρεκτροπὰς τοῦ Χριστοφόρου καὶ τοῦ Ἰερώνυμου· ὁ δὲ Ἰωσήφ ὅς περιέμενε νὰ ἀφανήσῃ, σφεδρῶν ἀντίστασιν ἐξε-

πλάγη βλέπων πόσον εὐχαρίστως ἐδέχοντο τὴν πρῶτασιν του.

Πρῶτος ὠμίλησεν ὁ λογίας. — Ὁ Ἰωσήφ ἔχει δικαίον, εἶπεν· εἶναι βέβαιον ὅτι ἂν εἰς ἐξ ἡμῶν ἐλάμβανε μίαν γυναῖκα εἰκοδέσποιναν γνωρίζουσαν τὴν ἐσωτερικὴν οἰκονομίαν, τὰ πράγματά μας δὲν θὰ προέβαινον ἐκ τούτου ἐπὶ τὸ χεῖρον· οἱ ὀπρῆται μας κατέστησαν τὸ Κοετ-Ἄδρ ληστήριον μᾶς· κλέπτουν ὡς εἰς γωνίαν δάσους.

— Ἐκτός τούτου, ἐκράθησεν ὁ Ἰωάννης, ὅταν φθάσωμεν εἰς γῆρας καὶ εἰς ἀσθένειαν, δὲν θὰ δυσσαρεστοῦμεθα εὕρισκοντες εἰς τὸ προκεφάλαιόν μας μίαν καλὴν μητέρα ἥτις νὰ μᾶς ἐπισκέπτεται καὶ νὰ θράξῃ τὸ ἱατρικόν μας.

— Καὶ ἐπειτα, ἀνέκραξεν ὁ Χριστόφορος, νόστιμον θὰ ἦναι νὰ βλέπωμεν μίαν γυναῖκα νὰ πρέγγῃ ἐπάνω καὶ κάτω ὡτάν ποτικῶς εἰς τὴν οἰκίαν· μετὰ ταῦτα θὰ ἔλθουν τὰ μικρὰ· κατὰ φωνάζουν, κατὰ γολοῦν, κατὰ κλαίουν καὶ καθὼς λέγει ὁ Ἰωσήφ, μᾶς διασκεδάζουν πάντοτε ὀλίγον.

— Πρόσθετε, εἶπεν ὁ Ἰωάννης, ὅτι ἂν δὲν ἀποκηρύτσωμεν κληρονόμον, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ τελευταίου ἐπιζήσαντος ἡ κατάστασις μας ἐπιστρέφει εἰς τὸ δημόσιον.

— Ναι, εἶναι ἀληθές! ἀνέκραξαν συγχρόνως ὁ Χριστόφορος καὶ ὁ Ἰερώνυμος μετὰ τίνος ἐκπλήξεως.

— Βεβαίως, ἐπανελάβεν ὁ Ἰωάννης, αὐτὸς ὁ μικρός Ἰωσήφ συνελάβεν ἐξαιρετὸν ἰδεῶν· ἄλλως τε μία γυνὴ εἰς τὴν οἰκίαν χρησιμίζει πάντοτε κατὰ τι· ὑπάγει, ἔργετα, ἐπαγροικεῖ εἰς ὅλα.

— Ἐπιδορῶναι τὰς ὀθόνας, εἶπεν ὁ Χριστόφορος. — Καὶ δίδει κληρονόμους, ἐπρόθεσεν ὁ Ἰερώνυμος, τρέθων τὰς χεῖρας του.

— Ἀπόφασις; ἐκραξεν ὁ λογίας. — Ἀπόφασις! ἀπεκρίθησαν οἱ δύο ναυτικοί.

Τότε ὁ Ἰωάννης ἠγέρθη δι' ἐπισήμου τρόπου καὶ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Ἰωσήφ, ὅστις ἐθραύσθη ἐν σιωπῇ καὶ ἐφοβήτο μόνον μήπως οἱ ἀδελφοὶ του θελήσουν νὰ νυμφευθοῦν καὶ οἱ τρεῖς.

— Τὸ πρῶτον εἶνε ἀποφασισμένον, εἶπε πρὸς αὐτὸν· πρέπει νὰ νυμφευθῇ μετὰ ἑνὸς μηνός.

— Σοὶ δίδω τὴν συγκατάθεσίν μου, εἶπεν ὁ Χριστόφορος.

— Καὶ ἐγὼ, εἶπεν ὁ Ἰερώνυμος, τὴν εὐχὴν μου. Εἰς τούτους τοὺς λόγους, ὁ Ἰωσήφ ἔγινεν ὠχρὸς ὡς ὁ θάνατος· ἠθέλησε νὰ ἀντιτείνῃ, ἀλλ' ἡ ἐσπέρα ἦν προχωρημένη· οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ διέλυσαν ἀποτόμως τὴν συνεδρίαν καὶ ἀκεσούθησαν ἕκαστος εἰς τὸ δωματίον του, καταλιπόντες τὸν Ἰωσήφ ὑπὸ τὸν κεραιὸν ὃν αὐτὸς ὁ ίδιος εἴληκσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του. Ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας οἱ τρεῖς ἀεγθρὸν δὲν ἀφῆκαν εἰς τὸν Ἰωσήφ οὐδὲ στιγμὴν ἀνεσεως, μάλιστα πρόετινε τὰς κλίσεις του, τὰς ἐξεις του, τὴν φυσικὴν τὴν δειλίαν, τὰς πρὸς τὸν Θεὸν περὶ ἀγνωστῆτος εὐχῆς του, τὴν λεπτὴν ὑγείαν του, τὴν ἀσθενῆ κράσιν του, ὁ Χριστόφορος, ὁ Ἰερώνυμος καὶ ὁ Ἰωάννης ἐφάνησαν ἀσπλαγχοί. Ἄφ' οὗ τὸν κατακέντησαν καὶ τὸν περὶ-

λασαν ως ζώον άγριμαίον, τόν προσέβαλλον διά τών καλών του αισθημάτων, λέγοντες ότι ή σωτηρία των έκείνου εις χείρας του και εις τήν εμάλλε να δώση λόγον περί αυτής ενώπιον του Θεού και ενώπιον τών ανθρώπων. ήγγισαν προσέτι και τήν μέρος της ματαιότητός του· διότι, ως τήν άόρατον φευκτόν τήν θερμαίνον τόν κόσμον και εύρισκόμενον πανταχοῦ εις τήν πύρετον και έως υπό τών πάγον, οὔτω ή ματαιότης είσδύεται εις τήν πνεύματα και τήν μάλλον δυσδιάβατα· οὔδεις υπάρχει οὔτις να μήν υποκαύπητ ήνα ή δύο κόκκους ματαιότητος. τῷ εδειξαν ότι έκ τής άνατροφής του και έκ τής συμπεριφορής του άκαίως ήν ή μόνος τής οικογενείας δ; έδύνατο να άποβλήφη νομίμως εις έντιμον συνοικέσιον σχετικῶς πρὸς τήν θέσιν των' φθάσας εις τήν έσχατα τής σενοχωρίας, έσυμβουλευθή τόν εφημέριον του Βιγνίε οὔτις διή καλών και πειστικῶν λόγων τόν προέτρεψεν έν όνόματι του Θεού να θυσιασθῆ διά τούς οικείους του. έκτοτε ή Ιωσήφ δέν έδίστασε πλέον, άπεφάσισε ως νέος Κούρτιος να βιβθῆ, διά να σώση τούς άδελφούς του εις τήν άβυσσον τής νυμφεύσεως ήν αὐτός ήθελε ήνώξεν άφρόνως υπό τούς πόδας του.

(Ακολουθεί).

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΡΧΑΙΟΙΣ ΒΑΛΗΕΙΝ.

(Εκ τής υπό P. van Limburg Brouwer συγγραφείσης Ιστορίας του ήθικου και θρησκευτικού πολιτισμού των αρχαίων Έλλήνων.)

(Τέλος. Ίδε φυ. 114 διον 36.)

Αλλά και άν ήτο δυνατόν να υποθέσωμεν, ότι τήν ήθη των γυναικῶν δέν ήσαν τσοσούτον διαφθαρμένα, όσον εξάγεται από τās περιγραφές των ποιητῶν ή ειδόσεις τās όποιās εύρίσκομεν εις τούς ρήτορας και εις τούς ιστορικούς μαρτυροῦντιν, ότι αι περιγραφαι έκείναι δέν ήσαν καθαρά τής φαντασίας άποκνήματα. Μεταξύ δέ των άπειρών κακιῶν και πανουργιῶν όσας μνημονεύουσι οι συγγραφεις οὔτοι, παρατιπώμεν δέ ήμεις ένα μη κατακριθώμεν, ως καταδικάζοντες ολόκληρον τής κοινωνίας τάξιν ένεκα των άμαρτημάτων των μόνον μελῶν αὐτῆς, υπάρχει μία τήν όποιαν έθωερωσαμεν άπαραίτητον να αναφέρωμεν, διότι τρῶνως έμφανίζει με πόσην έπιτηδειότητα αι γυναίκες διέφευγον πάντα τή καλύματα όσα παρενεβάλλοντο εις τήν παράθεσιν του καθήκοντος αὐτῶν. Ένωσόμεν δέ τόν περι τού φόνου του Έρατοσθένους λόγον του Λυσίου, έν ό αναφέρεται γυνή, ήτις, άφού επί πολύν χρόνον διετέλεσε πιστή εις τόν σύζυγον, μη παρορῶντα άλλως τε τή συντελούντα εις άποτροπήν αὐτῆς από παντός πειρασμού, άπαντήσασα κατά σύμπτωσιν, εις τήν κηδείαν τής μητρός της, νέον τινά εις τόν

όποιον έλαβε τήν δυστυχίαν να φανῆ άρεστή, έγνωρίσθη μετ' οὔτου διά τής θεραπεινίδος αὐτῆς, και επί τέλους εις τσοσούτον έφθασε θράσους, ώστε εισηγάγεσιν αὐτόν, διά νυκτός, εις τήν κάτω της οικίας της πάτωμα, κλείσασα συγχρόνως τόν σύζυγον εις τή άνω, λόγω δῆθεν άθώως πρὸς αὐτόν παιδιᾶς. Τό παράδειγμα τούτο, άρκει και μόνον νομίζομεν να άποδείξη, ότι αι Αθηναίαι κυρίαί δέν ήσαν πάντοτε κατ'άκλειστοι εις τή ένδοτάτα των γυναικωνιῶν, δικαιοί δέ και έν των σατυρικωτέρων χωρίων του Άριστοφάνους, περιγράφοντός του, έν ταις Θεσμοφορίζουσαις, έρωτικήν τινά σχέσιν, πολλήν έχουσαν τήν όμοιότητα με τήν υπό του Λυσίου διηγούμενην ιστορίαν. Πάλιν δέ όταν άκούωμεν τόν Φυλλίδαν υποσχόμενον εις τούς άλιγαρχικούς των Θυδῶν, ότι θέλει προμηθεύσει εις αὐτούς δειπνοῦντας τήν συντροφίαν πολλῶν έγγάμων γυναικῶν, άνάγκη να υποθέσωμεν, ότι αι κυρίαί αὐται είχον τόν τρόπον να μεταβῶσιν αὐτόθι έν άγνοία των συζύγων αὐτῶν. Τό δέ ιστορικόν τούτο δικαιολογεί πληρέστατα τήν έπιστολήν έκείνην του Άλκιφρώνος, έν ή έταίρα διηγείται, ότι έγγαμός τις γυνή περιεφθῆ εις τήν πρὸ αὐτῆς τελοῦμενα όργια, και τή του Άριστοφάνους έιήγημα περί κυρίας τινός, ήτις, συμφωνήσασα μετὰ του έραστοῦ της να συναπαντηθῶσιν εις τι δειπνον, άπαντῶ αίφνης κατά δυστυχίαν εις τήν δειπνον τούτο τόν ίδιον σύζυγον. Μη λησμονήσωμεν δέ, ότι ή έραστῆς περί οὔ όμιλεῖ, ως άνωτέρω, ή Λυσίας, είναι άνθρωπος έπίτριπτος, έργον έχων τή άποπλανεῖν τās γυναίκας και ότι τήν σχέσιν αὐτοῦ πρὸς τήν γυναίκα, περί ής γίνεται αὐτόθι λόγος, άπεκάλυψεν εις τόν σύζυγον μία των αρχαίων του έραστοῦ τούτου φίλων, μη άνεχομένη να βλέπῃ έκείνην παρορωμένην. Ότι δέ ή έραστῆς, όστις μετήρητο τή έντιμον έκείνο έπάγγελμα, δέν ήτο ένιατός εις Αθήνας, εξαγεται από τής πολλαχοῦ γινόμενης παρά τοις συγγραφεῖσι παρατηρήσεως, περί του πόσον άνοήτως έπραττον οι περιπλεκόμενοι εις τσοσούτας επικινδύνους σχέσεις, ένῶ τσοσάται υπήρχον έν τή πόλει εύκολοι και καλῆς έταίραι. Έπιμαρτυρεῖται προσέτι και από άλλας πολλῶν λεπτομερείας, τās όποιās ή αιδέμων τής Πανδώρας κάλαμος αίσχύνεται να αναφέρῆ. Φαίνεται δέ, ότι ή τσοσάτη άκολασία ήτο τσοσούτον συνήθης ήτις επί Σόλωνος, ώς τε ή νομοθέτης οὔτος ήναγκάσθη να παραδεχθῆ τās έταίρας εις τήν πολιτεύμα αὐτοῦ και όταν αναλογισθώμεν όπόσον φυσικῶ τῷ λόγω προσήγοη ή κακοήθεια εις τούς έπομένους χρόνους, θέλωμεν έτως συγχωρήσει εις τόν Άντισθένη τή πικρῶν θεβαίως έκείνο λόγιον, κατά τή όποιον, και καλή και άσχημος σύζυγος άπίσης ως δυστύχημα έθωερεῖτο. Προςτούτοις, μη νομίση τις ότι αι γυναίκες άπεπλανῶντο πάντοτε υπό των άνδρῶν διότι, άν αι προσευχαί τās όποιās άπέθνηνον, εις Ναύπακτον, πρὸς τήν των έρώτων θεῶν, αι χήραι, έκτεύουσαι να δώση εις αὐτάς νέον σύζυγον, είμποροῦν να θεωρηθῶσιν ως άθώαι, αι κυρίαί όμως των Αθηναίων είναι θεβαίον, ότι έκείνην και άθωορμήτως τήν εύνοιαν του καλοῦ. Άλκιβιάδου, ή δέ τρώκος καθ' όν τούτο ιστορεῖται υπό του Ξε-

νοφώντος, άποδεικνύει, ότι τή πράγμα δέν έθωερεῖτο παντάπαι παράθεσιν υπό των ανθρώπων, όσοι έγνώριζον όποιόςου τόν κόσμον. Έπιπύθεν έπίσης εσηγεται ή συγγή γρησίς των φίλων και άλλων άπορρήτων τρόπων, δι' όν έκήπτετο ή καρδιά οὔ μόνον του συζύγου, του όποιου ένόμιζεν ή σύζυγος, ότι άπέβαλε τήν άγάπην, αλλά και του έραστοῦ, και άπλῶς του ξένου, του κατά τύχην παρατηρηθέντος. Ένωσεται δέ, ότι έκτός των φίλων, αι Έλληνίδες μετέχειρίζοντο και τή άλλα φυσικώτερα μέσα εις όσα καταφεύγουσιν αι γυναίκες πάσης χείρας και πάσης έποχής, διά να άρέσωσιν, ήτοι τή πολυτελή ένδύματα, τή πολυτιμά και λιθοκόλλητα κοσμήματα, τή μύρα, τή λουτρά, τή ψιμίδια και πάντα ένί λόγω τή έπινοήματα της μεγίστης πολυτελείας, έν ός υπήρχον και τινά, τή όποιά έμειναν άγνωστα εις τās κομφοτέρας κυρίας των νεωτέρων χρόνων. Αὐτό τή άπείριστον του Έγχομάχου γυναικῶν συνείδησις, άλλοίφεται με άσπράδον και κοκκιναδιον ολόκληρος, δέ όγκώδης τόμος έπρεπε να πληρωθῆ, άν ήθελομεν να περιγράψωμεν άκριβῶς πώς έστολιζοντο αι δεσποιναι έκείναι. Η πολυτέλεια των μεγαλητέρων κυριῶν της σημερινῆς Ευρώπης θέλει φανῆ άφέλεια άγροίκος, όταν τήν παραβλώμεν λ. χ. με τās παρασκευῆς του λουτροῦ των έπισήμων Έλληνίδων. Των μύρων μάλιστα έρίστω χρήσις υπερβολική και έδαπανῶντες εις αὐτά άπειρα χρήματα τή οὔσιωδες τούτο μέρος της γυναικείας στολής, και ή ποικιλία των άρωμάτων έκείνων, έν άλλα μόν υπήρχον διά τās χείρας, άλλα διά τούς πόδας, άλλα διά τās τρίχας κλπ. υπερβαίνει πέν ότι δυνάμιστα να φαντασθώμεν. Επιστραγγίζομεν δέ τή μέρος τούτο του λόγου, Ιπιφέροντες, ότι εις Σύβαριν υπήρχον, ως θεβαίουσιν, έθος να προσκαλῶνται εις τās τυναστροφάς; αι κυρίαί έν έτος πρότερον, διά να δούθῆ εις αὐτάς ό άνάγκαστος πρὸς τόν πτολισμόν αὐτῶν καιρός.

και τήν ψυχῆν και τήν θέλησιν. Αλλ' είναι γνωστόν, και αι κομωδίαί του Άριστοφάνους μαρτυροῦσι τούτο, όπόσον άνοήσοι άπίθησαν αι διατάξεις του περί μοιχείας έκείνου νόμοι, διά τήν πλειονείαν των άνδρῶν, τούς έποίους, πολλακις έπράβον, διά χρομάτων, οι μοιχοί, όπερ επί τσοσούτον προσήγοη, ώστε ή κατάχρησις κατήντησεν έθος και ήτο έκ προσομίμου γνωστόν, ότι ήκει να παρασκευάσῃ τις τή λούτρα, διά να κακευγῆ άτίμωρητα. Η πανεργόμεθα δέ εις τήν των νόμων έκθεσιν. Η μοιχαλῆς άπεκλείετο των ναῶν και δέν είγε τήν άδειαν να φέρῃ οὔτε ένδύματα πλούσια, οὔτε άλλα κοσμήματα· έτι δέ παρέβαινε τήν άπαγόρευσιν ταῦτην, πᾶς ό απάντησας αὐτήν ήδύνατο να τήν γυνάστη και να τήν κακοποιήσῃ, ήκει μόνον να μη φρονεῖσῃ ή άκρωτηρίασῃ αὐτήν τελευταίον θάνατος επεβάλλετο εις τούς συνεργούς της άποπλανήσεως. Έν Κύμῃ, ή μοιχαλῆς έθιακρίζετο και έπομπέτο άνά τήν πόλιν, επί όνου καθήμενη. Έν Κύμῳ, ή γυνή ή παραβάσα άπαῖς τή καθῆκον αὐτῆς, ήναγκάσθη να άσπασθῆ τή έπάγγελμα των άλλων έκείνων γυναικῶν όσα παλοῦσιν επί άργυρίαις τās χάριτας αὐτῶν τόν δέ νόμον τούτον εισηγάγεη ή περίφημος Δημόνασσα, τήν όποιαν ή Δίων ή Χρυσόστομος όνομαζει γυναικα πολιτικῆν και ρωμαθετικῆν φαίνεται όμως, ότι ή κυρία αὐτή ήδοκίμει μάλλον περί τή πολιτικῆ ή περί τήν των τέκνων αὐτῆς άνατροφήν, διότι εις τήν θυγατέρα αὐτῆς πρώτην έφημερόσθη ή προναφερθεῖσα ποιή. Έν Κρήτῃ, ή άποπλανῶν έστεφανοῦτο έρίω, εις σημεῖον της θηλυπρεπειας αὐτοῦ, και άπεστερεῖτο των πολιτικῶν δικαίων· εις Λέπρον δέ περιήγετο άνά τήν πόλιν, επί τρει; ήμέρας, δέσμοιος, ένῶ ή μετ' αὐτοῦ συγκακοεργήσασα εξετίθετο, επί ένδεκα ήμέρας, εις τόν κοινόν περιγελων, ένδεδυμένη ίμάτιον διαφανές.

Έκ των νομοθετῶν όσοι ίδίως έπεμελήθησαν τή ήθη, οὔδεις είναι όνοματιώτερος του Λυκούργου. Η στολή των έν Σπάρτῃ γυναικῶν ήτο άπλουστάτη, διότι οὔτε λαμπρά ένδύματα, οὔτε κοσμήματα πολυτελή, οὔτε χρυσόν, οὔτε άλλο πολυτιμον πράγμα είχον. Η μνηστολή, ήτις ήτον άπρικός, περιέμενε τόν σύζυγον αὐτῆς εις θάλαμον σκοτεινόν, φέρουσα ένδύματα άνδρῶς και έχουσα τήν κεφαλήν έν χροῦ κεκαρμένην, δηλαδή ευρισμένην, τή όποιον δέν πῶξαν πολυ, καθ' όσον νομίζομεν, τās χάριτας αὐτῆς. Ο δέ σύζυγος δέν ήδύνατο να πληρώσῃ αὐτήν ειμή λάθησιν, όρειλων να απέλθῃ ήσον ένδέγεται τάχισον και φροντίζων ώστε οὔδεις να μη παρατηρήσῃ τήν έπισκεψίν του· ή δέ Ιστορῶν ταῦτα Πλούταρχος έπιφέρει, ότι ή τσοσάτη προσφύλαξις διήρκει ένίσοτε τσοσούτον, ώς τε πολλοί Σπαρτιάται έγίνοντο πατέρες πριν ή ίδίαις τās γυναίκας αὐτῶν έν ήμέρα καθάρῃ. Έγώμου δέ δι' άρκανῆς, λέγει ή αὐτός Πλούταρχος, και ή Βορμιππος θεβαίος, ότι οι έφηβοί νέοι τούτον τσοσούτον άποδοκίμαζει μεν ή Πλούταρχος, θεβαίον σκοτεινόν, έκαστος δέ ένυμφεῖτο έκείνην, τήν όποιαν ήθελε καταλάβει έν τῷ θορόβῳ έκείνου. Όλα

ταῦτα φαίνονται ἡμῖν παραδοξα, ἀλλὰ τὰ ἐξῆς εἶ-
 ναι εἰς παραδοξότερα. Εἶναι γνωστόν ὅτι αἱ κόραι
 ἐγμναζόντο δημοσίᾳ, σχεδόν, εὐλόγητοι· καὶ τοῦ-
 το, κατὰ τὸν Πλούταρχον, διὰ τὴν ἀνάγκησιν εἰς
 τὰς καρδίας τῶν νέων, ἀπὸ τῆς θέας ταύτης. ἢ
 ἐπιθυμία τοῦ γάμου. Τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι διὰ τῶν
 ἀστέμων ἐκείνων γυμνασμάτων, ἐπιτίγεται εἰς τὴν
 καρδίαν τῆς γυναίκος πᾶν αἰσθημα αἰδοῦς καὶ συ-
 στολῆς καὶ ἐξηραίνεται ἢ καθαρωτέρα πηγὴ τῶν ἀ-
 ρετῶν, ὅσαι κοσμοῦσι μὲν τὸ φῶλον ἐκεῖνο, ἀποτε-
 λούσι δὲ τὴν κυριωτέραν βίαν τῆς οἰκιακῆς εὐτυ-
 χίας. Τὸ δὲ χείριστον, ὁ Λυκούργος δὲν ἠθέλησεν
 ὥστε αἱ συμπολιτεῖαι αὐτοῦ, διὰ μεираκιώδους ζηλο-
 τυπίας, νὰ ἔχωσι τὴν παράλογον ἀξίωσιν τοῦ νὰ
 ἦναι ἕκαστος μόνος κύριος τῆς οὐδύου αὐτοῦ, ἀλλ'
 ἐπέβαλεν εἰς αὐτοὺς τὸ καθῆκον τοῦ νὰ συμμερί-
 ζωνται τὴν εὐτυχίαν ταύτην μετ' ἄλλων κλπ. κλπ.
 Καὶ ἐπειτα ὑπάρχουσι συγγραφεῖς, οἵτινες, ἀποθαυ-
 μάζοντες τὰς λαμπρὰς ἐκείνας ἀρχὰς τοῦ νομοθέ-
 του τῆς Σπάρτης, μὲ χαριστάτην τῶντι ἀρέσειαν
 προσθέτουσιν, ὅτι, χάρις εἰς τοὺς θεοὺς τούτους
 νόμους, μοιχεία οὐδέποτε ἠκούσθη εἰς Σπάρτην· τοῦ-
 το ἠθέλην εἶσθαι τὸ αὐτὸ καὶ τὸ νὰ εἴπῃ τις, ὅ-
 τι εἰς συμμορίαν ληστῶν δὲν ὑπάρχει οὐδὲ εἰς
 κλέπτῃς.

Τὰ πράγματα ἐδικαίωσαν πληρέστατα τὴν γνώ-
 μην τὴν ὅποιαν πᾶς φρόνιμος ἄνθρωπος ἐπρεπεῖ
 ἀναγκαιῶς νὰ σχηματίσῃ περὶ τοσούτων θεσμῶν. Ὁ
 Ἀριστοτέλης ἀποφαίνεται ῥηθῶς, ὅτι αἱ Σπαρτιά-
 τίδες ὑπερέβαλον ἀπάσας τὰς λοιπὰς Ἑλληνίδας κα-
 τὰ τὴν κακοήθειαν καὶ τὴν κεινοδοξίαν, καὶ ἀπο-
 δίδει ἐκρινέστατα τὰ ἀτοπήματα ταῦτα εἰς τοὺς
 νόμους τοῦ Λυκούργου. Αὐτὸς ὁ Πλούταρχος, ἂν
 καὶ μετριώτερον ἐκφραζόμενος, δίδει ὅμως σαφῶς
 νὰ ὑπονοήσωμεν, ὅτι, εἰς τὸ μετέπειτα, αἱ κυριαὶ
 τῆς Σπάρτης δὲν περιέμενον πλέον τὴν συναίνεσιν
 τῶν οὐδύων αὐτῶν διὰ τὴν ἀπρηστήσασιν τὴν πα-
 τρίδα, παρέχουσαι αὐτῇ υἱοὺς ὑγειεστεροὺς καὶ βω-
 μαλιωτέροισιν τῶν, ὅσους ἠδύοντο νὰ ἐλπίσωσιν ἀ-
 πὸ τοῦ ἰδίου ἀνδρα, ὥστε ἀπορον δὲν εἶναι, ὅτι
 τὸ τοῦ γυναικονόμου ἀξίωμα δὲν ἐξεπλήρωσεν ἐν
 Σπάρτῃ τὴν ἀπὸ αὐτοῦ προσδοκωμένην ὠφέλειαν,
 ὡς μαρτυρεῖ ὁ Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσεύς. Ἀλλὰ
 ποῖα δὲν ἦτο ἢ κατὰ τοῦτο φοβερὰ διαφθορὰ τῆς
 κοινῆς γνώμης εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην, ἐν ἣ ὀλέπο-
 μαι τὰς γυναίκας ἐπὶ τοσοῦτον προελθούσας ἀναι-
 σχυρίας, ὥστε, διὰ κραυγῶν ἐπανειλημμένων καὶ διὰ
 λέξεων τὰς ὁποίας δὲν ἠθελε προφέρει σῆμαρον ὁ
 ἀθλιώτερος τῶν ἀνθρώπων, νὰ ἐμψυχῶσι εἰς τὴν
 κακουρίαν αὐτοῦ τὸν Ἀκρότατον, τὸν ἀποπλανή-
 σαντα τὴν τοῦ Κλειωνόμου οὐδύγον Χελιδωνίδα, ἀρκεί-
 μόνον νὰ ποιῆσῃ τῇ Σπάρτῃ παιδὰς ἀγαθοῦ! Καὶ
 εἶχε λοιπὸν δίκαιον ὁ Εὐριπίδης ὅταν ἔγραψεν, ὅτι
 ἀδύνατον ἦτο νὰ διαμείγῃ σῶφρων, καὶ αἱ ἠθέλεν,
 ἢ νέα κόρη, ἣτις ὤφειλε νὰ παλαιῇ σχεδὸν γυμνή,
 ἐν τοῖς γυμνασίοις, μετὰ τῶν νέων, καὶ ὅτι παρά-
 δοξον δὲν ἦτο νὰ μὴν ὑπάρχῃ εἰς τὴν Σπάρτην
 οὐδεμία ἐνάρετος γυνή.

Οὐδ' ἂν, εἰ δούλοῖτό τις,
 Σῶφρων γένοιτο Σπαρτιατῶν κόρη,
 Αἰ εἶν νέοισιν, ἐξερμηθεύσαι δόμου,
 Γυμνοῖσι μῆροισι καὶ πέπλοις ἀναιμένοις,
 Ἀρόμους παλαίστρας τ', οὐκ ἀνασχετοὺς ἐμοί,
 Κοινὰς ἔχουσι. Κῆρα θαυμάζειν χρεῶν,
 Εἰ μὴ γυναίκας σῶφρονας παιδεύετε;
 Τὸ πιθανὸν μάλιστα εἶναι, ὅτι πᾶσαι αἱ ἔρθῃαι
 τῆς Σπάρτης κόραι ἠδύοντο νὰ ἐπαναλάβωσι τὴν
 ἀπόκρισιν τὴν ὅποιαν ἔδωκε ποτε μία ἐξ αὐτῶν, ἐ-
 ρωτηθεῖσα, εἰ ἀνδρὶ προσελήλυθεν. Οὐκ ἐγώ, εἶπεν,
 ἀλλ' ὁ ἀνὴρ ἐμοί.

Ἡ διαγάμια ἐμεινεν ἄγνωστος ἐν γένει εἰς τὴν
 Ἑλλάδα μέχρι τῶν χρόνων τοῦ μεγάλου Ἀλεξάν-
 δρου, καὶ ἐκτοτε δὲ δὲν φαίνεται ἐκικρατήσασα εἰ-
 μὴ παρὰ τοῖς βασιλεῦσι τῆς Μακεδονίας καὶ τῶν
 ἄλλων ἐπικρατειῶν ὅσαι προέκυψαν ἀπὸ τοῦ δια-
 μελισμοῦ τοῦ κράτους τοῦ Ἀλεξάνδρου. Εἰς τὴν
 Σπάρτην, μόνος ὁ Ἀναξανδρίδας ἔλαβε δύο γυναίκας,
 διότι μὴ ὄθλων νὰ διακευθῆ ἑκατένη τὴν ὅποιαν
 εἶχεν ἠδῆ, ὡς ἐπαθύμουν οἱ ἔμποροι, συναμολόγησε καὶ
 ἕτερον γάμον, διατηρῶν οὕτω, κατὰ τὴν ἔκραςιν
 τοῦ Ἡρόδοτου, δύο οἰκίας συγχρόνως. Ὁ Διονύσιος
 ὁ τύραννος ἔλαβε δύο γυναίκας, δι' ὃν λόγον κατέ-
 θλιψε τὴν πατρίδα αὐτοῦ καὶ ἐσφαξε τοὺς συμπο-
 λιτάς, διότι, δηλαδῆ, ἔθεσε τὴν αὐτογενώμονα αὐ-
 τοῦ θέλησιν ὑπεράνω τῶν νόμων. Τὰ δὲ λεγόμενα
 περὶ τῆς διαγάμιας τοῦ Σωκράτους δὲν εἶναι παντά-
 πασι πιστεῦσαι ἄξια· εἰμποροῦμεν μάλιστα νὰ θιβαί-
 ῶσωμεν, ὅτι καὶ ὁ νόμος δυνάμει τοῦ ὁποίου, κατὰ
 τινάς, συνήθη ὁ διπλοῦς αὐτός γάμος, οὐδέποτε ὁ-
 πῆρξε. Καὶ αἱ δύο οὐδύγοι, τὰς ὁποίας ἔχει δῆ-
 θεν συγχρόνως ὁ Εὐριπίδης, διεδέχθησαν ἀπλῶς ἢ
 μία τὴν ἄλλη, μετὰ τὸν τῆς πρώτης θάνατον.

Ἐν Μακεδονίᾳ ὅμως, οἱ βασιλεῖς τοῦλάχιστον, παρ'
 οἷς οὐδὲ ἡ διαγάμια ἦτο ἠδῆ ἄγνωστος, παρεδέχθη-
 σαν καὶ αὐτὴν τὴν πολυγαμίαν τῶν βαρβάρων, μάλι-
 στα ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ὁ
 Δικαιάρχος λέγει, ὅτι ὁ Φίλιππος ἔλαμβανεν ἀνά-
 μίαν γυναῖκα κατὰ πάντα νέον ὑπ' αὐτοῦ ἐπιγενοῦ-
 μένον πόλεμον ἀριθμεῖ δὲ ἱκανὸς αὐτῶν, μνημονίω-
 ν καὶ τῆς ἀντιζήλιας τῆς Κλεισπάτρας καὶ τῆς Ὀ-
 λυμπιάδος, καὶ τῶν παραγῶν ὅσαι ἐκ τούτων προ-
 ἐκυψαν. Ὁ Ἀντίπατρος εἶχε δύο γυναίκας. Ὁ δὲ
 Ἀλέξανδρος ὑπερέβαλε τὸν ἀριθμὸν τοῦτον, ὡς καὶ
 ὁ πατὴρ του, ἔπερ' ἐξηγεῖται εὐκόλως διὰ τῆς ἐπι-
 θυμίας ἣν εἶχε νὰ παγιώσῃ τὸ κατὰ τὴν Ἀσίαν κρά-
 τος αὐτοῦ, μιμούμενος τὰ ἦθη τῶν βαρβάρων. Ὁ
 Δημήτριος ὁ Πολιορκητῆς ἐμιμήθη τὸ παράδειγμα
 του, ἀλλὰ μᾶλλον ὑπὸ ἀκραιψίας, ὡς φαίνεται, ἢ ἔ-
 νεκα λόγων πολιτικῶν τὸ αὐτὸ δὲ ἔπραξαν καὶ ὁ
 Λυσίμαχος, καὶ ὁ Πτολεμαῖος, καὶ ὁ Πύρρος.
 Ἐπὶ πᾶσιν, εἶναι γνωστόν, ὅτι, εἰς τὰς Ἀθήνας
 τοῦλάχιστον, ὁ μετὰ ἀδελφῆς μητρίμου γά-
 μος ἦτο ἐπιτετραμμένος τὸ παράδειγμα τοῦ Κίμων-
 ος, ὅστις ἔλαβε οὐδύγον τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ Ἐλ-
 πινίαν, ἀποδεικνύει τοῦτο, τὸ δὲ παρὰ τοῦ Ἀν-
 δοκίδου λεγόμενον, ὅτι ὁ Κίμων ἐξωρίσθη ἕνεκα τῆς

θεν τῆς σχέσεως ταύτης, εὐχερῶς ἀνατρέπεται ὑπὸ
 παντὸς τοῦ γινώσκοντος ἀπὸ τὸν Πλούταρχον καὶ
 τοὺς ἄλλους συγγραφεῖς, ὅτι ἡ μόνη αἰτία τῆς ἐξο-
 ρίας ἐκείνης ἦτο ἢ τοῦ Περικλέους ἀμιλλα καὶ ζη-
 λοτυπία. Ἐκτός δὲ τούτου, ἡ ἱστορία τῶν Ἀθηναίων
 παρίστην ἡμῖν καὶ ἕτερον ἀπαράλλακτον παράδειγ-
 μα, τὸν γάμον τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεμιστοκλέους Ἀργε-
 πτόλιος, μετὰ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ Μηνηπτολέμης.
 Ὁ Διονύσιος ὁ τύραννος παρεβίασε καὶ κατὰ τοῦ-
 το, ὡς εἰς πολλὰ ἄλλα, τὸν νόμον, δοῦς εἰς τὸν υἱὸν
 ὁν του Διονύσιου τὴν θυγατέρα του Σωφροσύνην, καὶ
 αἰ ὁμομητρίον, οἱ δὲ τοῦ Ἀλεξάνδρου διάδοχοι, μί-
 λιστα οἱ Πτολεμαῖοι, οὐ μόνον μετὰ ἀπέριων παλ-
 λιακῶν καὶ ἑταίρων συνίζων, ἀλλὰ καὶ τὰς ἰδίας
 ἀδελφὰς συνεχέστατα ἐνωφιούοντο.

Κ. Π.

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ.

ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΤΟΥ ΛΟΝΔΙΝΟΥ.—ΑΓΓΕΛΙΑΙ.

Εἰς τὸ Λονδίον, πόλιν πενήτηντα πόλειον ἑκτα-
 ον καὶ τρεῖς σχεδόν περιλαμβάνουσαν τὸν πληθυσμὸν
 τῆς Ἑλλάδος, ἀχανῆ ἀνθρώπων συναγωγῆν, ὑπ' ἀε-
 νίου ὄργανου κινήσεως καὶ παραγωγῆς οἰστρηλα-
 τουμένην, ὁ εἰς παραγκωνίζεται ὑπὸ τῶν μυριάδων,
 καὶ ἡ ἀτομικὴ δραστηριότης μεγάλων χρέζῃ ἀγῶ-
 νων ὅπως ἀνακύβῃ εἰς φῶς καὶ ἐλύσῃ τὴν προτοχῆν.
 Εἰς τὸν βιομήχανον, ἀφ' οὗ παραγάγῃ τὸ προϊόν τῆς
 τέχνης του, μένει νὰ τὸ προαγάγῃ ἀκόμη μέχρι τῆς
 δημοσιότητος, καὶ τοῦτο εἶναι πολὺ δυσκολώτερον. Διὰ
 τοῦτο τὰ πάμπολλα καὶ ποικίλα εἶδη τῶν ἀγγελιῶν,
 ἀπὸ αἰσῆς εἰς τῶν διακριτικωτέρων χαρακτήρων τοῦ
 βίου τοῦ Λονδίνου διὰ τὸν ζῆνον, ὅταν κατὰ πρῶτον
 ἴδῃ τὴν μεγαλόπολιν ταύτην.
 Ὅταν εἰς τὸν πρῶτόν μου περίπατον διὰ τῶν ὁ-
 δῶν αὐτῆς, ἐν τῇ ὁδῷ τῇ λεγομένῃ τῆς Ὀξωνίας (Ὀξ-
 φόρτ-Στρείτ), ἀνθρώπος ἀπαντήσας με μοι προσέφερεν
 φυλλάδιον λαμπρῶς δεδεμένον εἰς ροδόχρουν μεταξω-
 τὸν, δὲν ἤξευρον πῶς νὰ τὸν εὐχαριστήσω διὰ τὴν φι-
 λοφροσύνην του. Παρετήρησα ὅμως μετ' ὀλίγον
 ὅτι ἡ εὐγένεια αὐτῆ δὲν ἦτον ἀποκλειστικὴ πρὸς ἐ-
 μέ, ἀλλ' ὅτι ὅμοια προσέφερε καὶ εἰς πολλοὺς ἄλλους
 τῶν διερχομένων, ὃν τινες οὐδ' ἐφρόντιζον καν νὰ τὰ
 λάβωσι. Τὸ φυλλάδιον ἐπεγράφετο *Τὸ Νέον Θαῦ-
 μα!*!, εἶχε δ' εἰς τὰς πρώτας δύο σελίδας του τὰς
 εἰκόνας τῆς βασιλείσεως καὶ τοῦ πρίγκιπος Ἀλβέρτου,
 εἰς ἄλλας πέντε σελίδας πλῆρες ἡμερολόγιον, καὶ ἡ ἐβδό-
 μη ἤρχετο διὰ τῶν λέξεων: «Αὕτη εἶναι ἡ ἀγγελία τοῦ
 Πάπτικου καταστήματος τῶν Κυρίων Μαιώτως καὶ
 Σ. ἢ κατ' ἔτος περιμένει ὁ κομψὸς κόσμος τοῦ Λον-
 δίνου μετ' ἰσῆς καὶ περισσοτέρας ἀνυπομονήσεως ἀφ'
 ὅ,τι οἱ βουλευταὶ ἢ οἱ πατριῶται περιμένουσι τὸν Βα-
 σιλικὸν λόγον ἢ τὸν προῦπολογισμόν!» Ἐπίοντο δὲ
 μετὰ ταῦτα εἰς 17 σελίδας πατοῖου εἶδους στίχοι
 κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦτον πιεῖοι καὶ παιδαριώδεις,

καὶ λογοπαίγνια, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦτον ἀφυῆ
 καὶ ἀνοῦσα, ἀναφερόμενα δὲ εἰς τὰς περιπελάδας,
 εἰς τοὺς ἐπενδύτας καὶ τὰ διάφορα προϊόντα τῆς
 βαπτικῆς. Τῶν φυλλάδιων τούτων, παρετήρησα με-
 τὰ ταῦτα ὅτι πολλὰ χιλιάδες διενέμοντο δωρεῶν
 καθὶ ἐκάστην εἰς τὰς ὁδοὺς τοῦ Λονδίνου. Τὴν ἐπαύ-
 ριον μοι ἔδωκε κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον φύλλον χαρ-
 τίου, ἐπιγραφόμενον ἠσαυρὸς *φιλοκαλίας!*! καὶ
 ἐμβλέψας, εὗρον πάλιν τὸν Μωῦσεά μου καὶ Σί, καὶ
 μετὰ δέκα ἡμέρας διατριβῆς ἐν Λονδίῳ εἶχον συλ-
 λογὴν δὲν ἤξευρον πόσων προγραμμάτων τῆς αὐτῆς
 οἰκίας, φερόντων τὰς ἐπιγραφάς: *Τὸ ἐγκαύχημα τοῦ
 Λονδίνου, ὁ Ναὸς τοῦ συρμαῦ, ὁ Λεβιάθων τῆς
 βιομηχανίας,* ὥστε μέχρι τέλους ἐκὼν ἄκων ἐγνώ-
 ριζον ἐκ στήθους καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὴν κατοικίαν τοῦ
 βάρτου. Ἐκτός δ' αὐτῶν εἶχον συλλέξει κατὰ τὸν
 αὐτὸν τρόπον ὄλην βιβλιοθήκην ἀγγελιῶν πιλοποιῶν,
 μυρεψῶν, ἐμβαδοποιῶν, καὶ ἄλλων βιομηχανίω.

Ἄλλ' ἐκτός τῶν ἐνεργητικῶν οὕτως εἰπεῖν τούτων
 ἀγγελιῶν, αἵτινες εἰσβάλλονται εἰς τὴν γνώσιν τῶν
 διαβατῶν, ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι, ἃς ἠθέλον ὀνομάσαι
 παθητικὰς, αἵτινες ὅμως, διότι τοιχοκόλλητοι περιμέ-
 νουσι τὸ βλέμμα, ὅπως συγκατανεύσαν στραφῆ πρὸς
 αὐτάς, δὲν ἐπιβάλλονται διὰ τοῦτο ὀλιγώτερον εἰς τὴν
 προσοχῆν. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σύγκεινται αὐταὶ ἐκ
 σπιθαμιαίων ἢ καὶ πηχιαίων γραμμάτων παντὸς σχή-
 ματος καὶ παντὸς χρώματος, καὶ ἐπαναλαμβάνονται
 ἐπὶ πάσης γωνίας, εἰς πᾶσαν κενὴν ἑκτασιν τοίχου,
 ὥστε τὸ Λονδίον ὀλόκληρον ἁμοιάζει μέγα ἠνωγμέ-
 νον εἰκονικὸν Ἀλφαβητάριον. Τινὲς ἰδιοκτήται, ὅσαι
 ἰδιαιτέρως ἐνασμενίζονται εἰς τὸ μέλαν καὶ ῥοπαλὸν
 χρώμα, τὸ ἐπιχρῶμενον ἐξῶθεν ὑπὸ τῆς ἀσβόλης καὶ
 τῆς δμύλης εἰς δλα τὰ οἰκοδομήματα τοῦ Λονδίνου,
 μόλις ἀποφεύγουσι τὴν τυχαίαν ταύτην ἐπιλευκάνειν
 τῶν οἰκῶν των, ἐπιγράφοντες ἐπὶ τῶν τοίχων διὰ
 μεγάλων γραμμάτων: *Μὴ κολλᾶτε ἀγγελίας!* Ἄγγε-
 λογράφοι, ἀπέχετε! Εἰς πᾶν δὲ ἄλλο μέρος αἱ ἀγγε-
 λιαὶ κατακτῶσιν ὄλην τὴν ἑκτασιν. Ἐν ᾧ περίπατῆς
 σκεπτικὸς, στηρίζων τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸ ἔδαφος,
 βλέπεις πολλάκις πρὸ τῶν ποδῶν σου ἐξαγγραφημένα ἢ
 ἐντετυπωμένα εἰς τὸ ἔδαφος δύο μεγάλα ἑγράψια, ἢ
 ἄλλα τινὰ ἀντικείμενα, καὶ κάτωθεν τὴν διεύθυνσιν τοῦ
 καταστήματος ὅπου πωλοῦνται. Ὑψῶνεις τοὺς ὀφθαλ-
 μοὺς; Δεξιῶς; καὶ ἀριστερῶς αἱ ἀγγελίαι προσανα-
 βαίνουσι τὰς οἰκίας ἀπὸ ὀρόφου εἰς ὀρόφον, ἀξιά-
 νουσαι τὰς διαστάσεις κατ' ὅσον ὑψοῦνται. Πρὸ πάν-
 των δὲ, ὅπου προσωρινὰ ἰκρίωματα ἐμπρὸς οἰκίαν
 τῆς ἐκτάσεως κατακαλύπτονται ὑπὸ μυριάδων ἀγγε-
 λιῶν, καθότι ὡς ἀνυῆθη εἰς τὰς θέσεις των, ἔλκου-
 σι μᾶλλον τὴν προσοχῆν. Πολλάκις, ὅταν ἐβάδιζον
 εἰς τὰς ὁδοὺς, πᾶν ἄλλο πρότιθέμενος ἢ ν' ἀναγινώ-
 σκω τὰς ἀγγελίας, ὅσον καὶ ἂν ἐσπυδον, ὅσον καὶ
 ἂν εἶχον ἀλλαχθῆ προσηλωμένον τὸν νοῦν, ὅμως τὰ
 κολοσσαῖα ἐκείνα καὶ αἱματόχροα γράμματα ἐξάνι-
 σταντο πανταχόθεν πρὸ τῶν βλεμμάτων μου καὶ τὰ
 ἐλκον. Μηχανικῶς ἐσυλλάβισον ἐν ὄνομα, καὶ τὸ
 ἐλησόμενον μετὰ μίαν στιγμὴν. Ἀλλὰ μετὰ τρία βή-

ματα τὸ ἀκίνητων ἐκ νέου, καὶ παρέχει πάλιν καὶ πάλιν μέχρις ἑκατοντάκις ὅστε μόλις εἶχον διατρέξει μίαν ὁδὸν (μία δὲ ὁδὸς πολλάκις εἰς δύο ὥρας δὲν διατρέχεται), καὶ ἤϊερον καὶ αὐτὸ καὶ ὄλην τὴν ἀγγελίαν ἐκ στήθους. Ἄν ἐξηκολούθουν τὴν περιόδεάν μου ἐπ' ἀμάξης, αἱ ἀγγελίαι καὶ ἐκεῖ μὲ παρηκολούθουν, καταττρονύονται ὅλας τῶν ἀμαξῶν τὰς πλευρὰς ἰσοπερικῶς.

Εἰς τὰς τοιχοκολλητοὺς ταύτας ἀγγελίας ὑπάγονται καὶ αἱ θεατρικαί. Ἐκάστη αὐτῶν, ἀρχομένη ἀπὸ τῶν λέξεων Ἐξάσιον θέαμα ἢ Μοναδικὴ παράσταση καὶ τῶν τοιοῦτων, δηγέται εἰς μῆκος πέντε ἢ δέκα ποδῶν, καὶ εἰς πενήκοντα στίχους ἢ πλείονας, διὰ πομπῶδων ἐπιθέτων, κοσμομένων ὑπὸ πλήθους θαυμαστικῶν, ὅσα θαυμάσια μέλλετε νὰ ἴδῃτε καὶ ἡ τραγωδία τοῦ Σαικεσπίρου ἢ ἡ κωμῶδία τοῦ Σερβάνου οὐδ' ἐμβριθέστερον οὐδ' ἀξιοπρεπέστερον ἀναγγέλλεται ἀπὸ τὰ θεάματα τοῦ σχολοβάτου ἢ τοῦ θαυμαστοποιῦ. Πολλάκις μάλιστα ἡ τυπογραφικὴ ποιητὴ λαμβάνει σὺμμαχον καὶ τὴν λιθογραφίαν καὶ ἐκεῖ βλέπετε περιττώμενον μὲ λαμπρὰ χρώματα ἀνθρώπων ὅστις ἐπὶ κυριζέκτου καταστρώματος πλοίου φρονεῖ ἄλλον διὰ τοῦ πυρεθόλου του' ἐκεῖ στρατιώτας μαχομένους πρὸς ληστὰς ἀλλαγῶν καταδικούς ἀναβαίνοντας τὰς βαθμίδας τῆς λαιμητόμου. Ἀλλὰ μὴ φρέξετε καὶ μὴ ἐπισηδρομήσετε. Εἰς τὸ ὑπερῶρον κινήτου θηριοτροφείου παρίστατο ἐπὶ ὁραίᾳ εἰκόνας μέγας λέων, ἔχων σκινθηροβόλους τοῦ ὀφθαλμοῦ, φλογερὸν τὸν φάρυγγα, τὴν χαίτην ὀρθήν. Ὅταν πληρώσας εἰσῆλθον, εἶδα μίαν μόνον λεοντὴν τεταρχειομένην. Εἰς αὐτὴν συνίστατο ὄλον τὸ θηριοτροφεῖον.

Ὅλα ὅμως ταῦτα τῶν ἀγγελιῶν τὰ τεχνάσματα ἐφάνησαν μέχρι τέλους ἀνεπαρκῆ. Ἄν ὁ ξένος ἢ ὁ ἐπιχωρίως ἴσταται εἰς τὴν γαίαν ἐνώπιον ἐνὸς ζεύγους διόπτρων φαινομένων, ὅτι κατασκευάσθησαν διὰ τὸν κολοσσὸν τῆς Ρόδου ὅταν ἤθελε γίνεαι μύσψ, ἢ ἐμπρὸς χειροκροτῶν ἐν ᾧ δὲ ἐκλεπν ἢ χεῖρ τοῦ Βριάρου, καὶ ἀναγινώσκει τὰ περίεγε γραμμένα, ἀλλ' ὁ Ἰθαγενὴς τοῦ Λονδίνου, παρέρχεται ἀδιάφορος καὶ ἀκατάπληκτος ἐμπρὸς τῶν παροδοζοτέρων παραστάσεων καὶ τῶν πλέον τερατολόγων προγραμμάτων. Ἀφ' ὅτου λοιπὸν οἱ ἀναγνώσται ἔπαυσαν νὰ ἐργάζονται πρὸς τὰς ἀγγελίας, ἔπρεπε νὰ εὑρεθῇ τρόπος αἱ ἀγγελίαι νὰ ἐρχονται πρὸς τοὺς ἀναγνώστας, νὰ τοὺς παρακολουθῶσι, νὰ τοὺς διώκωσι, νὰ τοὺς βιάζωσι νὰ προσέξωσι εἰς αὐτάς. Οὕτως ἐπειρήθη κατ' ἀρχὰς νὰ κολληταῖ ἡ ἀγγελία ἐπὶ σανίδος, καὶ ἡ σανὶς νὰ περιφέρηται εἰς τὰς ὁδοὺς, εἰς τὴν ἀκρὰν ὑψηλοῦ ὀρότου. Ἀλλὰ τὸ σύστημα τοῦτο κατ' ὀλίγον ἐτελειοποιήθη. Δραματικὸς ποτὲ ποιητὴς εἶχε χειροκροτηθῆ ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐκλέξας ὡς ἡρωίδα του μίαν χήραν μετ' ἐνὸς ὄρφανου. Ἄλλος αὐτοῦ ἀντίπαλος ποιητὴς, θέλων νὰ τὸν ὑπερβῇ, ἀνεβίβασεν εἰς τὴν σκηνὴν χήραν ἔχουσαν δύο ὄρφανὰ παιδιά· καὶ ἀμέσως ἄλλος τρίτος, κατώρθωσε καὶ τῶν δύο ν' ἀρπάξῃ τὴν δάφνην, παραστήσας πατέρα μετ' ὄρφανῶν. Τὸ αὐτὸ σύστημα ἠκολούθησαν καὶ οἱ τὰς ἀγγελίας ἐκθέτοντες. Ἄν ἡ μίαν σανὶς μετ' ἡμίαν ἀγγελίαν εἴλωσε τινῶν τὴν προσοχὴν, πολλαπλασια-

ζόμενοι αἱ σανίδες καὶ οἱ ἀγγελίαι, πρέπει πολὺ μεγαλύτεραν ν' ἀποτελῶσιν ἐντύκωσιν. Καὶ τῷ ἔντι πολλάκις βλέπετε πομπὴν δλόκληρον διασχίζουσαν τῶν ὁδῶν τὰς πολυανθρωποτέρας. Ἐκὶ κεφαλῆς προπορεύονται τινὲς εἰς ὑψηλὰ ξύλα κρατοῦντες παράδοξά τινα σύμβολα, ὡς ἀκίνητα ποτὲ κολοσσικούς γυναικίους πῖλους, κεκοσμημένους μὲ ποικίλας ταινίας, μὲ ἄβη καὶ μὲ περὰ. Ὅπισθ' αὐτῶν εἴποντο εἰς ἴσα ἀποστήματα ἀπ' ἀλλήλων δεκαπέντε ἢ εἴκοσι ἄνδρες, κρατοῦντες εἶδη σημαίων, ἐρ' ὧν, διὰ τερατοῶδως μεγάλων γραμμάτων καὶ ἀριθμῶν, ἀναγγέλλετο ὅτι εἰς τὸ δεῖνα ἐργαστήριον πωλοῦνται τόσα χιλιάδες γαλλικῶν πετάσων πρὸς τόσα σελίνα ἑκαστος.

Μίαν ἡμέραν εἰς τὴν μεγάλην ἀρτηρίαν τοῦ Λονδίνου, τὴν καλουμένην Στράνδ, ἤκουσα πολλὸν ὄρυθον, καὶ εἶδα μεγάλην συνοδείαν ἐρχομένην. Πλησιάζας δὲ, διέκρινα δύο Κινέζους λαμπρῶς ἐνδεδυμένους, καὶ βαίνοντας ἐπὶ καλοβάθρων, ἐν ᾗ οἱ ποδῆρες ἐπεδύοντο τῶν ἐύροντο κατὰ γῆς. Ὁ εἰς ἐμπροσθέντος, ὁ δ' ἕτερος ἐκράτει ὑπερ' τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ σιαδίων. Ἐπὶ αὐτῶν ἦν γεγραμμένον ὅτι: εἰς τὸ δεῖνα ἐργαστήριον πωλεῖται ἀριστὸν τῆς Κίνας.

Ἄλλοτε ἡ ἀγγελία γίνεται αὐτὴ τὸ πρῶτιστον καὶ ἐπιφανέστατον ἀντικείμενον, ὁ δὲ φέρων αὐτὴν ἄνθρωπος, καταβιβάζεται εἰς ἀπλοῦν κινῶν ἐλατήριον. Εἰς τὴν ὁδὸν βλέπετε ἀριθμὸν τινα μεγάλων παραμῶν χαρτιῶν, αἵτινες εἰς τὰς τέσσαρας πλευρὰς τῶν λέγουσι μὲ μέγιστα ἐρυθρὰ γράμματα: 100,000 ἰσο-

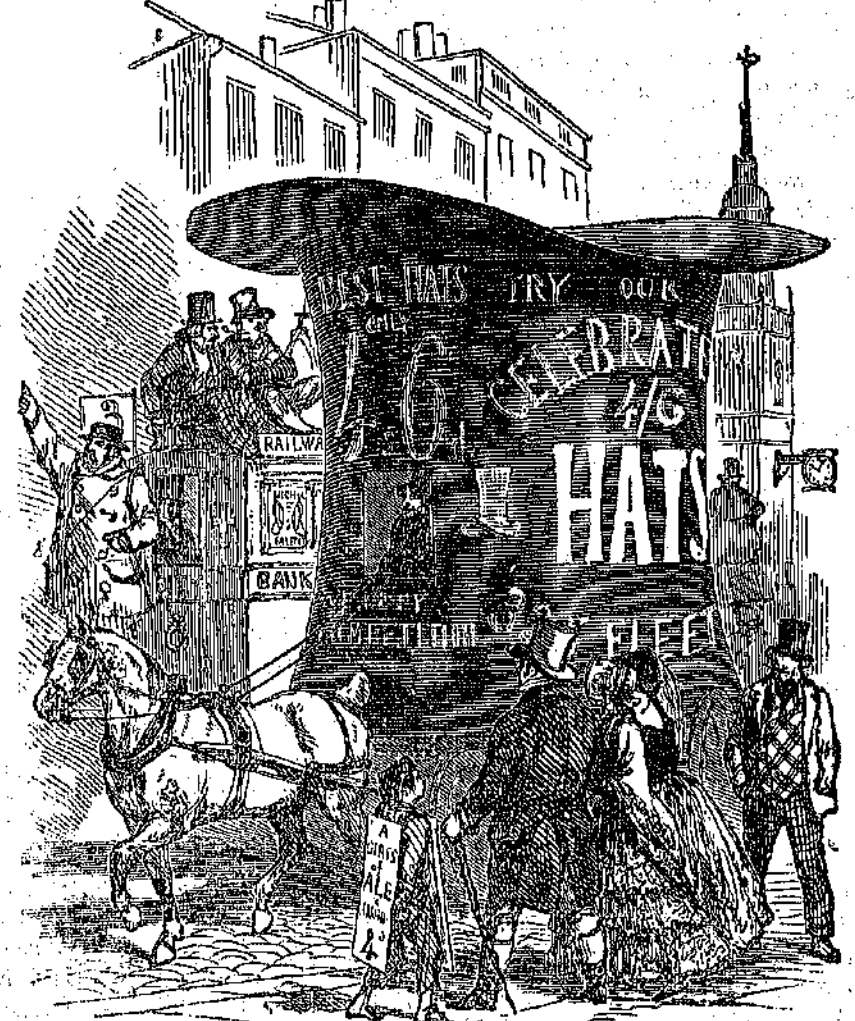

Ἀγγελία διαδηματοποιῦ.

δήματα: τὰ εὐθυώτερα καὶ ὀραιότερα τοῦ Λονδίνου, εἰς τὴν δεῖνα θέσιν, πρὸς τόσα τὸ ζεύγος ἢ Ἄγοράσατε ὑποδήματα ἢ φορέματα κτλ. κατ' ἐκπτώσιν 90 τοῖς 100. πωλοῦνται αὐριον δι' ἐσχάτην φορὰν εἰς τὴν δεῖνα θέσιν καὶ τὰ τοιαῦτα ἔχουσι ἐὰν αἱ πυραμίδες αὐταὶ ἀνὰ μίαν ἀνθρωπίνην κεφαλὴν ἄνωθεν καὶ ἀνὰ δύο πόδας κίτωθεν διὰ νὰ κινῶνται, καὶ προχωροῦν εἰς σύμμετρα διαστήματα. Ἄλλοτε εἰς ἐκάστην σημαίαν εἶναι γεγραμμένον ἀνὰ ἓν μόνον γράμμα, καὶ οἱ σημαιοφόροι τάττονται αὕτως, ὥστε ὅλα αἱ σημαὶ ὁμοῦ ν' ἀποτελῶσι τὴν ἀγγελίαν. Ἄλλὰ ἐπερχόμενοι αἱ ἀμαξίαι, καὶ ἐκ προθέσεως ἐπιπίπτοντα τὰ παιδιά τῶν ὁδῶν, συνταράττουσι πολλὰς τὴν ταξὶν τῶν σημαιοφόρων, οἵτινες, μὴ ἠξέουροντες ν' ἀναγνώσασιν, ἀποτελοῦσι τότε παράδοξον συνδυασμὸν τῶν γραμμάτων καὶ ἀνυπόστατους λέξεις. Δὲν ἀπαξιοῦσι δὲ καὶ αὐταὶ αἱ ἐμβριθέστεραι τῶν ἐφημερίδων τοὺς τοιοῦτους τρόπους τῆς δημοσιότητος. Καθ' ἑκάστην ἀπαντῶνται εἰς τοὺς τοίχους κικολιμέναι ἢ εἰς τὰς ὁδοὺς περιερχόμεναι ἀγγελίαι ὡς αὕτη. Ἀγοράσατε τὰς Καθημερινὰς εἰδήσεις (Daily news). Παράδοξος δραπέτιος !!! τρωμερὸς φόνος !!! φρικαλέον συμβῆν !!! θάνατος πενήκον-

τα ἀνθρώπων !!! Ὀλίγας ἐβδομάδας πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ πρώτου ἀριθμοῦ τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἐφημερίδος τοῦ Λονδίνου, ἐπέβλεπε νὰ γίνῃ ἡ παράταξις τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ δημάρχου, καὶ μυριάδες θεατῶν συφθευσάντων εἰς τὰς ὁδοὺς, τὴν παρηκολούθουν. Οἱ ἰδιοκτῆται τῆς μελετωμένης ἐφημερίδος ἐδράξαντο τῆς ἐκκοίρας ταύτης. Τριῶν ἀγγελιαφόροι τῶν φέροντες τὸ πρόγραμμα αὐτῶν ἐπὶ σημαίων, παρηκολούθησαν τὴν πομπὴν ὅπου καὶ ἂν εἰσευθύνθῃ, καὶ ἔταν ὁ δῆμορχος, καταβὰς εἰς τὴν Θίματιν, μετέβη εἰς τὴν ἀντικέραν ὁδοῦν, ἰδιαίτερον ἀνυπόκνητον περὶ αἰμένει αὐτοῦ, καὶ τοὺς μετεβίβασε κατ' ὅσον τῶν. Ἡ ἐφημερίς αὕτη μετ' ὀλίγον καιρὸν εἶχε πενήκοντα χιλιάδας συνδρομητῶν.

Δὲν βαδίζει ὅμως ἡ ἀγγελία πρὸς πάντοτε. Καθ' ἑκάστην διασχίζει τὰς ὁδοὺς τοῦ Λονδίνου μεγάλην τετραγώνου ἀμαξίαν, ἢ τὰς τέσσαρας πλευρὰς ἔξωθεν κατακαλύπτουσιν ἀνωθεν μέχρι κάτω ἀγγελίαι τῆς ἐφημερίδος. Ἄλλαι εὐτελέστεραι καὶ περὶ ἑταίρας ὡν ἡ περιουσία δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὴν διατήρησιν ἰδιαίτερας ἀμαξίας, μισθοῦσι μίαν γωνίαν εἰς τὴν ἀμαξίαν τῆς ἑταίρας τῶν Ἀγγελιῶν (Metropolitan advertising office), ἢ εἰς ἀπὸ πρῶτας μέχρις τῆς ἑσπέρας περιφε-

Ἀγγελία πωλοποιῦ.

ρεται εις όλας τὰς ἑδούς τοῦ ἄστεως καὶ τῶν προαστείων, κατὰστικτος ὑπὸ παντοίων προγραμμάτων, καὶ ὁμοιάζουσα τοῦ παντομίμου τὸν κέντρονα. Ἐνίοτε ἡ ἄμαξα, ὅλη εἶναι εἰς μόνον πῖλος γιγαντιαίας, ἑκατὸν πωλείων πρυλέσσο ἀραρώς, φέρων ἔξωθεν ἑκατοντάκις ἐπιγεγραμμένον τὸ ὄνομα τοῦ πιλοποιοῦ, τὴν διεύθυνσίν του, καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἔργων του. Ἄλλοτε εἶναι στήλη ὡς ἡ τοῦ Πομπηίου, φέρουσα ὡς φιλάρεσκος γραφαὶ μεγίστην φαινακην ἐπὶ κεφαλῆς, καὶ ἐφ' ὄλου τοῦ σώματος τὰς εἰδήσεις ποῦ κατασκευάζονται αἱ ἀμίμητοι καὶ θαυμασιῶς εἴωνοι φαινάκται. Ἡ περιεργότερα δὲ τῶν ἀγγελιῶν ὅσας εἶδα, ἦτον ἐφημερίδας τινὸς, ἢς ἡ ζωὴ ἦτον βραχεία, τὸ δὲ ὄνομα. Ὁ κώδων τῶν πιθηροδρόμων. Ἡ ἄμαξα αὐτῆς ἦτον μετρημισμένη εἰς κώδωνα παμμεγέθη, ὅσοις ἔπρεπεν εἰς τὰ κώδωνοστάσια τῶν Γιτάνων, καὶ παρὶ αὐτὴν ἐβάδιζον πενήτηκον ἄνδρες μετρημισμένοι καὶ αὐτοὶ εἰς κινήτους κώδωνας. Ὅλοι δὲ οὗτοι οἱ ἀνθρωποκώδωνες ἐκαλύπτοντο ὑπ' ἀγγελιῶν τῆς ἐφημερίδος ὑπὸ δὲ τὸν ἀμαξοκώδωνα ἐκρύπτετο μουσικῆ, ξένον τι καὶ θορυβῶδες παιανίζουσα, καὶ ἔξωθεν αὐτοῦ κατὰ τὴν κορυφὴν, μικρὰ ἀτμάμαξα περιστρέφεται ἀδιακόπως ἐπὶ μικροῦ σιδηροδρόμου κυκλοτερπῆς.

Ἐπάρχει ὁμοίως καὶ ἄλλο εὐγενέστερον, ἀριστοκρατικώτερον εἶδος ἀγγελιῶν, αἱ ἀποτείνονται οὐχὶ εἰς τὰς αἰσθήσεις ἀλλ' εἰς τὴν διάνοιαν, αἱ διὰ τῶν ἐφημεριδῶν δημοσιεύονται. Αὐταὶ δὲν περιέρχονται δημογραφικῶς τὰς ἑδούς, ἀλλ' εἰσχωροῦσιν εἰς τοῦ Λόρδου τὸ σπουδαιότερον, εἰς τὸν κοιτώνα τῆς Λαίδης, καὶ εἰς τὴν ἐκκεντῶν δυνάμιν πεποιοῦσαι, περιφρονοῦσι τὰς ἀγυρτικὰς ἐπιδείξεις, οὔτε τερατωδῶν γραμμάτων οὔτε ἀλλοκότων εἰκόνων προσλαμβάνουσι συμμαχίαν, ἀλλὰ περιορίζονται εἰς τοὺς σεμνοὺς χαρακτήρας τῶν 12 ἢ καὶ τῶν 8, καὶ εἰς τὴν μετρίοφρονα γωνίαν ἢ τις τοῖς κατανέμεται, ἦτις ὁμοίως πολλοῦ τιμᾶται χρυσοῦ. Εἰς τὰς σελίδας τῶν περιοδικῶν φύλλων, τῶν μεγάλων μάλιστα, ὅλον τοῦ πάντων μεγίστου, τοῦ Χρόνου (Times), ἐπικρατεῖ δημοκρατία τῶν ἀγγελιῶν. Ἐκεῖ οὐδεμία αἰρεται, οὐδεμία ἐκτείνεται, οὐδεμία κοσμεῖται ὑπὲρ τὴν ἄλλην. Ὅλοι εἰσὶν ἴσαι ἐνώπιον τοῦ τύπου, καὶ μόνον ἀπὸ τῆς ἐσωτερικῆς τῶν ἀξίας προσδοκῶσι τὴν πρόδόν των. Καθ' ἃς ἔλαβον πληροπορίας, αἱ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἰς τὰς ἐφημερίδας τῆς Ἀγγλίας καταχωρισθεῖσαι ἀγγελίαι ὑπερέβησαν τὸν ἀριθμὸν τῶν εἰκοσιν ἑκατομμυρίων! Ἀφ' ἐκάστης δ' ἀγγελίας λαμβάνει τὸ δημόσιον, τέλος δύο δραχμῶν!

Λαβὼν τὸ προστυχὸν φύλλον τοῦ Χρόνου, ἠρέυνα περιέρχων τὰς ἀγγελίας αὐτοῦ. Τὸ φύλλον συγκείμενον, ὡς συνήθως, ἐξ ὀκτώ σελίδων, εἶχε καὶ τρισάφων σελίδων παράρτημα· αἱ ἐξ δὲ σελίδες ἐκ τῶν εἰδώδεκα, ἐκάστη ἐξ στήλας ἔχουσα, ἦτοι ἐν ὅλοις 36 στήλας, ἦσαν ἀφιερωμέναι εἰς τὰς ἀγγελίας, ἐξ ὧν ἠριθμησα 1100. Ἡ καταχώρισις τὰς βραχυτέρας ἐξ αὐτῶν ἀποφέρει εἰς τὴν ἐφημερίδα 5 σελίνια, ἦτοι 7 δραχμὰς· μόναι δὲ αἱ τῶν ὑψηλῶν εἰσὶν εὐθινοτέραι. Πᾶσα γραμμὴ ὑπὲρ τὰς 6 τιμᾶται 65 λεπτά, αἱ δὲ ἐταιρίαι πληρώνουσι τὴν γραμμὴν 1 δραχμὴν 40 λε-

πτὰ· καὶ ἐκάστη στήλη περιέχει 300 γραμμὰς. Ἐξ ὧλων τούτων τῶν ὑπολογισμῶν προκύπτει ἀποτελεσμα ἀξίον ἢ ἀναβίβαση τὸν σέλλον εἰς τὰ χεῖλη τῶν σταυκωτέρων ἐφημεριδογράφων τῆς Ἑλλάδος, ὅτι ἕκαστος ἀριθμὸς τοῦ Χρόνου, ἔχων καὶ παράρτημα, ἀποφέρει ἐκ τῶν ἀγγελιῶν μόνον περίπου τριάκοντα χιλιάδας δραχμῶν, καὶ δι' ὄλου τοῦ ἔτους 2 ἑκατομύρια καὶ 300 σχεδὸν χιλιάδας δραχμῶν, ὥστε οὐδεὶς θέλει ἐκπλαγῆ ὅτι ὁ ἰδιοκτήτης αὐτοῦ, Κ. Οὐάλτερ, ἐπρόκισσε βασιλικῶς τὴν κόρην του, παραχωρήσας αὐτῇ τὴν τρίτην σελίδα τῶν ἀγγελιῶν του!

Μετὰ τὴν ἀριθμητικὴν ἐπιθεώρησιν περιέρχεται τὰς ἀγγελίας τοῦ φύλλου ὃ εἶχον ἀνὰ χεῖρας καὶ ὑπὸ ἄλλην ἐποψίν, ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον. Δὲν ὑπάρχει σχεδὸν φυσικὴ ἢ ἠθικὴ ἀνάγκη ἦτις δὲν εὐρίσκει τὴν θεραπείαν τῆς ἐν αὐταῖς. Αὐταὶ δύνανται δικαιοτέρον νὰ ὀνομασθῶσι κήρυξις παρὰ τὸ σύγγραμμα τοῦ Οὐμβόλλου. Ἀτμόπλοια πρὸς ὅλα τῆς γῆς τὰ πέρατα, σιδηροδρόμοι, ἄμαξαι, θέατρα, ὀδοχαί, σχολικῶν προγράμματα, ἔπποι, καὶ ἰκκοδρόμια, τροφοί, ὑψηλῆται, παιδαγωγοὶ καὶ βιβλία, μουσικαὶ συμφωνίαι, χοροὶ καὶ διασκεδάσεις, δάνεια καὶ δημοπρασίαι, οἰκωνμισθώσεις, μαθητεύμενα καὶ ἐργοστασιάρχαι, καὶ ὅ,τι δύνανται τις νὰ ἐπιθυμήσῃ, καὶ οὐτινος δύνανται νὰ ἔχῃ ἀνάγκην, καὶ ἔτι, νὰ φαντασθῇ, τὰ πάντα ἐν αὐταῖς περιέχονται.

Τινὲς τῶν ἀγγελιῶν τούτων δὲν ἀποτείνονται πρὸς ἅπαν τὸ κοινόν, ἀλλὰ πρὸς ἰδιαιτέραν τινὰ τάξιν ἢ καὶ πρὸς ἰδιαιτέρα ἄτομα· καὶ ὁμοίως αὐταὶ κατὰ πρῶτον λόγον ἔλκουσιν ἐκάστου τὴν προσοχὴν. Ὁ συνήθης δὲ τόπος τῆς καταχωρήσεως των εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς δευτέρας ἢ τῆς τρίτης στήλας τῆς πρώτης σελίδος. Τοιαύτας ἀπῆντησα εἰς διάφορα φύλλα τὰς ἀκολουθούσας.

α — Εἰδοποιεῖται ὁ Π. ὅτι ἡ Ἐ. Π. δὲν ἔχει πλέον χρήματα. Γράφον ταχέως.

α — Λουίζα Κ. Σ. Ὑπομονὴν καὶ ἐλπίδα (Γερμανιστί).

α — Μαρία Δ. Ε. Κ. Γράψε με ἀμέσως καὶ ἴδε με. (Γαλλιστί).

α — Τὰ πάντα καλά, ἀλλὰ πρόσθε· θέλου νὰ ἀπατήσουν. Ὁ Θωμᾶς ἔφασεν· ὁ θεὸς μετὰ σοῦ.

Τινὲς εἰσὶ καθητικώτεροι, ὅλον ἢ ἀκόλουθος.

α — Φιλτάτε Κόρολε· ἐπᾶνελθε, υἱέ μου, καὶ τὰ πάντα σοὶ συγχωροῦνται. Ἄν ἤξευρες πόσα εἶχον νὰ σε εἰπῶ διὰ ζωῆς, στιγμὴν δὲν θὰ εἰδίσταζες. »

Δὲν ἤξεύρω ἂν σπουδαίως ἢ κατὰ παρωδίαν ἐγράψῃ ἢ ἐπομένῃ.

α — Φιλτάτη κόρη, ἀνυπομένως εἰ περιμένουσιν οἱ γονεῖς σου, οἵτινες σε λατρεύουσι· μὴ τοὺς παροργίσῃς ὀρηνοῦντας. Ἄλλ' ἂν δὲν ἀπορασίσης νὰ ἐπιστρέψῃς, ἀποπέμψέ τοις τοῦλάχιστον τὸ κλειδίον τῆς Κυθαποθήκης.

Ὡς ἐπισφράγισιν τῆς πραγματείας ταύτης περὶ τῶν Ἀγγλικῶν ἀγγελιῶν μεταφράζω μίαν τῶν ἐκτενεστέρων ἐκ τῆς ἐφημερίδος τοῦ Βαθινοῦ Ταχυδρόμου.

α — ΠΡΟΣ ΑΝΥΠΑΝΔΡΟΥΣ ΚΥΡΙΑΣ ΕΥΓΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ. — Κύριος, ἀρχαῖος οἰκογενεῖας βλαστός, συγγένειαν δὲ καὶ συνάφειαν ἔχων μετὰ τε τῆς τάξεως τῶν πατρικίων καὶ τῆς τῶν

βαρβάνων τῆς μεγάλης Βρετανίας, ἐπιθυμῶν νὰ γυμνευθῇ κυρίαν καλῆς οἰκογενεῖας. Ποτὲ δὲν ἤρασθη οὐδεμίαν γνωρίμου του, περιτῆλε καὶ κατόκησε πολλὰ ἔτη διαφόρους τόπους τῆς στερεᾶς, ὑπῆρτεσε στρατιωτικῶς, ἔχει ἐξ καὶ τριάκοντα ἐτῶν ἡλικίαν, καὶ ὑψορμος μὲν δὲν εἶναι, ἀλλ' οὐδὲ ἀειδῆς οὔτε κατὰ τὴν μορφήν, οὔτε κατὰ τὰς ἔξεις, οὔτε κατὰ τοὺς τρόπους. Εἶναι καθολικὸς τὴν θρησκείαν (οὐχὶ Ἰσραηλίδος), ἀλλ' ἄνευ προλήψεων. Αἱ δὲ ἰδιότητες αὐτοῦ ἀπαιτεῖ παρὰ τῆς κυρίας εἰσεῖ, γλυκεῖα φωνή, διαθέσεις ἀγαπῶντα καὶ προσοχήν, καὶ τὰ συνήθη τῆς ἀνατροφῆς προτερήματα· προσέτι, δὲ λεία, μεταξοῦρης κόμη, καλὰ ὀδόντια, καλῶς ἐξυμνησμένον σῶμα (τὸ ἀνάστημα ἀδιάφορον), ὠραῖαι χεῖρες, βραχίονες, πόδες καὶ ἀστράγαλοι, καὶ ἐνδυμασία συρμού γαλλικοῦ. Ἡ ἡλικία τῆς κυρίας, εἶναι, κατὰ τὴν γνώμην μου, διυτερεύουσα θεωρία, περιουσίας δὲ μεγάλας ἀξιώσεις δὲν ἔχει, διότι οἱ ἴδιοι αὐτοῦ πόροι δὲν εἶναι μεγάλοι. Ἄν κυρία τις, ἔχουσα τὰς αὐτὰς διαθέσεις, συμπέσῃ ἢ ἀναγκάσῃ τὰς λέξεις ταύτας, παρακαλεῖται ἐπιμόνως ὑπὸ τοῦ Κυρίου νὰ τῷ γράψῃ, καὶ τῇ διδοί, μετὰ πάσης διαβεβαίωστος ὅτι δύνανται νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς τὴν τιμὴν του, τὴν ὑπόψῃσιν ὅτι πᾶν τὸ ὅπως δῆποτε συνεχόμενον μετὰ τῆς ὑποθέσεως ταύτης θέλει μείνει διὰ παντὸς μυστικόν. Ὅπως δὲ διευκολύνη τὴν συνέντευξιν ὁ κύριος, εἶναι ἔτοιμος νὰ μεταβῇ εἰς ὅλον ὅπουκε μέρος τοῦ κράτους εὐαρεστεῖται ἡ κυρία. Αἱ ἐπιστολαὶ νὰ διευθυνθῶσι (μόνον διὰ τοῦ ταχυδρομίου) πρὸς X. V. Z. Ἐγκλειστοὶ ὑπὸ διεύθυνσιν· E. M. ὁρ. 24 Ἐδουάρδου ὁδοῦ, Περτλάνδης πλατείας ἐν Λονδίνο. »

ΚΛΩΣΤΙΚΟΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ.

Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τὴν βιομηχανίαν ἦτοκο οἱ δοῦλοι, ἐμφυγοὶ μηχαναὶ, ἐν Εὐρώπῃ δὲ σήμερον ἀσχοῦσιν αὐτὴν αἱ μηχαναὶ, ἀψυχοὶ δοῦλοι. Ὁ ἀρχαῖος ὁμοίως Ἀθηναῖος, δταν τὰ σώματα ἐξήρπυτον τὸν ἀργυρὸν του ἐν Λαυρίῳ, ἢ κατεσκευάζον τὰς μαχαίρας του, ἢ ἐπλαττον τὰς ληχθούσας τοῦ ἐν τῷ κεραμικῷ, ἐστέφτο ἀνθη, ἀπῆρχετο εἰς τὸ βάλαντιον, ἐφλυᾶρει παρὰ τῷ κούρει, ἢ κατεκλίνετο εἰς ἐστίασιν, καὶ παρεδίδοτο εἰς ἀπὸνον βίον, πρῶτιστον νομιζόμενον τοῦ ἐλευθέρου προνόμιον. Τὴν σήμερον δὲ οὐδαὶ ἀργεῖ, οὐδαὶ ὀφείλει πᾶν ἢ δέχεσθαι νὰ ἀργῇ. Ἡ ἐργασία ἰθιωρήθη ὡς δικαίωμα, εἶναι τὸ ἐγκαύχημα, ὁ πλοῦτος, καὶ ἡ ἔξις τῶν νέων κοινοῦνται, καὶ τὸ ὑπερτάτων αὐτῆς παράδειγμα διδασκῶν ἡ Ἀγγλία. Εἰς τὸν ζῆλον κεραιρητῆν ἡ Ἀγγλία πᾶσα φαίνεται ὡς ἀπέραντον ἐργοστάσιον, ἐνὸς μυριάδας μηχανῶν μοχλοῦσιν αὐτὴν ἡμέρον, ὡς ἂν ἐκλήθησαν ἢ ἀπαλλάξῃσιν τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ παντὸς πόνου καὶ ἀπὸ τῆς προπατορικῆς κατάρτας τοῦ τρώγειν τὸν ἄρτον του ἐν ἰδρωτί τοῦ πρώτου του. Καὶ ὁμοίως μακρὰν ἀπέχουσι τοῦ ἀπο-

τελέσματος τούτου. Πλησίον τῶν μυριάδων μηχανῶν ἐργάζονται εἰκοσιν ἀνθρώπων ἑκατομμύρια ὡς ἀνθραμιλλώμενοι πρὸς αὐτάς, ἢ εἰάν τινες ἀργῶσιν, ἀργοῦσιν ἀκουσίως, καὶ μετὰ δακρύων ζητοῦσι νὰ τοῖς δοθῇ διοποριστικὴ ἐργασία.

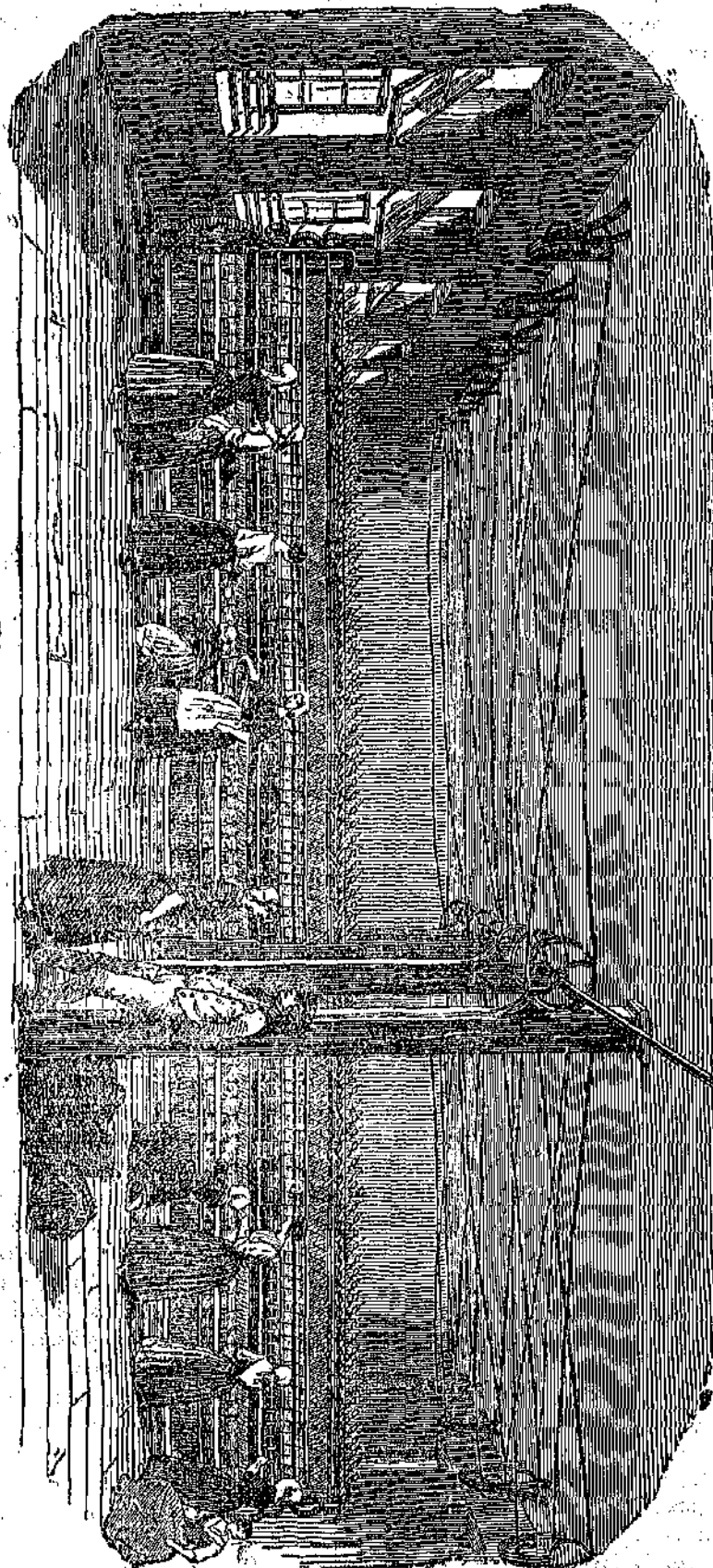
Ὁ στοχασμὸς οὗτος μοὶ ἐπῆλθε μάλιστα δταν ἐν Γλασκῶῃ ἐπισκέφθην ἐν κλωστικῶν ἐργοστάσιον. Πρῶτῶν λεπτῶν εἶχον ἰδῆ καταβαῖνον τὴν Κλύδην μεγαλοπρεπῆς ἀτμοκίνητον, καὶ ἔμαθα ὅτι μετέφερεν εἰς ἄλλο ἡμισφαίριον ἑκατὸν δυστυχῆς οἰκογενεῖας, ὡς ἡ Ἀγγλία δὲν ἠδύνατο νὰ θρέψῃ, διότι δὲν εἶχε νὰ τοῖς δώσῃ ἐργασίαν, καὶ ἦδη εἰσπράττειν εἰς κατὰστημα ἀποβροφῶν τὴν ἐργασίαν χιλιάδων χειρῶν. Οἱ φυγοπάτριδες ἐκεῖνοι κατηρώντο βεβαίως τὰς ἀντιζήλους τῶν μηχανῶν, αἵτινες τοῖς ἀφῆρουν τὸν ἐπιούσιον ἄρτον ἀπὸ τοῦ στόματος, καὶ τοὺς ἀεικινήτους ἐκείνους σιδηροῦς βραχίονας, οἵτινες κατεδίκαζον τοὺς ἐδικούς των εἰς ἀκουσίαν ἀργίαν. Αἱ μηχαναὶ ὅμως αὐταὶ, αἱ ἑκατὸν οἰκογενεῖας εἰς πτωχείαν καταδικάζουσαι, αὐταὶ μυρίων ἄλλων θεραπέουσαι τὰς ἀνάγκας, ἐνδύουσαι εὐάνως τὴν γυμνότητα τῶν πενήτων, καὶ τὰ λοιπὰ ἀπαραίτητα τοῦ βίου εὐπόριστα καθιστῶσαι.

Ἐπὶ ταύτην τὴν ἐποψίν θεωρῶν τις τὰ ἀπῆραντα ἐκεῖνα τεχνουργεῖα, δὲν δύνανται νὰ μὴ συνομολογήσῃ τὴν μεγάλην αὐτῶν ὠφέλειαν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ νὰ μὴ θαυμάσῃ τὴν ἀγγίνοιαν μεθ' ἧς οἱ ὑπερφύεις αὐτῶν ἐρευρεταὶ ἔλυσαν τὸ πρόβλημα τῆς ἔσον ἐνδέχεται μεγίστης καὶ ἀρίστης παραγωγῆς ἐν τῷ ἐλάχιστῳ χρόνῳ καὶ ἐπὶ τῇ ἐλαχίστῃ τιμῇ.

Τὸ κατὰστημα ὃ ἐπισκεπτόμην, μέγα, εὐρύχωρον, πολυόρονον, ὁμοιάζειν ἀνάκτορον μᾶλλον ἢ βαναυσουργῶν καταγωγίον. Τὰ δέματα τοῦ βυμβακίου, ἅμα ἀποδιβαζόμενα ἐκ τῶν πλοίων ἄτινα τὰ μετέφερον ἐκ τῆς Ἀμερικῆς, ἀπετίθεντο εἰς τὰς προσγειοῦς αἰθούσας αὐτοῦ, ἔπου ἐλύετο τὸ βαμβάκιον, καὶ παραδίδοτο εἰς κυλίνδρους, οἵτινες, ἔχοντες περίε ἐφ' ὅλης τῆς ἰπιφανείας ἀκίδας, καὶ μεθ' ὁρμῆς μεγάλης στρεφόμενοι, χωρὶς ὃ στρέφον νὰ φαίνηται, τὸ ἐλείανον, τὸ ἐκαθαρίζον ἄνευ βοήθειας χειρῶν, καὶ τὸ ἐβρίπτον εἰς εἶδος μεγάλου κλειστοῦ κιβωτίου, ἔπου ῥιπιζόμενον ὑπὸ τεχνητῶς εἰσπνεόντος βιαίου ἀνέμου, ἐπέτα εἰς νιφάδας πυκνάς, ὡς τὰς φερομένας ὑπὸ χειμερινῆς καταγίδος, καὶ ἐλιμιζέτο ἀπὸ πάσης ἑτερογενεῦς κόνης· ἐκεῖθεν δὲ μετέβαινον εἰς κίλους λεπτοτέρους καὶ πάντοτε λεπτοτέρους κυλίνδρους, οἵτινες τέλος τὸ διέθετον εἰς εὐρείας ταινίας, καὶ τὸ ἐτύλισσον εἰς τὸλύπας. Οὕτω δὲ ἀνεῖλκετο εἰς τὸν ἀνώτερον ὄρονον, καὶ παρεδίδοτο εἰς τὰς κλωστικὰς μηχανάς. Ἐπτακόσιοι ἄτρακτοι μετὰ νοήμονος καὶ ἀνεκφράστου ταχύτητος περιδινόμενοι τὸ παραλάμβανον, τὸ ἐστρεπτον, τὸ ἐκκλῶνον, καὶ διεύροντας αὐτὸ διὰ μικρᾶς ὀπῆς, τὸ μετέβαλλον εἰς κλωστήν. Ἐξ αὐτῶν δὲ μετέβαινον εἰς μικροτέρους, καὶ ἡ κλωστή διὰ στενωτέρων πάντοτε διερχομένη ὀπῶν, ἐλάμβανε τὴν ἀπαιτουμένην στερεότητα καὶ λεπτότητα. Οἱ δὲ ἄτρακτοι ἐθεον, ἐκινουόντο, ἐστρέφοντο, ἐπληροῦντο, καὶ ἐκενοῦντο, ὅλα,

ὡς ἂν τοῦ ἐκίον χεῖρε; ἀράτων καὶ ἐργατικῶν δαιμονίων.

Κλωστὸν ἐργαστήριον.

Βιάστη μηχανή; τράκτων, προίτταται

περιχοῦσης ἀριθμὸν τινα, ἀνά μίαν γωνίαν, ἥτις ἐπιπέθει ἀπλῶς τὴν πειθαρχίαν τῶν μικρῶν στρατιωτῶν τῆς, διώρου τὰς παρεκτροπὰς τῶν, ἐπιπέθει τὴν ἀπειθείαν τῶν, πολλακίς ἀφήρει ἀτρακτὸν ἐκ τῆς σειρᾶς του, ἐνέθετεν ἄλλον, ἄλλον προσωρινῶς διεκράτει, ἄλλους ὀριστικῶς ἀπέβριπτε; καὶ ἀποκαθίττα τὴν τυγὸν συνταραχθεῖσαν τάξιν Ὁσάκις διεκόπτετο ἡ κλωστή, μετ' ἀκατανοήτου ἐπιδειξιότητος, ὡς ἂν ὄλοι αἱ ἰσχυραὶ ἐκεῖται μηχαναὶ ὑπέκουν εἰς ἓν κίνημα τῆς χειρὸς τῆς, ὡς δι' ἐνὸς σχήματος μαγνητικῶς ἂν ταῖς ἐπέβαλλε τὴν θέλησίν τῆς; ἐσφινδόνει τὴν ἄκρην τῆς κλωστῆς; καὶ ἀμέσως ὁ ἀτρακτὸς τὴν ἤρπαζε, τὴν συνεκόλληε εἰς τὸ σῶμά του, τὴν καθίττα σάρκα τῆς σαρκὸς του, καὶ ἐξηκολούθει μετ' αὐτῆς τὴν μακρὴν του δίνουσιν.

Καθ' ἃ ἐπληροφόρηθη, ἐν ἑκατομμύριον τοιούτων ἀτρακτῶν στρέφονται ἀδιακόπως ἐν ὄλοις ὁμοῦ τοῖς ἐργαστασίαις τῆς μεγάλης; Βρετανίας.

Ἐκεῖθεν ἡ κλωστή ἀν' οὐ εἰρήχεται καὶ διὰ τοῦ βαρείου, ὁσάκις ἐπρόκειτο νὰ χρωματισθῆ; ἀνέβαινε ἓνα ἀνόμερον, καὶ εἰς ἀπείραντον αἰθουσαν τὴν ἐδέχοντο ἑκατὸν ἴττοι, οἵτινες ἀνυ συνεργίας χεῖράν κινούμενοι, ἀνὰ τῆσσι; ῥαε; δὲ ὑποκείμενοί; εἰς μίαν; νέας κόρης τὴν ἄλλην ἐπιτήρησιν, παρήγον ὀθῶνα; παντὸς εἶδους καὶ πάσης ποιότητος, ὁ λευκός; ἡ ποικίλος; ἡ διανῆης; ἡ ἀπλᾶς.

Τὸ δὲ γενικὸν ἐλατήριον πασῶν τῶν κινήσεων τούτων, ὁ μέγας θαυματουργὸς ὁ καταρθεῖν πᾶσας ταύτας τὰς ἀλλοιωτέας; ἦν ὁ ἀτμός;. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ καταστήματος, εἰς ἰδιαίτερον γαλλόστρωτον διαμράσιον, ἐπιπλῆ; ἀτμοκίνητος μηχανὴ; ἑκατὸν ἴππων δύναμιν ἔχουσα, ἐκίνει τοὺς μεταλλοὺς; θραχίονά; τῆς; καὶ ἐπέσει δευράτιναι; ταινίας συνδέει; τὰς; τὰς κλω-

στικά; καὶ τὰς ὑφαντικὰς μηχανὰς μετ' αὐτῆς, μεταωχέτευν ἀπ' αὐτῆς εἰς ἐκείνην τὴν κίνησιν. Τὸ κατάστημα τοῦτο, τετρακοσίας γυναίκας ἢ μικρὰ κοράσια εἰς ἄπρον μόνον ἐπιτήρησιν καταχειρίζομενον, παράγει ὑφάσματα, ὅσα πρὸ τῆς ἐρρημογῆς τοῦ ἀτμοῦ δύνκατεσκευάζοντο διὰ τετρακισχιλίων ἐργατῶν, ὡς ἡ ὑπερβολὴ τῆς ἐργασίας πρώτως ἐβόυει.

ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ ΚΟΜΝΗΝΟΣ,

Ο ΑΑΚΙΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΟΣ.

(Κατὰ τὸ τοῦ νεωτέρου καὶ τὰς ἀρχαίας).

Συνήθως παρ' ἡμῖν οἱ πολλοὶ θεωροῦσι μετὰ περιρρησιᾶς τινος τὴν βυζαντινὴν Ἱστορίαν, ὑπολαμβάνοντες τοὺς μὲν ἡγεμόνας αὐτῆς, ἐν γένει, ὡς ἠλιθίους καὶ ἀγενεῖς, τὸν δὲ βίον αὐτῶν, ὡς ἄχαριν καὶ περὶ ματαιὰς μόνον θεολογικὰς συζητήσεις περιστρεφόμενον. Ἄλλ' ὁ Μανουὴλ Κομνηνός; τοῦλάχιστον, ὁ ἀπὸ τοῦ 1143 μέχρι τοῦ 1180 βασιλεύσας, ἀποτελεῖ ἐξαιρετικὸν τοῦ κινήματος τούτου, ὅστις καὶ πολλὰς ἄλλας ἐπιδείχεται ἐξαιρέσεις. Οἱ ἱππῶταί; τῆς δύσεως, οἵτινες ἦταν βεβηκῶς οἱ ἀριστοὶ τῆς πολεμικῆς ἀνδρείας καὶ ἐπιτηδειότητος κριταί, ἀνεγνώριζον αὐτὸν ὡς τὸν γενναϊότατον καὶ δεξιότατον τῶν ἱπποτῶν τῆς Χριστιανισμοῦ. Δικαίως, τῆ ἀληθείᾳ; διότι τοσαύτη ἦτο ἡ δύναμις καὶ ἡ ἐμπειρία αὐτοῦ περὶ τὴν τῶν ὅλων χεῖρτιν, ὡς; τὸ ῥαϊμοῦνδος τῆς Ἀντιοχείας; τὸν ὁπεῖον ὁ Ἰωάννης ὁ Κίνναμος λέγει ἡ ἀνδρῶν ἰσχύϊ; καὶ εἰώρη κατὰ τοὺς θρυλλουμένους ἐκείνους Ἡρακλεῖς; ἢ, δὲν ἠδυνήθη νὰ μεταχειρισθῆ; τὸ δόρυ καὶ τὴν ἀσπίδα τοῦ βασιλέως τῶν Ἑλλήνων. Καὶ ἔκαμεν ὄχι μικρὰν γοῆσιν τῶν ἰππῶν ἐκείνων εἰς τὴν ζωὴν του ὁ Μανουὴλ Κομνηνός;. Συμμετασχὼν ποτε περιρρησιμὸν; ἱπποτικῶν ἀγῶνας; παρῆσθη εἰς τὸ στάδιον ἐπὶ ἱπποῦ πυρῶδους καὶ κατέβλεπεν ἐκ πρώτης ἀρετηρίας; δύο Ἰταλοὺς; θεωρουμένους ὡς; τοὺς ῥωμαικωτέρους τῶν ἱπποτῶν. Ἄλλοτε πάλιν, καθίσα; ἐνέδραν ἐντὸς δάτου; προήλασεν αὐτὸς κατὰ τοῦ ἔχθρου, παρεκκολληόμενος ὑπὸ δύο καὶ μόνων ἀνθρώπων, οἵτινες δὲν ἠθέλησαν νὰ ἐγκαταλείψωσι τὸν ἡγεμόνα αὐτῶν, ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἰσαακίου, καὶ τοῦ πιστοῦ δομῆστῆ; Ἀξούχ; ἔστι; δοῦλος παρὰ τοῖς Τούρκοις γεννηθείς, προήχθη διὰ τῆς μεγαλοφυγίας καὶ τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ, εἰς τὰ ὑπέρτατα τῆς βυζαντινῆς αὐλῆς; ἀξιώματα. Ὁ Μανουὴλ, μετὰ τῶν δύο ἐκείνων συντρόφων, ἀπαντῆ; τὸ πρῶτον, ὁπτοκαίδεκα ἱππεῖς καὶ τρέπει αὐτοὺς εἰς φυγὴν; ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς τῶν ἔχθρων αὐξάνει, οἱ σταλέντες εἰς ἐπικουρίαν αὐτοῦ προέδριον με βραδύτητα καὶ δειλίαν, ὁ δὲ Μανουὴλ, μηδεμίαν λαβάν πληγὴν, διεξήλασε σῶος ἀνὰ μέσον πεντακοσίων Τούρκων ἱππέων;. Ἡ μικρὸν σᾶς φαίνεται καὶ τὸ ἐξῆς; Ἐν τῷ μέσῳ μάχης τινὸς κατὰ τῶν Οὐγγρων, ἀγανακτῆτας διὰ τὴν ναθρότητα τοῦ στρατοῦ, ἀρπάζει τὴν σημαίαν ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ προπορευομένου τῶν ταγματῶν σημα-

φόρου καὶ πρώτος καὶ μόνος σχεδὸν διέρχεται τὴν γέφυραν, ἥτις διαχώριζεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἔχθρου. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ πόλεμον, ἀναλαβὼν τὸ κράτιστον τοῦ στρατοῦ καὶ διαβάς; τὴν Σάον ποταμὸν, ἕνα συμπλακῆ; πρὸς τοὺς φοβεροὺς ἐκείνους ἀντιπάλους, διέταξε τὸν στόλαρχον τῆς ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ ναυτικῆς; δυνάμεως, νὰ θανατώσῃ πάντα φυγάδα, ὅστις ἤθελεν ἐπιχειρήσει ν' ἀνακάμψῃ εἰς τὴν ἐτέραν ὄχθην, ὅστις δόποιος καὶ ἂν ἦτο; ἢ ἂν αὐτὸς; προσέθηκε; ἢ παρῆσμαι βασιλεὺς, ἢ ἕτερα τῶν παρόντων ἐλθόμενος, ἀποπροσποιεῖσθαι σε; τὸὺς λόγους; χρεῶν, ἢ μὴν μὴ; εἴτω ποιῶν τὸν αὐτῶν; τῶν οὐκ ἐκφύβῃ; ἀνασκοπισμῶν;. Εἰς δὲ τὴν πολιορκίαν τῆς Κερκύρας, ἐπειδὴ; ἐν τῶν μεγαλητέρων τοῦ βυζαντινοῦ στόλου πλοίων, ὑπὸ τῆς βίας τοῦ ἀνέμου παραπερόμενον, προσήγγισεν εἰς δυσπρόσοδον τοῦ ἀλγυλοῦ; μέρους, καὶ ἐκινδύνευε νὰ περῆσθῃ εἰς χεῖρας τῶν ἔχθρων, ὁ βασιλεὺς, δρμήσας ἐπὶ τῆς βασιλικῆς; διήρους, καὶ στάς ἐπὶ τοῦ μάλιστα ἀνακταμένου; μέρους, μὴδὲ; προφυλαττόμενος εἰμὴ; ὑπὸ εὐρείας ἀσπίδος, διέσωσε τὸ πλοῖον, ἐνῶ; βραχὺα κατέπειπεν ἐπ' αὐτοῦ βραχὴ; λίθων καὶ βελῶν; ἔτε; καὶ κρηκτας ἤθελεν ἀποθῆ; ὁ θάνατος αὐτοῦ, ἐὰν ὁ Σικελὸς; φρούραρχος Κερκύρας; Ρογέρος; δὲν διέταξε τοὺς τοῖς; αὐτοῦ νὰ; σιθασθῶσι τὸν ἥρωα. «Φεῖν; οὐδῶμεν, εἶπεν, ὡ; συστρατιώται, τηλικούτου ἀνδρός;» ἢ ἐγὼ; ἀγαλαμβάτω τὴν εὐθύνην τῆς; διαταγῆς; ταύτης;. Ἀέγουσι δὲ; ὅτι μίαν; ἡμέραν ἐρόνυεν ἰδίᾳ; χεῖρτιν ὑπὲρ; τοῦς τετρακόκοντα; βαρβάρους; καὶ; ὅτι ἐπαυθῆνεν εἰς; τὸ; στρατόπεδον, σὺν; τῆσσι; αἰχμαλώτους; Τούρκους; ἀνηρτημένους; εἰς; τοὺς; κρείους; τοῦ; ἱερπίου; του. Ἡ; ἔστι; του; ποδὸς; τὰς; μονομαχίας; ἦτο; ἀκατανόητος; καὶ; ἀείποτε; ἐτρέπα; διὰ; τῆς; λόγῃς; του; ἢ; διὰ; τοῦ; ξίφους; αὐτοῦ; ἔτχιζε; τοὺς; γιγαντώδεις; ἀντιπάλους, ὅ; τοι; ἐσθλῶν; ἢ; ἀντιπαρταχθῶσιν; εἰς; τὸν; σπιθαρὸν; αὐτοῦ; βραχίονα.

Τοιοῦτος δὲ; ὢν; ἐν; πολέμοις, διήγειν; ἐν; εἰρήνῃ; βίον, βεβηκῶς; μὲν; ὄχι; πολλὰ; σῶρρονα, ἀλλὰ; χαριέστατον; διότι; ἐλάτρευε; τὰς; τέχνας, ἐλάτρευε; δὲ; καὶ; τὰς; ἡθῶνας, καὶ; ἡ; οὐδέποτε; εἰς; οὐδένα; τῶν; ἔχθρων; ὑποκύψατα; καρδία; του, παρεδόθη; αἰχμαλωτός; εἰς; τὰ; βέλγητρα; τῆς; ἀνεψίᾳς; αὐτοῦ; Θεοδώρας;. Καὶ; κατὰ; αὐτοῦ; μὲν; δὲν; τὸν; ἐπαινοῦμεν; ἄπαγε! Ἄλλ' ἡ; καρδία; του; κατέλιπεν; ἡμῖν; ἕτερα; δείγματα; εὐρημότερα; τῆς; μαλακότητος; αὐτῆς; διότι; ὁ; ἄνθρωπος; αὐτός; εἶχε; τὸ; μέγιστον; τοῦτο; διακριτικὸν; τῆς; γενναίας; ψυχῆς, τὴν; εἰς; τοὺς; φίλους; ἀρρώσισιν, ἥτις; ἐπὶ; τοσοῦτον; προέβκινεν, ὥς; τε; δὲν; ἤθελε; νὰ; ἐνοήσῃ; καὶ; αὐτὴν; τὴν; πρόδηλον; ἀγνωμοσύνην;. Τοιαύτη; μάλιστα; ὑπέβκινεν; ἡ; ἀγάπη; τὴν; ὁποῖαν; ἐδειξεν; ἀείποτε; πρὸς; τὸν; ἐξάδελφον; αὐτοῦ, Ἀνδρόνικον; τὸν; Κομνηνόν, ἄνδρα; πολλὴν; μὲν; ἔχοντα; τὴν; πρὸς; αὐτὸν; διοσιότητα, ἀλλὰ; τὴν; ἀνομοσύτητα; ἐτι; μεγαλητέραν.

Ὁ; ἀρχηγέτης; τῶν; Κομνηνῶν; εἶχε; δύο; υἱούς, τὸν; Ἰσαάκιον; καὶ; τὸν; Καλοϊωάννην;. Καὶ; ὁ; μὲν; Μανουὴλ; Κομνηνός; ἦτο; υἱός; τοῦ; τελευταίου; τούτου, ὁ; δὲ; Ἀνδρόνικος; υἱός; τοῦ; Ἰσαακίου;. Ὁ; Ἀνδρόνικος; ἦτο; ἐκ; τῶν; ἀνθρώπων; ἐκείνων, οἵτινες, διὰ; τῆς; παραδόξου; τῆς; φύσεως; αὐτῶν; ἐλαστικότητος, περιλαμβάνοντες; ἐν;

έκυτος άπάσας τας ποιήσεις των χαρακτήρων άντιθέσεις, περιπετόντες δέ εις τροπας της τύχης παραλόγους, καταδικάζονται μόν αύτηρώ; υπό της άνενδότητος ήθους, θαυμάζονται δέ υπό του επιπολαίου του ανθρώπινου βίου κριτού, κινούσι δέ τον έλεον και την συμπάθειαν των μετριωπιθεστέρων εκείνων παρατηρητών, όστινες, σταθμίζοντας τους πειρασμούς εις τους όποιους εν έκτεθειμένη ή αδυναμία ήμων εν τω κόσμω τούτω, δέν δύνανται να αποβλέψωσιν άνευ κταύξσεως εις την έντός του αύτου όντος συγκροτούμένη φοβερήν εκείνην μεταξύ της άρετης και της κακίας πάλην, καθ' ήν πολλάκις κατά δυστυχίαν ό Άρειμάνιος κατισχύει του Όρομάτου. Ο Ανδρόνικος άμα μόν έλλκεν εκ βασιλέων τό γένος, άμα δέ ύπήρξε της ίδιας τύχης δημιουργός, και άνεδείχθη γενναίος ένταυτώ και άπιστος και πονηρός' παρέστηρε δέ εις την ζωήν του όλα σχεδόν τά πρόσωπα, και έξ οικείας πείρας έγνώρισεν άπάσας του ανθρώπινου βίου τας περιπετείας, από της τύχης του φαυλοτάτου κακόβρου και του έπαίτου του πνευστάτου μέχρι της τύχης του ίσχυροτάτου της λαμπροτέρας των επί γης βασιλείων ήγεμόνος. Ηγαπήθη υπό κριτών γυναικίων βασιλικής καταγωγής, και, τή αληθεία, ό άριστοτέλης, όστις ήθελε να παραστήση την βώμην και την καλλονήν, αυτόν έπροεπε να λάβη ως τύπον και υπογραμμών. Ο Ανδρόνικος δέν είχε τας θηλοκρετει; εκείνας χάριτας όσας παρέχει ό άμέριμος και άπράγμων βίος, αλλά διέπρεπε διά τό άρβανιπόδ αύτου ύρος, τό πελώριον άνάστημα, τους αθλητικούς μυδνας και τό άρειμάνιον ήθος. Διετήρησε δέ μέχρι γήρας την βώμην και την υγείαν, διά της έγκρατειας και της σωμαστικής, διότι πολλάκις τό δειπνον αύτου συνίστατο εις άρτον ξηρόν και ύδαρ άκρατον, όσάκις δέ έγυέτο συάγρου ή όρκου, αυτός έρόνευσε την άγραν ταύτην, και αυτός, ίδίαις χερσί, την έψησε. Και ήξυρε μόν θαυμασίως να μεταχειρίζεται τά όπλα, όλω; δέ ήγνόει τί έστι φόβος. Η καταπειστική αύτου γλώσσα έλάμβανε άνπαντας τους χρωματισμούς του χαμαιλέοντος' αλλά ό άνθρωπος αυτός, τον όποιον αλόγως δυνάμεθα να ονομάσωμεν Άλκιβιάδην της εποχής εκείνης, όσάκις προέκειτο να κακοπραγήση, συνελάμβανε τά βουλευματα αύτου μετά της αύτης τόλμης, και επετέλει αυτά μετά της αύτης γενναϊότητος, ήν έδεικνυε περί τό ευγενέστατον του βίου μέρος. Τών νεωτέρων τινές μόν έθαύμασαν τον άνδρα περιπαθώς, τινές δέ άνηλεώς τον κατεδίκασαν τό καθ' ήμάς φρονούμεν, ότι των μόν πρώτων ή κρίσις υπήρξεν επεικειστέρα του δέοντος, των δέ διωτέρων, αύστηροτέρα του επεικούς.

Ο πρό της βασιλείας του Μανουήλ βίος του Ανδρόνικου είναι όλίγον γνωστός. Ο Ανδρόνικος, νεώτερος έτι όν, παρηκολούθησε τον πατέρα του Μανουήλ Καλοϊωάννην εις τας κατά την Άσίαν διαφόρους αύτου έκστρατείας. Και έν έτει 1143, αποθανόντος του βασιλέως τούτου εις Κιλικίαν, υπεχώρησε μετά της υπ' αυτόν τεταγμένης μείρας του στρατού' διερχόμενος δέ την μικράν Άσίαν επλαγήθη, κατά τύχην ή επί σκοπώ, εις τά όρη, και

περιστοιχισθείς έντιύθα υπό Τούρκων, παρέμεινε, έκόν ή άκων, επί τινα χρόνον εις την έξουσίαν του ήγεμόνος αύτων. Ηγαπήθη δέ πολύ του Μανουήλ, διότι συναντηράφη και συνεπαιδείθη μετ' αύτου, και την αύτην μέν είχαν άνδρίαν, την αύτην δέ άγάπην προς τους άγίωνας τους ίπποτικούς. Έντεθεν δέ συμμετέσχε μόν των κινδύνων αύτου, συμμετέσχε δέ και των ψυχασγωγίων' και ένώ ό βασιλεύς διήγε τας ώρας της άνέσεως εις τους πόδας της Θεοδώρας, ό φίλος του κατώρρωσε να δελεάση την αδελφήν αύτης Εύδοξίαν, ήτις επί τοσοούτον έλάτρευσε τον ευτυχή εκείνον θνητόν, ώστε έκχυάτο φέρουσα τό όνομα της παλλακής του Ανδρόνικου, έν γλώσει όλου του κόσμου.

Έν έτει 1153, ό Μανουήλ, θέλων ν' αναγκαστή την των Άρμενιων πρόσδοον, έπεμφε τον εξαδελφόν του εις Κιλικίαν, ήτις υπήρξε τό πρώτον θεάτρον της τε άνδρείας αύτου και της άπερισκεψίας. Η Εύδοξία, ήτις ήθελε παρακολουθήσει τον έραστήν αύτη; εις την άκραν του κόσμου, τον συνώδυσεν εις την έκστρατείαν ταύτην και συνετέλεσεν ούκ όλίγον εις την άτυχή αύτης έκδοσιν. Ο Ανδρόνικος επεδίωξε μόν μετά πλείστου ζήλου την πολιορκίαν της Μοφουεστίας και δι' όλων ήμερών τολημηρότατα επετιθετο κατά της πόλεως ταύτης, αλλά διήγε τας νύκτας περί μουσικής, χορευτικής και άλλας διαχύσεις, διότι, εκτός της έρωμένης, χορός κωμωδών άποτελει τό μέρος της συνοδίας του, εις ό πλείστην μετ' εκείνην άπέδιδεν άξίαν. Τούτο μαθών ό των Άρμενιων ήγεμών Γερόζης, φυλάττει νύκτα άσέληνον, καθ' ήν βαγδαία και συνεχής κατέπιπτε βροχή, επιτίθεται άπροςδοκήτως κατά των πολιορκητών και τρίπει αύτους κατά κράτος. Ο Ανδρόνικος, περιστοιχισθείς υπό των έχθρών, θαυμαστά έδωκε δείγματα γενναϊότητος και διέσχισε τας πυκνοτέρας των Άρμενιων φάλαγγας, ούδέν ήττον όμως μόλις διεσώθη εις Αντιόχειαν. Έπαναλλόντος δέ αύτου εκείθεν εις τό κατά την Μακεδονίαν βασιλικόν στρατόπεδον, ό Μανουήλ έδέχθη μόν αυτόν δημοσία φιλικώ τω τρόπω, ίδια δέ πικρότατα ήλεγχε διά την περι τον πόλεμον όλιγορριαν και τας παρακίρους διασκεδάσεις, και, διά να άνταμείψη ή να παραμυθήση τον άτυχή στρατηγόν, προεξείρεται αυτόν δούκα Ναιτού και Βρανιτζόδη, έδωκε δέ αυτώ και την Καστορίαν. Η έρωμένη του τον συνώδευε παντού, οι δέ αδελφοί της, άγανακτήσαντες μέχρι μανίας διά την άτιμίαν αύτης και θέλονται, διά του αίματός του να εκπλύνωσι τό προσγεγόμενον αυτοίς αίτηος, έφώρμησαν αίφνιδίως εις την σκηνήν του. Η Εύδοξία τό συμβουλεύει να μεταμφιεσθή εις γυναίκα διά να σωθή' άλλ' ό γενναίος Ανδρόνικος, μη καταδεχθείς ν' ακούση τοιαύτην συμβουλήν, περιβάλλεται έν ριπή όφθαλμού την πανοπλίαν και διασχίζει την φάλαγγα των πολυακρίθμων αύτου δολοφόων. Τότε έδειξε κατά πρώτον την άγνωσύνην αύτου και την επιβουλήν. Οι Βυζαντινοί λίγους, ότι πρό καιρού είχε λάβει, ή είχε νομίζει ότι έλαθεν άφορμήν δυσαρεσκείας, διότι έν τινι των πολλών εκείνων ίπποτικών του Μανουήλ άγώνων, βλαφθέντος του ενός των όφθαλμών του υιού Ανδρόνικου του σεβαρτοκρά-

τορος Ιωάννου, νεανίου περικαλλούς, ό βασιλεύς, θέλων να παραμυθήση τον νεόν τούτον διά τό άτύχημα, διώρισεν αυτόν πρωτοβεστίαριον και άνεθίβασεν εις τό των πρωτοβεστιατων άξίωμα, τούτο δέ επείραξε την φιλοτιμίαν Ανδρόνικου του Κομνηνού. Η άλληθια όμως είναι, ότι ό Μανουήλ, έχι μόνον ποτέ δέν έδωκεν εις αυτόν ευλογόν τινα άφορμήν δυσαρεσκείας, αλλά πολλάκις πέρα του μετρίου έμακροθύμησε προς αυτόν, και ποτε την ζωήν αύτου έσωσε δι' ίδίου κινδύνου. Διότι, διατρέβοντας τότε του βασιλέως εις έξοχήν τινα, συνέπεσε λόγος, επί του γεύματος, περί των κατορθωμάτων αύτου' και οι μόν άλλοι πάντες απεθαύμαζον ταύτα, εις δέ των αυλικών ισχυρίζετο, ότι άνωτέρα υπήρξαν τά του πατρός αύτου Καλοϊωάννου έργα. Έξαφθείσης δέ της έριδος, ό Ανδρόνικος τασούτον πικρώς ύβρισεν ένα των παρισταμένων, ώστε ούτος έπέπεσε κατ' αύτου μετά του ξίφους και ήθελε βεβαίως αφαιρέσει την κεφαλήν του, ένν ό Μανουήλ δέν άπέτρεπε τό καταφερόμενον όπλον, λαθών αυτός πληγήν, της όσας την ούλην, δι' όλου του βίου, έφερον επί του καρπού της χειρός. Άλλ' ό Ανδρόνικος ήτο εκ των ανθρώπων εκείνων των όποιων την ακοίμητον φιλοδοξίαν ούδεμία ευεργεσία δύναται να έξουμενιση' έζήτει δέ ν' άποκτήση την βασιλείαν μάλιστα διά συνδρομής των έχθρών του Βυζαντινού θρόνου ήγεμόνων' και επί τούτω, έτι μόν επί της κατά την Κιλικίαν στρατείας, περιποιοίτο την εύνοϊαν του Λατίνου βασιλέως της Παλαιστίνης, και του βασιλέως των Περσών ήδη δέ, άρχων της Ναιτού και Βρανιτζόδη, έγραψε προς τον γειτονα βασιλέα της Ούγγαρίας Γεϊζαν, ύποσχόμενος να τον παραχωρήση τας πόλεις ταύτας, ένν ούτος τον συντρέξη εις τό να καταλάβη την εν Βυζαντιώ βασιλείαν. Φοβούμενος δέ μήπως σωραθή ή προδοσία, έγραψε προς τον Μανουήλ, ότι, έχων φίλους τινάς των Ούγγρων μεγιστάνων, ζητεί την άδειαν να έλθη εις λόγους προς αυτούς, ίνα υπαγάγη τους ανθρώπους υπό τό κράτος των Ρωμαίων. Ο βασιλεύς ήξυρεν ήδη την αλήθειαν του πράγματος και τον δόλον τον όποιον μηχανεύεται ό Ανδρόνικος, διότι τά προς τον Γεϊζαν γράμματα τούτου, συλληθόντα, είχαν σταλή εις Κωνσταντινούπολιν. Διά να έξελέγξη όμως αυτόν καταφανέστερον, έπροσποιήθη ότι πιστεύει εις τους λόγους του και τον έδωκε την άδειαν την όποιαν έζήτει' ό δέ Ανδρόνικος, φρονών, ότι έξησφαλίσθη από του Μανουήλ, άδεώς ήδη διεπρεσβέυετο προς τε τον Γεϊζαν και προς τον αυτοκράτορα της Γερμανίας, επικαλούμενος και τούτου την έπικουρίαν έν καιρώ τω προσήκοντι. Έπειτα δέ ήλθε και εις Βυζάντιον, τελειώσας κατ' επιφάνειαν τας μεμαξύ Βυζαντινών και Ούγγρων σπονδάς.

Ο Μανουήλ έρείσθη έτι τότε του προδότου' αλλά μετ' όλίγον ό Ανδρόνικος επεβουλεύθη και αύτην αύτου την ζωήν. Διότι δις, διά νυκτός, μετμηρισμένος και ένοπλος, επληρώσασεν εις την σκηνήν του βασιλέως' ανακαλυφθείς δέ, εβεβαίωσεν, ότι ήθελε δήθεν να έκδικηθή τον Οανάσιμον εκείνον έχθρόν του, τον νεόν Ιωάννην, περι ού προωμιλήσαμεν. Άλλοτε πάλιν, επειδή πολύ επεμελείτο ένα των ίππων του και

περί τον όρμον άκατακλύτως έγύμναζεν, έρωτηθείς υπό του βασιλέως, τί σημαίνει ή συνεχής αύτη περι του ίππου εκείνου φροντίς, « ως έν ν' έλαβε την άνθάδειαν να άποκριθώ, « τον πάντων ένομοι δυσμενίστατον της κεφαλής αφελόμενος άχρήτομαι ίππιών. » Τότε τελευταίον ό Μανουήλ διέταξε να συλληφθή και να φυλακισθή εις πύργον τινά των εν Βυζαντιώ βασιλείων.

Η φυλάκις αύτη διήρκεσεν υπέρ τά ένία έτη. Ο Ανδρόνικος, μη δυνάμενος να υποφέρη την άπραξίαν εκείνην και την των ήδονών στέρησιν, άκατακλύστως ένησχαλείτο πώς να εύρη τρόπον να διαφύγη. Μίαν ήμέραν παρετήρησεν, ότι εις μίαν γωνίαν του δωματίου του αι κεραμίδες ήσαν τεθραυσμέναι' κατορθώνει λοιπόν να ανοίξη όπήν, εύρίσκει όπισθεν σκοτεινόν και παρεωραμένον κρησφύγετον, και μεταβαίνει εις αυτό με τας όλίγας τροπας, τας όποιας είχεν έτι, άποϋ έποποθέτης πάλιν καλώς τας κεραμίδας, και έξήλειψε πόν σημάϊον της καταφυγής. Οι φύλακες, έλθόντες να επισκεφθώσι, κατά την τεταγμένην ώραν, αυτόν, ήπάρησαν διά την σιωπήν και την έρημίαν ήτις επεκράτει έν τη φυλακή και διέδωκαν, ότι ό Ανδρόνικος απέδρα, άδηλον πώς. Άμέσως αι πύλαι των βασιλείων εκλείσθησαν, έδόθησαν εις τας επαρχίας διαταγαι αύτηραι διά να συλλάβωσι τον δραπέτην, ή δέ σύζυγός του, την όποιαν ύπόπτειον, ότι συνίδραμεν εις την δραπέτειαν, έφυλακίσθη εις τον αυτόν πύργον. Την νύκτα ή γυνή αύτη έλέπει αίφνης μορφήν ανθρώπινην προκύπτουσαν από του τοίχου' ή δυστυχής ενόμισε κατ' αρχάς, ότι έξήλθε φάντασμα έμπρός της' άλλ' έν τω άμα έγνώρισε τον σύζυγον. Έκτοτε ή διδομένη εις αύτην τροφή επήρκει εις άμφοτέρων την συντήρησιν, εκτός δέ των άλλων παραμυθίων όσας παρείχεν ή λαθραία εκείνη συμβίωσις, έλαβον την εύτυχίαν να άποκτήσωσι και υίόν. Προς τούτους, οι επιτετραμμένοι την φρούρησιν της γυναικός δεσμοφύλακες απέθνησαν κατά μικρόν όλιγότερον άγροντοι, ώστε ό Ανδρόνικος κατώρρωσε να διαφύγη' αλλά συναλήφθη και επανήχθη εις Κωνσταντινούπολιν, διά διπλής δεδεμένος αλύσεως. Η φυλακή του απέβη τότε αύστηροτέρα παρά ποτέ. Εύρεν όμως τον τρόπον να έξέλθη αύτης πάλιν. Νέος τις υπηρέτης του, μεθύσας τους φύλακας, έλαβε διά κρηού τον τύπον των κλειδών' ή δέ γυνή και ό υίός του τον έστειλαν, έντός πίθου, άντίκλειδας και σχοινίον. Ο Ανδρόνικος μετεχειρίσθη ταύτα πάντα με γενναϊότητα και επιτηδειότητα' ήνοιξε τας θύρας, κατέβη από τον πύργον, έμεινε διόλης της ήμέρας κεικρυμμένος έντός του βασιλικού κήπου, και, διά νυκτός πηδήσας από τον τοίχον, έξήλθεν εις άκάτιον τό όποιον τον περιέμενε, επεσκέψθη τον οίκόν του, ήσπάζθη τά τέκνα, απέβαλε τας αλύσεις και προήλασε επί τον Δοναδιν.

Όταν έφθασεν εις την Άγχίαλον, φίλος αύτου τις πιστός, τον έδωκεν ίππους και χρήματα' ό δέ δραπέτης, διαβής ούτω τον ποταμόν, διήλθεν έν σπουδή την έρημον της Μολδαβίας, και ήδη επληρώσασεν εις την Πολωνικήν Ρωσίαν, ότι συνελήφθη υπό μοίρας Βλα-

χων, οἵτινες ἀπεράσισαν τὸν φέρωσιν εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἀλλὰ, διὰ τὴν ἐτοιμότητα τοῦ πνεύματος αὐτοῦ, ἐσώθη ἀπὸ τὸν κίνδυνον τοῦτον. Ὑποκριθεὶς ὅτι ἔχει νὰ ἐκπληρώσῃ ἀνάγκην τινὰ, κατέβη ἀπὸ τοῦ ἵππου διὰ νυκτός καὶ ἀπεμακρύνθη ὀπισθοῦ ἀπὸ τῶν συνοδοιπόρων. Τότε, ἐμπήξας εἰς τὴν γῆν τὸ ῥόπαλον, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἐπροσποιεῖτο ὅτι στηρίζεται, ἐπέθηκεν ἐπ' αὐτοῦ τὸν πῖλόν του καὶ τινὰ τῶν ἐνδυμάτων, ὑπεξέφυγεν εἰς τὰ περὶξ δάση καὶ ἦτον ἡδη μακρὰν, ἐπὶ οἱ Βλάχοι περιέμενον ἐπὶ αὐτὸν, ἀπατόμενοι ὑπὸ τοῦ ἀνδρείκελου. Φθάσας εἰς τὴν Πολωνικὴν Ῥωσίαν, ἔτυχεν εὐμανοῦς δεξιώσεως καὶ ὠδηγήθη εἰς Κιοβίαν, ἣ, καθὼς τὴν γράφουσιν οἱ Βυζαντινοὶ, εἰς Κιάμον, ὅπου ἔδρευεν ὁ μέγας τῶν Ῥώσων δούξ Ἰεροσλαῦος. Ὁ ἐπιτήδειος Ἀνδρόνικος, περιεκοιμήθη μετ' οὐ πολὺ τὴν εὐνοίαν καὶ τὴν πίστιν τοῦ Ἰεροσλαῦου, διότι ἤξευρε νὰ λαμβάνῃ τὰ ἕθη πάσης χώρας, οἱ δὲ δόρυχοι ἐκεῖνοι ἐθαύμασαν τὴν ἀφοσίαν καὶ τὴν ἐξοχότητα ἣν ἐδείκνυε περὶ τὴν ἀγρὰν τῆς ἀλικῆς καὶ τῆς ἀρκτου. Συνέπεσε δὲ τότε νὰ παρακληθῆ ὁ ἡγεμὼν τῶν Ῥώσων ὑπὸ τοῦ Μανουὴλ, ἐπὶ συμμαχίᾳ κατὰ τῶν Οὐγγρων. Ὁ Ἀνδρόνικος συντέλεσεν εἰς τὴν σπουδαίαν αὐτὴν διαπραγματεύσειν, διὰ συνθήκης δεῖδιαις ὑπεσχέθη πίστιν εἰς τὸν Βασιλέα, ἀθυποσχέθεντα τὴν ἀμνηστίαν τοῦ παρελθόντος. Ὄθεν κατήλθεν ἀπὸ τοῦ Βορυσθέου εἰς τὰς τοῦ Δουνάβεως ὄχθας μετὰ τοῦ ἱππικοῦ τῶν Ῥώσων, καὶ, λαμπρῶς διακρέφας κατὰ τὴν ἔσδον τῆς Ζεύγμης, συνεχωρήθη ἐπιτήμωσ ὑπὸ τοῦ Μανουὴλ, ὅστις, καὶ τοι τοσαύτας ὑπ' αὐτοῦ λαβὼν ἀφορμὰς ὀλιψέως, ἤγάπα ὁμῶς πάντοτε τὸν ἀρεμῶν ἐκεῖνον χαρακτήρα.

Ἡ ἐπάνοδος εἰς τὴν πατρίδα, ἡ θεία τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας καὶ λαμπρότητος, καὶ ἄλλαι πολλαὶ περιστάσεις, ἐξῆψαν πάλιν τὴν φιλοτιμίαν τοῦ Ἀνδρόνικου. Ὁ Μανουὴλ ἔλαβεν ἀλληλοδιαδόχως δύο συζύγους, τὴν γερμανίδα Εἰρήνην, περιώνυμον διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτῆς, καὶ τὴν γαλλίδα Μαρίαν, ἐπὶ καλλοῇ μᾶλλον φημιζομένην. Ἀπὸ τῆς τελευταίας ταύτης ἀπέκτησεν υἱόν, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἱσοχὴν τῆς καθόδου τοῦ Ἀνδρόνικου δὲν εἶχεν ἐτι εἰμὴ μίαν θυγατέρα, ἐκ τοῦ πρώτου αὐτοῦ γάμου, τὴν ὁποίαν ἤθελε τότε νὰ ὑπανδρεύσῃ μετ' ἡγεμόνα Οὐγγρον, ὅστις ἀνετρέφετο ἐν Βυζαντίῳ, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ παρασκευασθῆ εἰς τὴν βασιλείαν. Ἡ πιθανότης τοῦ νὰ περιέλθῃ ὁ Βυζαντινὸς ἄρσιος εἰς τὸν θρόνον ἐκεῖνον καὶ ξένοι, δουρῆσται ἄπαντας τοὺς μεγιστάνας καὶ συγγενεῖς τοῦ βασιλέως. Ἀλλ' ὅταν προσεκλήθησαν νὰ δροσίσωσι πίστιν εἰς τὸν ἐπίδοξον διάδοχον, μόνος ὁ Ἀνδρόνικος ἐφάνη ἀρεκτὰ γενναῖος, ὥστε ν' ἀποποιήθῃ τὸν ἀθέμιτον ὄρον καὶ νὰ διαμαρτυρηθῆ παρὰ τὴν ἐξοχότητα τοῦ ξένου. Τοῦτο δουρῆσται τὸν βασιλέα, ἀλλ' ὁ Μανουὴλ ἤξευρεν, ὅτι ὁ λαὸς ἐφρόνει, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, τὰ τοῦ Ἀνδρόνικου, ὅθεν ἐπεικῆ καὶ ἐν τιμὸν ἐπέβαλεν εἰς τὸν ἄνδρα τὴν τιμωρίαν, ἀναλαίς πάλιν αὐτῷ τὴν ἀρχηγίαν τῶν περὶ Κιλικίαν χωρῶν καὶ προσθεῖς τὴν ἀπόλυτον διαχείρισιν τῶν τῆς Κύπρου εἰσοδημάτων.

Ὁ Ἀνδρόνικος ἐδῶκεν ἐνταῦθα, εἰς τοὺς πρὸς Ἀρ-

μενίου πολέμους, νέα λαμπρὰ δειγμάτων ἀνδρείας, καὶ πατε, ὀρμήσας κατ' ἀποστάτου δεινῶς ἀντιπράττοντος εἰς ὅλα τὰ ἐπιχειρήματα αὐτοῦ, κατέβαλεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἵππου καὶ καιρίως ἐπλήγωσεν. Ἡ δουκίμησε δὲ καὶ εἰς ἄλλους εὐχερεστεροὺς καὶ χαριεστεροὺς ἀγῶνας, κυριεύσας τὴν καρδίαν τῆς καλῆς Φιλίππας, ἀδελφῆς μὲν τῆς δευτέρας τοῦ Μανουὴλ συζύγου, θυγατρὸς δὲ τοῦ Λατίνου ἡγεμόνος τῆς Ἀντιοχείας Ραϊμούδου. Διὰ νὰ περιποιηθῇ αὐτὴν, ἐγκατέλιπε τὴν θέσιν του καὶ δῆγαγε τὸ θῆρος ὄλον παρ' αὐτῆς εἰς χορὸς καὶ ἱπποτικούς ἀγῶνας, ἣ δὲ Φιλίππα, τυφλωθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἔρωτος, ἐβυσάσεν εἰς αὐτὸν τὴν ἀγνοίαν, τὴν ὑπέκλιψιν αὐτῆς καὶ τὸν μετὰ ἀνδρὸς σὺφρονος καὶ ἐντίμου γάμον. Ἡ ταλαίπωρος! δὲν ἤξευρεν εἰς ποῖον ἐπίδοξοι ταῦτα ἀφοσιώσεως δειγμάτων. Ὁ Ἀνδρόνικος, μετ' ὀλίγων μαθῶν καὶ φοβηθεὶς τὴν ἀρῆν τοῦ Μανουὴλ διὰ τὴν γενομένην εἰς τὸν πεινερὸν αὐτοῦ ὕβριν, ἐγκαταλείπει τὴν ἀθλίαν Φιλίππαν καὶ ἀπέρχεται, ἐν συνοδίᾳ πολυαρίθμων τυχοδιωκτῶν, εἰς Ἱερουσαλήμ. Οἱ τότε ἄρχοντες ἐκεῖ Λατίνοι, δειλασθέντες ἀπὸ τοῦ λαμπροῦ αὐτοῦ γένους, ἀπὸ τὸ μέγα ἐπὶ ἀνδρείᾳ ὄνομα καὶ ἀπὸ τὸν ζῆλον τὸν ὁποῖον ὑπὲρ τῆς ὁρκοκίας ἐπεδείκνυεν, ἐπεθύμησαν νὰ μεταλάβῃ τῶν ἀγῶνων ἐν οἷς ἀδιαλείπτως διετέλουν πρὸς τοὺς ἐχθροὺς τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Ὄθεν, διὰ τῆς εὐνοίας τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ κλήρου, λαμβάνει τὴν ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Φοινίκης ἡγεμονίαν τῆς Βηρυτοῦ. Ἐν τῇ γειτονίᾳ τῆς πόλεως ταύτης, διετίθει νέα καὶ ὠραιοτάτη τις βασιλίς, Ἑλληνίς τὸ γένος, συγγενῆς τοῦ Ἀνδρόνικου, διότι ἦτο δουσιγγόνη τοῦ βασιλέως Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, χῆρα δὲ τοῦ βασιλέως τῆς Ἱερουσαλήμ, Βαλδουίνου Γ'. Ἡ βασιλίς αὕτη, ἥτις ἐκαλεῖτο Θεοδώρα, θελήσασα νὰ ἐπισκερθῆ τὸν συγγενῆ τῆς, ἤραθη αὐτοῦ καὶ ὑπῆρξε τὸ τρίτον τῆς ἀμάχου ἐκεῖνης γοητείας ὄμμα, τὸ δὲ αἴτιος αὐτῆς ἀπέβη δεινότερον καὶ σκανδαλωδέστερον ἢ τῶν δύο πρώτων.

Ὁ Μανουὴλ, πνέων πάντοτε ἐκδικησιν, προέτριψε τοὺς ὑπηκόους καὶ τοὺς συμμάχους ὅσους εἶχε περὶ Κιλικίαν νὰ συλλάβωσι τὸν Ἀνδρόνικον καὶ νὰ ἐξομώσωσι τοὺς ὀφθαλμούς του. Ὁ δὲ, μαθὼν διὰ τῆς Θεοδώρας τὸν κίνδυνον, φεύγει ἀπὸ Παλαιστίνης, καὶ ἡ παρακολουθήσασα αὐτὸν βασιλίς τῆς Ἱερουσαλήμ παρῆν ἤδη εἰς ἄλλην τὴν Ἀνατολίαν, ὡς παλλακὴ τοῦ Ἀνδρόνικου, δύο δὲ νόθα τέκνα ἐμαρτύρουν τὸν ἄσιμον ἐκεῖνον ἔρωτα. Ὁ ἐραστής τῆς κατέφυγε κατ' ἀρχὰς εἰς Δαμασκὸν καὶ ἐθαύμασε τὸν μέγαν Σουλτάνον Νουρεδδίν καὶ ἠξιώθη τῆς εὐνοίας αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ὑπουργοῦ αὐτοῦ Σαλαδδίν. Ὡς φίλος τοῦ Νουρεδδίν, ἐπακέρθη τὸ Βαγδάτιον καὶ τὰς Περσικὰς αὐλάς, ἐπὶ μακρὸν δὲ πλανηθεὶς περὶ τὴν Κασπίαν καὶ τὰ τῆς Γεωργίας ἕρη, ἔδρευσε τελευταῖον μετὰ τῶν Τούρκων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἀρχαίαν δὲ τῶν πολέμων τῶν ὀμοθρήσκων αὐτοῦ. Ὁ Ἀνδρόνικος εἶρε, μετὰ τῆς ἐρωμένης καὶ τῶν ὀπαδῶν, ἄστυον φιλόξενον παρὰ τῷ Σουλτάνῳ τῆς Κολωνίας, καὶ, διὰ νὰ ἀποδείξῃ τὴν πρὸς τοῦτον εὐγνωμοσύνην, συγχῶς ἐποίησεν ἐπίδρομάς εἰς τὴν Βυζαντινὴν ἐπαρχίαν τῆς Τραπεζοῦντος, ἀπάγων ἐκαστοτε πολλὰ μὲν λάφυρα, πολλοὺς δὲ χριστιανούς

αἰχμαλώτους. Ὄταν ἐπεῖτα διηγείτο τὰ περιστατικὰ αὐτὰ τῆς ζωῆς του, παρέβαλλεν ἑαυτὸν μετὰ τὸν Δαυίδ, ὅστις, δι' ἐξορίας μοκρᾶς, διέφυγε τὰς παγίδας τῶν πονηρῶν. Ἀλλ' ὁ προφήτης βασιλεὺς, προσέθετε, περιωρισθὲν εἰς τὸ νὰ κρυβῆ κατὰ τὰ μεθάρια τῆς Ἰουδαίας, νὰ φονεύσῃ ἕνα Ἀμαλικίτην καὶ νὰ ἀπειλήσῃ τὸν ἄθλιον καὶ ἀπληστον Ναβάλ. Αἱ δὲ τοῦ Ἀνδρόνικου περιδρομαὶ ὑπῆρξαν πολὺ ἐκτενέστεραι, καὶ διεβύβλησαν τὸ ὄνομα καὶ τὴν θρησκείαν αὐτοῦ κατὰ πάντων τῆν Ἀνατολίαν.

Ὁ πολυμήχανος αὐτὸς ἄνθρωπος ἀφορίσθη μὲν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, ἠδυνήθη ὁμοῦ ἐπὶ πολλὴν χρόνον νὰ διαφύγῃ ἢ νὰ ἀποκορύσῃ τὴν καταδραμὴν τοῦ ἐκτελέως Μανουὴλ. Ἀλλὰ μίαν ἡμέραν ὁ διοικητὴς Τραπεζοῦντος κατάρθρωσε νὰ συλλάβῃ τὴν Θεοδώραν καὶ ἐπεμφεν εἰς Ἱερουσαλήμ τὴν βασιλίδα ταύτην μετὰ τῶν τέκνων· τότε ὁ πλάνης ἐκεῖνος βίος ἐφάνη πλέον εἰς τὸν Ἀνδρόνικον ὀχληρὸς. Ὄθεν ἐζήτησεν οὐ τοὺς πόδας τοῦ ἡγεμόνος του, εὐχρηστισθέντος διὰ τὴν ὑποταγὴν ταύτην τοῦ ἀγερῶχος ἀνδρός. Ἡρηνῆς δὲ γενόμενος, στεναγόντη διὰ τὴν ἀποστασίαν του μετὰ δακρύων καὶ μετανόησιν ἀπεφάνητο, ὅτι δὲν θέλει ἐγερθῆ εἰμὴ ὅταν πισθὸς τις ὑπήκοος, ἀρπάσας αὐτὸν ἀπὸ τοῦ κλοιοῦ, τὸν ὁποῖον ἔφερε περὶ τὸν λαιμὸν, τὸν οὖρη πρὸς τὰς βαθμίδας τοῦ θρόνου καὶ τὸ ἐξάστιον τοῦτο δειγμάτων τῆς συντριβῆς, ἐκίνησε τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν ἀπορίαν τῶν παρισταμένων. Ἡ Ἐκκλησία καὶ ὁ βασιλεὺς τὸν συνεχώρησαν τὰ ἀμαρτήματά του, ἀλλ' ὁ Μανουὴλ, ὑπόπτως ἔχων πάντοτε πρὸς τὸν ἄνδρα, ἀπειμάχρυνεν αὐτὸν ἀπὸ τὴν ἀλλήν καὶ ὥρισεν αὐτῷ εἰς κατοικίαν τὴν Οἰνίον, πόλιν παραλίαν τοῦ Πόντου, ὑπὸ εὐφρόνῳ περιστοιχισμένην ἀμπελώνων.

Τῷ 1180, ἀποθανόντος τοῦ Μανουὴλ, διεδέχθη τὴν βασιλείαν ὁ ἀπὸ τῆς δευτέρας αὐτοῦ γυναικὸς ἀνήλικος υἱὸς Ἀλέξιος. Ὁ παῖς οὗτος δὲν ἠδύνατο νὰ ἔγῃ οὔτε ῥώμην, οὔτε σύνεσιν, οὔτε πείραν. Ἡ ἐπιτροπέουσα αὐτὸν βασιλίς Μαρία κατέλιπε πάνταν τὴν ἐπιμέλειαν τῆς Κυβερνήσεως εἰς Ἀλέξιόν τινα Κομνηνόν, πρωτοσεβαστὸν ἦτοι πρωθυπουργὸν ὄντα αὐτῆς· ἄμα καὶ φίλον οἰκειότερον τοῦ πρέποντος· ἣ δὲ ἀδελφὴ τοῦ βασιλέως, ἣ ἀπὸ τοῦ πρώτου τοῦ Μανουὴλ γάμου κόρη, Μαρία ἐπίσης ὀνομαζομένη, καὶ σύζυγον ἔχουσα Λατίνον τινα ἐκ Καπύης τῆς Ἰταλίας, κατεσκεύασε συνωμοσίαν κατ' ἀρχὰς καὶ ἔπειτα στάτιν κατὰ τῆς μισιτῆς μητρῶς. Αἱ ἐπαρχίαι παρημελήθησαν, ἡ πρωτεύουσα ἦλθεν ἄνω καὶ κάτω, ὀλίγων δὲ μηνῶν ἀθλία κυβερνήσεως ἀνέτριψε τὸ ἔργον τῆς τοῦ κράτους ἀνορθώσεως, τὸ ὁποῖον ἐπεχείρησεν ἡ τῶν προηγουμένων ὄλων Κομνηνῶν δραστηριότης καὶ ἰκανότης. Ὁ ἐμφύλιος πόλεμος ἐκανελήθη ἐντὸς τοῦ Βυζαντίου· τὰ δύο κόμματα συνῆσαν μάχην αἱματηρὰν εἰς τὴν πλατείαν τῶν βασιλείων, εἰ στασιασταὶ, ὀχυρωθέντες ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας τῆς ἁγίας Σοφίας, ὑπέστησαν αὐτῶν πολιορκίαν τακτικὴν. Ὁ Πατριάρχης κατάρθρωσεν, ἄν καὶ μετὰ κόπων πολλῶν, νὰ ἐπιφέρῃ συνδιαλλαγὴν τινα, ἀλλ' ἐν ταῦτοις ἄπαντες εἰ ἀγαθότεροι πολῖται ἐζήτουν, γεγονυῖα τῆ φωνῆ, πρεσβύτην καὶ ἐκδικητὴν

τῶν δικαίων αὐτῶν, πάντες δ' ἐγκωμιάζον τὰ προτερήματα καὶ τὰς ἀρετὰς τοῦ Ἀνδρόνικου. Αὐτὸς δὲ, μακρὰν ὄν τοῦ θορύβου τοῦτου, ἐπροσποιεῖτο λέγειν, ὅτι πρὸς μὲν τὸν βασιλέα ὀφείλει νὰ τηρήσῃ τὴν πίστιν τὴν ὁποῖαν ὤμοσεν, ἄν ὁμῶς ἡ ἀσφάλεια ἢ ἡ τιμὴ τοῦ βασιλικοῦ οἴκου κινδυνεύσωσι, θέλει πράξει ὅ, τι δύναται ὑπὲρ αὐτοῦ, παρεπλήρωνε δὲ τὴν μετὰ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν μεγιστάνων ἀλληλογραφίαν αὐτοῦ, διὰ ῥητῶν τοῦ Δαυὶδ καὶ τῶν Ἀποστόλων, καὶ περιέμενον ἐν ἡσυχίᾳ ὥστε ἡ φωνὴ τοῦ πλῆθους νὰ καλέσῃ αὐτὸν εἰς τὴν θέσιν τῆς πατρίδος. Τελευταῖον ἀνεχώρησεν ἀπὸ Οἰνός· οἱ ὀπαδοὶ του, ὀλίγοι ὄντες κατ' ἀρχὰς, ἤβησαν μετ' ὀλίγον καὶ ἀπετέλεσαν, κατ' ἔσθη ἐπλησίαζον εἰς τὸ Βυζάντιον, στρατὸν πολυαρίθμον. Ἐν τῇ πορείᾳ ταύτῃ, ὁ Ἀνδρόνικος δὲν ὠμίλει εἰμὴ περὶ θρησκείας καὶ πίστεως καὶ δὲν ἐφόρει εἰμὴ ἀπλοῦστατόν τι ἐνδυμα, τὸ ὁποῖον μεγαλεπρεπέστερον μὲν ἀνεδείκνυε τὸ ἀνάστημά του, ὑπεμνήσθησε δὲ τὴν πεινίαν καὶ τὴν ἐξορίαν του. Ὄταν ἐφθασεν εἰς Νικουμήδειαν, ὁ σταλαῖς κατ' αὐτοῦ μετ' ἰκανῶν κατὰ ξηρὰν δυνάμειον στρατηγὸς Ἀνδρόνικος Ἀγγελος, ἠττηθεὶς, αὐτομολεῖ πρὸς τὸν νικητὴν. Ὄταν δ' ἐφθασεν εἰς Χαλκιδόνα, ἐπέμψθη πρὸς αὐτὸν πρέσβυς, εἰς τὸν φρασῆσαν τῆς ἐκκλησίας ὁ Ἀνδρόνικος Ξιφιλίνος, ἐπαγγελομένης πολλὰ παρὰ βασιλέως, ἐὰν πειτῆ νὰ ἐκπέμψῃ ἐν εἰρήνῃ εἰς τὰ Ἰνδία· ἀλλ' αὐτὸς ἀπήτησε, κατ' εἰρήνην, ὡς λέγουσιν αὐτοῦ τοῦ Ξιφιλίνου, ὅτι δὲν θέλει ἡσυχάσει εἰμὴ ἂν ὁ βασιλεὺς ἀποβάλῃ μὲν καὶ τιμωρήσῃ τὸν πρωτοσεβαστὸν, τὴν δὲ μητέρα παραπέμψῃ εἰς τὸν μοναχικὸν βίον, αὐτὸς δὲ ἀναλάβῃ τὰς ἡνίκας τοῦ Κράτους. Μετ' ὀλίγον ἀπῆλθε πρὸς τὸν Ἀνδρόνικον καὶ ὁ μέγας δούξ μετὰ τοῦ στόλου, ἐπανέστη δὲ πάντα ἡ μέλις, οἱ δ' εὐάριμοι δυτικὸι μισθοφόροι, οἵτινες ἔμειναν πιστοὶ μέχρι τέλους, δὲν ἠδύνατο ν' ἀντισταθῶσιν εἰς τε τὸ ἔσθθεν ἐξαγριωθὲν πλῆθος καὶ εἰς τὸν ἔσθθεν ἐπερχόμενον στρατὸν, ὥστε ὁ βασιλεὺς ἠναγκάσθη νὰ ἐξέλθῃ τοῦ λιμένος διὰ νὰ ὑποδεχθῆ τὸν σωτήρα τοῦ Κράτους.

Ὁ Ἀνδρόνικος κατέλαβε πρὸ πάντων τὰ βασίλεια, ἐχαίρεισε τὸν βασιλέα, ἐφυλάκισε τὴν μητέρα αὐτοῦ, ἐτιμώρησε τὸν φίλον αὐτῆς ὀπουργὸν καὶ ἠνώρθωσε τὴν κοινὴν τάξιν καὶ ἡσυχίαν. Ἐπειτα προσεσχέθη μετὰ παρατάξεως ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Μανουὴλ, καὶ τελευταῖον διέταξε τὴν στέψιν τοῦ Ἀλεξίου. Ἡ τελευταῖα αὐτῆ ἐγένετο μετὰ τῆς συνήθους πομπῆς· ὁ ἄπιστος αὐτοῦ ἐπίτροπος, κρατῶν εἰς χεῖρας τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τοῦ Ἰησοῦ, ἀπεφάνητο, ὅτι θέλει ζῆσαι καὶ εἶναι ἐτοιμος νὰ ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ ἀγαπητοῦ ἐκείνου ὀρφανοῦ. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ οἱ πολυαρίθμοι τοῦ Ἀνδρόνικου ὀπαδοὶ παρηγγέλλοντο νὰ ἰσχυρίζωνται, ὅτι τὸ ἐτοιμὸν κράτος θέλει βεβαίως καταστραφῆ, παιδὸς κυβερνήτωντος, ὅτι ἡγεμῶν πολυπειρος, τολμηρὸς ἐν πολέμῳ, σοφὸς περὶ τὴν διοικητικὴν ἐπιστήμην, καὶ ὑπὸ τῶν μεταβολῶν τῆς τύχης διδάχθεις τὴν τέχνην τοῦ βασιλεύειν, ἠδύνατο μόνος νὰ σώσῃ τὴν πολιτείαν καὶ ὅτι οἱ πολῖται ἄπαντες ὀφείλου νὰ ὑποχρεώσωσι τὸν ἀφιλόδοξον Ἀνδρόνικον νὰ ἀναλάβῃ τὸ βῆρος τοῦ στέμματος. Αὐτὸς ὁ υἱὸς

βασιλεύς ἠναγκάσθη νὰ ἐνώσῃ τὰς παρακλήσεις του μὲ τὰς ἐμορφώνας ταύτας εὐχὰς καὶ νὰ ζητήσῃ συνάρχοντα. Πρὸ τούτου δ' ἔτι ἔδωκε δεῖγμα τῆς αἰσχρᾶς αὐτοῦ εὐπειθείας, μαρτυροῦν, ὅτι τὸ αἷμα τοῦ Μανουὴλ ὅπως ἐνοθεύθη πρὶν περᾶσαι εἰς τὰς φλέβας τοῦ ἀγενοῦς ἐκείνου υἱοῦ. Ὁ Ἀνδρόνικος ἤθελεν ἐξάπαντος νὰ καταστρέψῃ τὴν βασιλίδα Μαρίαν ἢ δυστυχήσῃ αὐτὴ ἢ τὴν ἀδελφὴν τῆς πάλαι ἐρωμένης του Φιλίππου· ἀλλὰ τὰ πάθη ἐνθυμοῦνται διὰ νὰ τιμωρήσῃσι, διὰ νὰ ἐλεήσῃσι, ποτέ· ἔθεν ἀφοῦ ἐδυσφήμισεν τὴν ὑπόληψιν τῆς γυναικὸς ἐκείνης καὶ παρεδύνατο αὐτῆς τὸν ὄχλον, εἰςτήγαγεν αὐτὴν εἰς δίκην ὡς ἔνοχον κακούργου συνειδησῆσας μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Οὐγγαρίας. Αὐτὸς τοῦ Ἀνδρόνικου ὁ υἱὸς, νέος χρονότατος καὶ εὐθύς, ἀπετροπιάσθη τὴν βδελυρὰν ταύτην πρᾶξιν καὶ τρεῖς τῶν διασπῶν προετίμησαν τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεως ἀπὸ τὴν ἀσφάλειαν τῆς θέσεως αὐτῶν· ἀλλ' οἱ λοιποὶ, τυφλῶς ὑπεικόντες εἰς τὴν θέλησιν τοῦ τυράννου, μηδεμίαν ἀπαιτήσαντες ἀπόδειξιν, μηδὲ ἀκούσαντες τὴν ἀπολογία τῆς κατηγορουμένης, κατεδίκασαν εἰς θάνατον τὴν χήραν τοῦ Μανουὴλ· τὸ δὲ φοβερώτερον, ὁ υἱὸς ὑπέγραψε τὴν καταδίκην! Ἡ Μαρία ἀπηγγονήθη, τὸ πτώμα τῆς ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν, ὄσμορρος δὲ διεδόθη γελοιογραφία τοῦ ὠραίου ἐκείνου προσώπου, διὰ νὰ περιῦβρισθῇ καὶ ἡ μνήμη αὐτῆς μὲ τὸν πικρότατον εἰς τὴν φιλαυτίαν τῆς γυναικὸς τρόπον. Μετ' ὀλίγον δὲ, ἀναγορευθέντος τοῦ Ἀνδρόνικου συνάρχοντος, ἡ τύχη τοῦ Ἀλεξίου παρέσχε νέαν ἀπόδειξιν, ὅτι οὐδὲ ἀπὸ κακούργου χεῖρας σώζει ποτὲ ἡ κακούργια. Τὸ συμβόλιον τῆς ἐπικρατείας ἀπερήνατο, ὅτι ἡ διπλῆ ἐκείνη βασιλεία εἶναι ἐπιβλαβὴς εἰς τὸ κράτος, καὶ ἐπὶ τούτου ἐνεκα, καθαιρεῖται ὁ Ἀλέξιος· μὴ ἀρκούμενον δὲ εἰς τοῦτο, προσεψήφισεν, ἀνεῦ δίκης, ἐνομοίται ὅτι εἶναι περιττὸν καὶ νὰ ζήσῃ. Ὁ Ἀλέξιος ἔλαβε τὸν τῆς μητρὸς θάνατον· καὶ ὁ Ἀνδρόνικος, τοῦ ὁποίου ἡ καρδία πρὸ καιροῦ εἶχε παύσει τοῦ νὰ γνωρίζῃ τί ἐστὶν οἶκτος καὶ τύψις συνειδότης, ἀφοῦ παρετήρησε τὸ πτώμα τοῦ ἀθλίου νέου, τὸν ἐκτύπησε βαναύσως μὲ τὸν πόδα, καὶ, « ὁ πατήρ σου » ἀνέκραξεν « ἦτο δόλιος, ἡ μήτηρ σου φαυλόδιος, σὺ δὲ μωρός. »

Καὶ ὅμως, ὁ ἄνθρωπος ὁ πράξας ταῦτα πάντα καὶ μυρίους ἄλλους δεινοὺς διατάξας φόνους, ἀπέδειξε μετ' οὐ πολὺ, ὅτι ὁ ἀπὸ τῆς θείας δίκης φόβος κοιμᾶται μὲν πολλὰ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ πονηροῦ, ἀλλ' οὐδέποτε ἐκλείπει ὅπως ἀπὸ αὐτῆς. Διότι, ἐπὶ τῆς τελευταίας τῆς στέψεώς του, μέλλων νὰ διέλθῃ ἐν παρατάξει διά τινος ἐκκλησίας, δὲν κατεπίσθη νὰ πορευθῇ, κατὰ τὸ ἔθος, βᾶδην, ἀλλ' ἔδωκε πάνδημον καὶ φοβερόν τῆς ἀγωνίας αὐτοῦ μαρτύριον, ἀπὸ βυτῆρος διελάσας. Πρὸς δὲ τούτοις, ἀπήτησεν ὡς τε ἡ ἐκκλησία νὰ ἀπαλλάξῃ αὐτὸν καὶ τοὺς ὁπαδοὺς του τοῦ δόκου τὸν ὁποῖον εἶχον ἑμδοίε εἰς τὸν βασιλεῖα Μανουὴλ καὶ εἰς τὸν οἰκοναυτοῦ. Καὶ τὸ ὄλιβρον εἶναι, ὅτι ὁ πατριάρχης ἐνέδωκεν εἰς τὴν ἀξίωσιν ταύτην.

Ὁ Ἀνδρόνικος ἐκυριάρχησε τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους ἐπὶ τρεῖς καὶ ἡμισυ ἔτη, ἐν μέρει ὡς ἐπίτροπος τοῦ Ἀλεξίου, ἐν μέρει ὡς βασιλεὺς· ἡ δὲ διοίκησις

αὐτοῦ ὑπῆρξε παράδοξον κράμα ἀρετῆς καὶ κακίας. Ἐπράξε φόνους τοσοῦτους καὶ τοιοῦτους, ὥστε κλέμακος Βυζαντινὸς ἤθελεν εἶσθαι μόνος ἄξιος νὰ τοὺς περιγράψῃ· διότι ἐνόμιζε πρέπον νὰ θανατώσῃ πάντας ὅσοι ἐμίσουν ἢ ἠδύναντο νὰ τιμωρήσων αὐτὸν, μία δ' ἑβδομάς καθ' ἣν δὲν ἔχυσεν αἷμα ἀνθρώπινον ἐκλήθη εὐτυχὴς ἐποχὴ εἰς τα χρονικά τῆς ζωῆς του. Συγχρόνως ὅμως ἀνέδειξε πολλὰ τοῦ ἀγαθοῦ, τοῦ ἀρίστου κυβερνήτου προτερήματα. Ἡ σύνεσις καὶ ἡ ἀξιοῖα αὐτοῦ ἐνοδοῦνται, τὸ παράδοξον εἶναι, ὅτι πολλὰκις διεπέρεφεν ἐπὶ πραότητι καὶ δικαιοσύνη, Ἀπηνῆς ὑπῆρξεν ὡς πρὸς τὰς ἀνωτέρας τῆς κοινωνίας τάξεις, ὑπὲρ δὲ τοῦ κοινῶ ὄμιλου τῶν ἀνθρώπων πλείστην συνήθως κατέβαλεν εἰμιέλειαν. Ἐκόλασεν αὐστηρῶς τὴν πλειονεῖαν τῶν μεγιστάνων, κατέπαυσε τὰς καταπίσεις τῶν φορολόγων, ἀπαγόρευσε τὴν πώλησιν τῶν δημοσίων ὑπογρημάτων, ἐτιμώρησεν ἀνηλεῶς τὴν ἀδικίαν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ κατήργησε τὸ πρότερον ἐπικρατοῦν ἀπόνθρωπον ἔθος τῆς ἀπογομνώσεως τῶν ναυαγούντων, δυσχεροῦστας τὰ μέγιστα κατὰ τοῦτο τὴν σύγκλητον καὶ τοὺς ὑπαλλήλους ὅσοι ὠφελοῦντο ἀπὸ τοῦ ἔθους ἐκείνου. Ἐπεχείρησε πρὸς τούτοις μεγάλη οἰκοδομήματα, διὰ νὰ παράσχῃ ἐπιωφελεῖ εἰς τὸ πλῆθος ἱνασχόλησιν, νὰ δώσῃ κυκλοφορίαν εἰς τὰ χρήματα καὶ νὰ ἐμψυχώσῃ τὰς τέχνας. Ἐπροστάτευσεν τοὺς πένητας κατὰ τῶν καταχρήσεων τῶν αὐλικῶν καὶ ἐτυπτεν, ὡς ὁ Πέτρος ὁ Μέγας, ἰδιοχειρῶς διὰ τῆς βακτηρίας αὐτοῦ τοὺς ἀγαπητοτέρους τῶν φίλων, ὅσοι ἐξέβιαζον ἀπὸ τῶν πολιτῶν ἀμισθόν τινα ὑπηρεσίαν. Ἐπὶ δὲ πᾶσιν ἐπιμελήθη τὰς ἐπιστήμας, αὐτὸς ὡν λόγιος ἀνὴρ, καὶ συνετέλεσε δραστηρίως εἰς τὴν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀνανεωθεῖσαν σπουδὴν τῶν ἀρχαίων συγγραμμάτων.

Ἀλλ' ἐὰν ἐνδοξος ὑπῆρξεν ἡ ἐσωτερικὴ τοῦ Ἀνδρόνικου κυβέρνησις, ἡ δυσἀρέσκεια τὴν ὁποίαν ἐκίνησε μετὰ τῶν μεγιστάνων καὶ ἡ προθυμία μὲ τὴν ὁποῖαν ὠφελήθησαν ἀπὸ τὴν δυσχερίαν ταύτην οἱ ἐσωτερικοὶ τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους ἐχθροὶ, ἐπέγαγον συμφορὰς μεγάλας. Μετὰ τὸν ἐν ἔτει 1161 συμβάντα θάνατον τοῦ προμνημονευθέντος βασιλέως τῆς Οὐγγαρίας Γεῖζα, ὁ Μανουὴλ εἶχε κατορθώσει νὰ περιποιήσῃ, τῷ 1172, τὸν Ὄρνον τῆς χώρας ταύτης εἰς τὸν Βέλων Γ', τὸν νέον ἐκείνον τὸν ὁποῖον κατ' ἄρχαί, πρὶν ἢ ἀποκτήσῃ υἱόν, εἶχε σκοπὸν, νυμφεύσασθαι μὲ τὴν κόρην του Μαρίαν, ν' ἀναδείξῃ ἴδιον διάδοχον. Ὁ δὲ Βέλων Γ', ὅστις ἐκτοτε φιλικῶς πρὸς τὸν Μανουὴλ διέκειτο καὶ εἶχε δρᾶσαι εἰς βοήθειαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ἐπειδὴ δὲν ἐπρόσφρασε νὰ σώσῃ αὐτὸν, κατέλαβεν ἅπαναν τὴν μετὰ Νίσησος καὶ τῶν συνόρων τοῦ κράτους αὐτοῦ χώραν καὶ παρέμεινε κατέχων αὐτὴν δι' ὅλης τῆς βασιλείας τοῦ Ἀνδρόνικου. Ἐγγονὸς τῆς ἐκείνης τῶν ἀδελφῶν τοῦ Μανουὴλ, Ἰσαάκιος καλούμενος, γενόμενος κύριος τῆς νήσου Κύπρου, ἀνεκνήρυξθη ἀνεξάρτητος αὐτῆς βασιλεύς. Οἱ ὑπήκοοι τοῦ βασιλέως τῆς Σικελίας καὶ Νεαπόλεως Γουλιέλμου τοῦ Γ', ἐπεχείρησαν πολλὰς εἰς τὸ Βυζαντινὸν κράτος ἐπιπορεύσασθαι, καὶ, συμμαχῆσαντες μετὰ τῶν

Λατίνων μισθοφόρων, ὅσοι, μείναντες πιστοὶ εἰς τὸν Ἀλέξιον, δὲν εἶχον θυμηθῆ νὰ σώσωσιν αὐτὸν, ἐλεηλάτησαν ἀπάσας τὰς παραλίαις καὶ νήσους. Ἐπειτα δὲ, ἐπειδὴ πολλοὶ ἐγκριτοὶ Ἕλληνες, καταφυγόντες ἀπὸ τῶν καταδρομῶν τοῦ Ἀνδρόνικου εἰς τὴν αὐλήν τοῦ Γουλιέλμου, προέτρειψαν αὐτὸν νὰ ἐπέλθῃ κατὰ τὸν ἐχθρὸν ἐκείνου, αἱ ληστρικοὶ τῶν Σικελῶν δρᾶσις μετεβλήθησαν εἰς πόλεμον ἐπίσημον· καὶ στρατὸς Σικελικὸς, ἡγουμένου φυγάδου τινὸς Βυζαντινοῦ, προήλασε μέχρι Θεσσαλονίκης, καὶ κυριεύσας ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν τὴν δευτέραν ταύτην τοῦ κράτους πρωτεύουσαν, εἰς τοσαύτας ἐξετραχηλίσθη κακοπραγίας, ὥστε τὰ κατὰ τὴν ἄλλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μετὰ τρεῖς ἑκατονταετηρίδας, ὑπὸ τῶν σιφῶν τοῦ Μωάμεθ Β', πραχθέντα, εἰμφοροῦν νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἐπιεικέστατα, πρὸς ἐκεῖνα ἀντιπαραβαλλόμενα. Ἀρχιεράτευε δὲ τότε τῆς Θεσσαλονίκης, ὁ Εὐστάθιος ἐκείνος, ὅστις τοσοῦτον μέγα φέρει ὄνομα εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν γραμμάτων διὰ τὰς εἰς Ὀμηρὸν παρεκβολὰς· καὶ οἱ ἀγῶνες τοὺς ὁποῖους κατέβαλεν, οἱ κίνδουνοι τοὺς ὁποῖους ὑπέστη, διὰ νὰ παραμυθῆσθαι τὸ ποίμνιον αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐπίδουλον ἐκείνην συμφορὰν, κατέστησαν τὴν μνήμην αὐτοῦ οὐδὲν ἥττον ἐπιφανῆ ἢ τὸ τῆς παιδείας μέγεθος.

Ἄλλ' ἐπανερχόμεθα εἰς τὸν Ἀνδρόνικον, ὅστις ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ ἔπεισε δι' ἐσωτερικῆς στάσεως. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς φύσει προληπτικὸς δὲν ἦτο βεβαίως· ἀλλ' ἡ ἀμύχανος ἐκείνη τῶν πραγμάτων κατὰστασις κατέπληξεν αὐτὸν, ὥστε, ὀλίγας πρὸ τοῦ θανάτου ἡμέρας, ἠθέλησε νὰ συμβουλευθῆ τὴν μαντικὴν, περὶ τῆς μελλούσης αὐτοῦ τύχης· καὶ ἤκουσεν ἀπὸ τὸν μάντην, ὅτι ὁ μέλλων νὰ παύσῃ αὐτὸν τῆς ἀρχῆς ὀνομαζέται Ἰσαάκιος· ἔπειτα ἠρώτησε, πότε θέλει συμβῆ ἡ πτώσις αὐτῆ, καὶ ἔλαβεν εἰς ἀπάντησιν, ὅτι θέλει συμβῆ τὴν ἡμέραν τῆς ἀνυψώσεως τοῦ σταυροῦ. Ἦτο δὲ ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ἐγένετο ἡ δευτέρα αὐτῆ ἐπερώτησις, ἡ ἕνδεκάτη τοῦ Σεπτεμβρίου, ὥστε ὁ Ἀνδρόνικος νομίσας ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ Ἰσαακίου τῆς Κύπρου, ἀνέκραξε γελάσας, ὅτι ὁ μάντης μαωραίνει, διότι ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ὁ Ἰσαάκιος δὲν ἠδύνατο νὰ ἐλθῇ ἐκ Κύπρου καὶ νὰ καταβάλλῃ αὐτόν.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὅμως ὑπῆρχεν ἑτερόστις Ἰσαάκιος, ἀνήκων εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν Ἀγγέλων, ἥτις ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Μανουὴλ εἶχε συγγενεῖσαι μετὰ τῶν Κομνηνῶν. Ὁ Ἰσαάκιος αὐτός, ἐπὶ τῆς εἰς τὸν Ὄρνον ἀναβῆσεως τοῦ Ἀνδρόνικου, εἶχε καταφύγει μετ' ἄλλων δυσχεριστῆμένων εἰς Νίκαιαν, ἔπειτα δὲ, διὰ προδοσίας αἰσχρᾶς, παρέδωκε τοὺς πολίτας αὐτῆς εἰς χεῖρας τοῦ τυράννου. Ἐκτοτε εἶχε ἀπαρατήρητος ἐν τῇ πρωτεύουσῃ, μέχρις οὐ εἰς τῶν δημίων συγκατέλεξε καὶ τοῦτον μετὰ τῶν θυμάτων τῆς φοβερᾶς ἐκείνης ἐποχῆς, πιθανώτατα ὑπὸ ἰδιαιτέρου τινὸς πάλους κινούμενος. Ὅταν ὁ ἐπιτροπὸς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ φόνου, εἰσῆλθε περὶ τὴν ἑσπέραν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Ἰσαακίου, ὄστος πηδῆσας, διὰ τὸν ἀπὸ τοῦ θανάτου φόβον, ἐπὶ ἵππου, κόπτεται τὴν κεφαλὴν τοῦ δημίου καὶ καταφύγει εἰς

μὴν τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἐνταῦθα ἠθροίσθησαν περὶ αὐτὸν ἐν τῷ ἅμα οἱ φίλοι καὶ συγγενεῖς καὶ μέγα λαὸς πλῆθος, τοῦ ὁποῖου ἡ συρροὴ καὶ ἡ ἀγανάκτησις ἤσαν ἀπὸ ὄρας εἰς ὄραν. Ὁ Ἀνδρόνικος διέτριβε τότε εἰς τὰς θελκτικὰς τῆς Προποντίδος νήσους. Εἶχε δὲ νυμφευθῆ εἰς δεύτερον σκανδαλώδη γάμον τὴν θυγατέρα μὲν τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Λουδοβίκου τοῦ Ζ', χήραν δὲ τοῦ δυστυχῆ Ἀλεξίου Ἀγνήν, καὶ, μὴ ἀρκούμενος εἰς ταύτην, εἶχε παρ' ἑαυτῶ καὶ μίαν τῶν καλλικῶν. Ἀμα μαθὼν τὰ συμβαίνοντα ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἔσπευσε νὰ ἐλθῇ διὰ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς ἐνόχους· ἀλλ' εἶδε μὲ ἀπορίαν τὰ μὲν βασιλεία ἐρημνισμένην, τὴν δὲ πόλιν στασιαζούσαν, καὶ πάντας ἐγκαταλείποντας αὐτόν. Ἡθέλησε νὰ κηρύξῃ ἀμνηστία· ἀλλὰ τὸ πλῆθος ἐνέπαιξε τὴν ἀμνηστειαν ταύτην, εἰπὼν, ὅτι αὐτὸς ἔχει χρεῖαν συγγνώμης, τὴν ὁποῖαν ἔδωκε δὲν ἔλαβε πλέον λάβει ἐν τῷ κόσμῳ ταύτῳ. Ἡθέλησε νὰ παραχωρήσῃ τὴν βασιλείαν εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Μανουὴλ, ἀλλ' αἱ ἀρεταὶ τοῦ υἱοῦ δὲν ἠδύναντο νὰ ἐξαγοράσωσι τὰ τοῦ πατρὸς ἀμαρτήματα. Ἡθέλησε νὰ σωθῆ διὰ θαλάσσης, ἀλλὰ συνελήφθη, καὶ, περιβληθεὶς ἄλυσαις καὶ κλοῖον μέγαν, ἐσώθη εἰς τοὺς πόδας Ἰσαακίου τοῦ Ἀγγέλου. Ἡ εὐγλωττία του καὶ τὰ δάκρυα τῶν γυναικῶν αἰτινας τὸν συνώδον, δὲν ἴσχυσαν νὰ ἀποτρέψωσι τὴν ἐσχάτην αὐτοῦ τιμωρίαν, καὶ, ἀντὶ τοῦ συνήθους τῆς θανατώσεως τρόπου, παρεδόθη εἰς τὸν φοβερώτατον τῶν δημίων, εἰς τὸν ὄχλον τῆς πρωτεύουσῆς. Ὁ δὲ ὄχλος ἐξεβρίβωσε μὲν πρῶτον τοὺς ὀδόντας καὶ τὰς τρίχας αὐτοῦ, ἐξώρυξε δὲ τὸν ἕνα τῶν ὀφθαλμῶν, ἔκοψε δὲ ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας· καὶ ταῦτα πάντα ὄχι διὰ μῖσος, ἀλλ' ἐκ διαλειμμάτων. Ἐπειτα ἐκάθισεν αὐτὸν ἐπὶ καμήλου καὶ περιήγαγεν αὐτὸν εἰς ἀπάσας τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως, ἐπάγων κατ' αὐτοῦ ἀναριθμήτους ὕβρεις καὶ πληγὰς. Τελευταῖον ἐπέμασε τὸν δυστυχῆ ἀπὸ τῶν ποδῶν μεταξὺ δύο κίωνων, ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου ἐκάστης τῶν ὁποίων ἔστατο λύκος καὶ γρονθᾶς· πάντες δὲ ὅσοι ἠδύναντο νὰ φθάσωσι τὸ σῶμα του, ἐξηκολούθουν πληττόντες, μέχρις οὐ δύο Ἴταλοι, ἐλεήσαντες τὸν ἄνθρωπον, ἀπῆλλαξαν αὐτόν, διὰ τῆς σπάθης, ὅλων τῶν βασάνων τοῦ κόσμου τούτου.

Τοιοῦτον ὑπῆρξε τὸ ἐλεεινὸν τέλος ἀνδρός, τοῦ ὁποῖου δὲν ἠξεύρομεν τί μᾶλλον νὰ θαυμάσωμεν, τὴν μοχθηρίαν ἢ τὴν εὐφρασίαν, τὴν λαμπρὰν ἢ τὴν οἰκτρὰν τύχην.

K. Π.

ΜΙΑΦΟΡΑ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΚΑΛΥΨΙΣ. Τὸ Μουσεῖον τῆς ἐν Λονδίῳ βασιλικῆς ἐταιρίας ἐπλουτίσθη ἐσχάτως δι' ἀξιολόγου τινὸς κειμηλίου, πολυτίμου διὰ τε τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν ἀρχαιολογίαν. Ὁ ἱατρὸς Κ. Λίνδλεϋ, ὅστις περιέρχεται τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, ἀνεκάλυψε μετὰ τῶν ἐρεσιῶν ἀρχαίας τινὸς πόλεως τοῦ Ἰσσοῦ κόλπου ἐν Κιλικίᾳ, σάλπιγγα (port-

νοϊκ) χαλκίην, τριῶν μέτρων μήκος ἔχουσαι, κατεσκευασμένην κατὰ τοὺς τεχνικωτέρους κανόνας τῆς ἀκουστικῆς, καὶ μεταβιβάζουσιν τὴν ἀνθρωπίνην φωνὴν εἰς ἀποστάσεις ἀπωτάτας. Τὴν καλῶς διατηρουμένην ταύτην σάλπιγγα ἀφίερωσεν ὁ Κ. Λίνδλεϋ εἰς τὰ εἰρημένον Μουσεῖον, προσεπιστείλας ὅτι, κατὰ τὴν πεποιθῆσιν αὐτοῦ, τὸ εὐρεθὲν ὑπῆρξε κτήμα Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου, συνάψαντος πολλὰς μάχας κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ὅπου μάλιστα ἐκέρδησε τὴν περίφημον ἐν Ἰσθμῷ κατὰ τοῦ Δαρείου, τριακόσια τριάκοντα τρία ἔτη πρὸ Χριστοῦ. Δικαιολογεῖ δὲ τὴν πεποιθῆσιν αὐτοῦ διὰ τῆς μαρτυρίας τοῦ Κουῦτου Κουρτίου λέγοντος, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος διεδίδασκε τὰς διαταγὰς αὐτοῦ καθ' ὅλον τὸ στρατόπεδον διὰ σάλπιγγος ἐξαιρετοῦ μεγέθους. Τὸ ἐξωτερικὸν αὐτῆς ἦτο πάσαι κεκοσμημένον διὰ πολλῶν γλυφῶν τὰς ὁποίας ἐξήλειψεν ὅλος σχεδὸν ὁ χρόνος.

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΕΡΑΣΤΙΑ. Πρὸ δέκα ἐτῶν, τὸ 1840, ἢ ἀπὸ Λονδίνου εἰς Βομβάην ἢ Καλκούτταν μεταβάσις διήρκει ἡμέρας περίπου ἑκατόν. Ἀλλὰ περὶ τὰ τέλη τοῦ ἰδίου ἔτους ἤρχισεν νὰ γίνεται ἡ συγκοινωνία διὰ τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ Ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ, καὶ ἡ διάρκεια αὐτῆς ἠλαττώθη κατὰ πεντήκοντα πέντε ἡμέρας. Καὶ ὅμως πάλιν δὲν εὐχαριστήθη ἡ ἀπλητος, οὕτως εἰπεῖν, δραστηριότης τῶν Βρεττανῶν, οἵτινες, ὡς καὶ ἄλλοτε ἐσημειώσαμεν, θεωροῦσι τὸν χρόνον ὡς νόμισμα. Ὅθεν διεκήρυξαν ἐσχάτως ὅτι θέλουσιν ὅσον οὕτω κατασκευάσει ὁδὸν δι' ἧς αἱ ἀπὸ Λονδίνου εἰς Καλκούτταν καὶ ἐναλλάξ μεταβάσεις θέλουσι γίνεσθαι τοῦ λοιποῦ ἐντὸς ΕἰΠΓΑ ἡμερῶν! Θίλουσι λοιπὸν διασχίζει τὰς ἀπίρους ἐκτάσεις διὰ πλοίων ἀεροπόρων; Ὅχι βίβαια! οἱ Ἄγγλοι, πολὺ θετικώτεροι τῶν γαιτόνων αὐτῶν, προτιμῶσι τὰς διὰ ξηρᾶς καὶ τοῦ πελάγους δρομορίας, οὐδέ φθονοῦσι τὰ ἐναίρια τρίκροτα τοῦ Πετίνου. Θίλουσιν ἄρα ἐπιχειρήσει νὰ κατασκευάσωσιν ὁδοὺς σιδηρᾶς ἐν τῷ διαστήματι δεκατρεσάρων ἐτῶν, κατεχούσας 5 χιλιάδων καὶ 600 μιλίων μήκος, αἵτινες, ἀρχόμεναι ἐπὶ τῆς ἀντιπερᾶν τοῦ Λονδίνου ξηρᾶς, θέλουσιν ἀπολήγει εἰς τὴν ἀρχαίαν μητρόπολιν τῆς Βελευχιστάνης, παρὰ τὸν Ἰνδόν, ἔθεν οἱ ὁδοκόροι θέλουσι μεταβαίνει δι' ἄλλων ὁδῶν ἐπίσης σιδηρῶν εἰς Βομβάην, Λαγόραν καὶ Καλκούτταν. Ἐὰν ἐνθυμηθῶμεν, λέγει Γάλλος τις ἐφημεριδογράφος, ὅτι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἢ μεταξύ Παρισίων καὶ Βουρδιγάλων συγκοινωνία διήρκει πολὺ πλείωτον τῆς σημερινῆς συγκοινωνίας μεταξὺ Ἀθῆναι καὶ Νεοεβορᾶκου, θέλομεν παραδειχθῆ ὡς δυνατὴν τὴν προκειμένην ἐπιχείρησιν.

ΟΔΟΠΟΡΙΑ ΑΓΓΑΙΚΗ. Ἄγγλος τις, παρουσιασθεὶς ἐσχάτως ἐν Βρυξέλλαις εἰς ἓν τῶν γραφείων τῶν ἀμαξῶν, αἵτινες ἐμελλόν νὰ ἀναχωρήσωσι τὴν ἐσπέραν ἐκεῖνην, ἐξήτησε νὰ παραχωρηθῆ καὶ πρὸς αὐτὸν μίαν θέσιν· ἀλλ' ἔμαθεν ὅτι ὅλοι εἶχον ἐκμισθωθῆ. Ἐπειδὴ δὲ ἐπεπεπν ἀφύκτως νὰ εὐρεθῆ τὴν ἐπιούσαν ἀπὸ πρώτης πλησίον συγγενοῦς του τινὸς ἔστις ἐμελλε νὰ συμπευθῆ, εὐρίσκετο εἰς μεγίστην ἀμηχανίαν, καθόσον τὰ

συνήθη ὀχήματα δὲν εὐδύναντο νὰ διατρέξωσι μὲ τὴν ὁποίαν ἐπεθύμει ταχύτητα τὸ μεταξὺ Βρυξέλλων καὶ τοῦ μέρους ὅπου ἦτο ὁ μέλλων γαμβρὸς διάτρημα. Ἄλλ' οἱ Ἄγγλοι δὲν παραιτοῦνται εὐκόλως τοῦ σκοποῦ τῶν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἡμέτερος μετὰ μικρὰν σκέψιν, εἶπε πρὸς τὸν διευθύνοντα τὸ γραφεῖον.— Δύναμαι νὰ στείλω τοῦλάχιστον διὰ τῆς ἀμαξῆς ἐν κιβώτιον.— Μάλιστα, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, φθάσει μόνον νὰ μὴν εἶναι πολλὰ ὑψηλόν, διότι τὰ λωρία δὲν εἶναι ἀρκετὰ μακρὰ διὰ νὰ τὸ περιδέσωσι.— Σὰς εὐχαριστῶ, ἐπανέλαβεν ὁ Βρεττανός, καὶ ἀνεχώρησεν.

Ὅλιγον πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως τῆς ἀμαξῆς ἐφθασε τὸ κιβώτιον, μακρὸν ὡς φέρετρον νεκρῶν, ὃ δὲ ἀμαξήλατος τὸ ἀνεβίβασεν ἀμέσως ἐπ' αὐτῆς. Τὴν ἐπαύριον τὸ πρῶτ' ὁ Ἄγγλος παρίστατο εἰς τὸν γάμον τοῦ συγγενοῦς του. Ὁ ἀναγνώστης ἐμάντευε βεβαίως ὅτι τὸ κιβώτιον περιείχε τὸν Ἄγγλον αὐτόν.

ΝΕΑ ΚΑΛΛΙΦΟΡΝΙΑ. Αἱ ἀγγλικαὶ καὶ ἀμερικανικαὶ ἐφημερίδες ἀναγγέλλουσιν ὅτι ἀνεκαλύφθησαν νέα μεταλλεῖα χρυσοῦ κατὰ τὴν Ἀυστραλίαν ἢ Ἀσίαν μεσημβρινήν, ἧτις, ὡς γνωστὸν, ἀποτελεῖ τὸ πλείωτον μέρος τοῦ κόσμου. Βεβαίως δὲ συγχρόνως ὅτι εἶναι πλουσιώτερα καὶ αὐτῶν τῶν τῆς Καλλιφορνίας. Τὰ πρῶτα ἀνακαλυφθέντα χρυσορυχεῖα κείνται ἐπ' αὐτῆς τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, καὶ θέλουσι μεταλλεῦθαι ἄνευ πολλοῦ κόπου.

ΑΙΝΙΓΜΑ.

Ἐντὸς τινος οἰκίας ζῶσι σήμερον οἱ ἐφεξῆς,
 1. πάππος, 1. μάμμη, 1. πατήρ, 4. μητέρες,
 3. ἀδελφαί, 5. ἀδελφοί, 6. θετοί, 3. θείαι, 5. ἀνεψιοί, 6. ἀνεψιαί, 8. ἐξάδελφοι, 5. υἱοί, 6. θυγατέρες, 1. γυναικαδέλφη, 1. γυναικαδέλφος, 3. ἐγγόνοι, 1. χῆρος, καὶ 1. χήρα· τὸ ὅλον 61. Καὶ ὅμως εἶναι μόνον δεκατρεῖς! Ὅστις ἐξηγήσῃ τὸ αἰνίγμα τοῦτο, θέλει λάβει δῶρον παρὰ τῆς Πανδώρας τὸν δεῦτερον τόμον αὐτῆς.

ΕΙΔΟΠΟΗΣΙΣ

Ὁ κατὰ πρῶτον ἐκδοθεὶς τὸ παρελθὸν ἔτος ἐνταῦθα Περίφημος Κ α ζ α μ ί α ς, ὅστις τοσαῦτον εὐδοκίμησε διὰ τὰς ἀστρονομικὰς πρὸ πάντων παρατηρήσεις του γενομένας ἐν αὐταῖς ταῖς Ἀθήναις κατὰ τὸν μεσημβρινὸν αὐτῶν, ἐκδίδεται κατ' αὐτὰς διὰ τὸ ἔτος 1852, μετὰ πολλῶν εἰκόνων, καὶ διηγημάτων, καὶ ἄλλων ἀξιολόγων παρατηρήσεων.